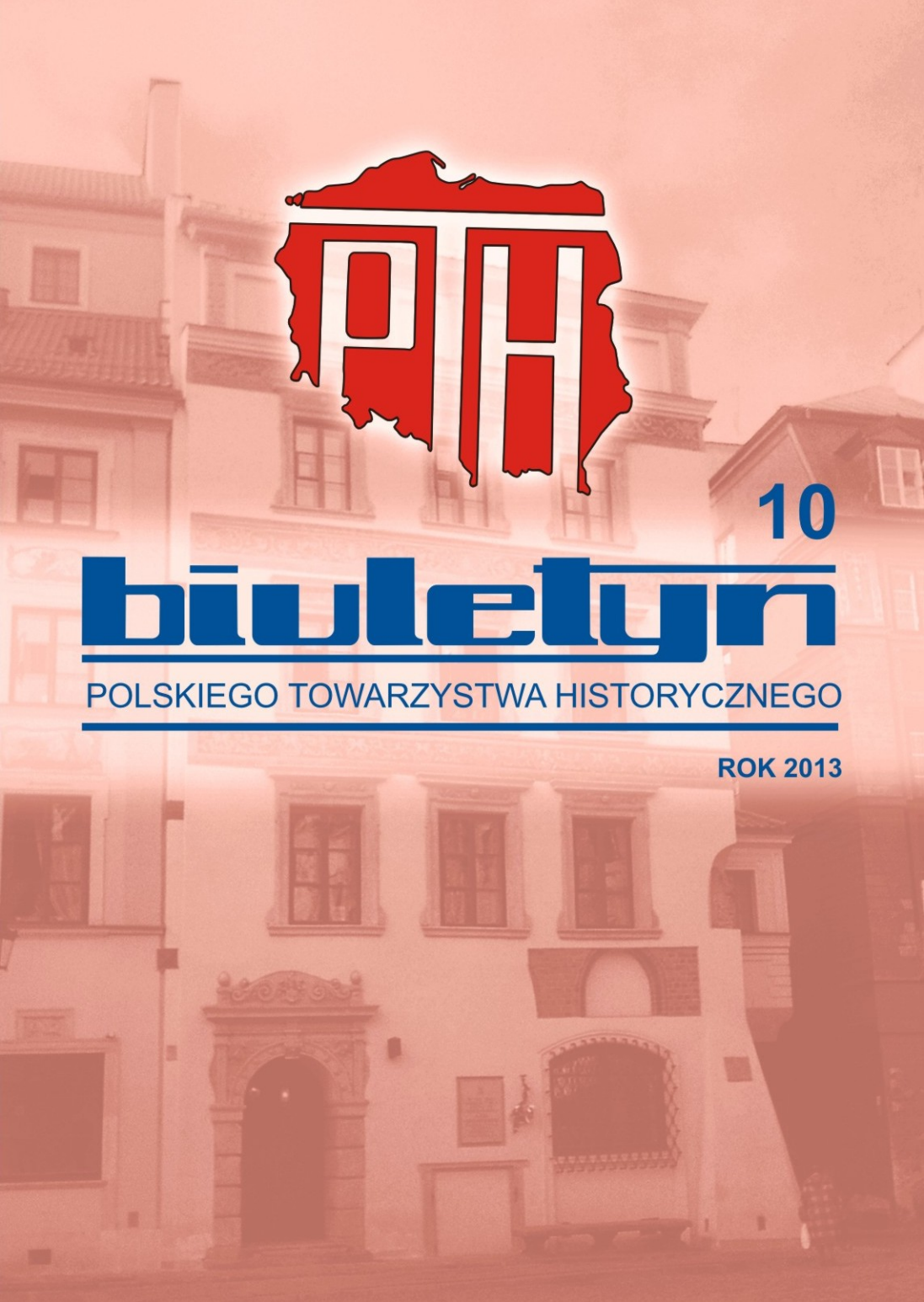

10

biuletyn

POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO

ROK 2013

biuletyn
POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO

WRZESIEŃ 2013

POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE

ZARZĄD GŁÓWNY
Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa
tel. 22 831 63 41; pth@ihpan.edu.pl
www.pth.net.pl

Komitet redakcyjny
Przewodniczący – *Stanisław Roszak* (Inowrocław – Toruń)
Członkowie:
Jarosław Kłaczkow (Toruń)
Andrzej Korytko (Olsztyn)
Zofia T. Kozłowska (Warszawa)
Jan Szymczak (Łódź)
Sekretarz – *Joanna Orzeł* (Toruń)

Redakcja wydawnicza
Antoni Stark

Korekta wydawnicza
Marcin Stark

© Copyright by Stowarzyszenie Oświatowców Polskich
Toruń 2013

Wydawca
Stowarzyszenie Oświatowców Polskich Oddział w Toruniu
87–100 Toruń, ul. PCK 9/2, tel./fax 56 622 52 71, 56 622 43 09
e-mail: sop@sop.torun.pl www.sop.torun.pl

Spis treści

Polskie Towarzystwo Historyczne

Działalność oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego w 2012 roku 5

Publikacje wydane i współwydane przez ZG i oddziały PTH w 2012 roku 31

Konferencje i sesje naukowe zorganizowane lub współorganizowane przez oddziały PTH w 2012 roku 33

Oddziały PTH w liczbach w 2012 roku 39

100 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Krakowie 41

Książka adresowa PTH 47

Zarząd Główny 47

Oddziały terenowe 48

Olimpiada Historyczna

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej w roku 2012/2013 54

Lista laureatów XXXIX Olimpiady Historycznej – 2012/2013 62

Lista finalistów XXXIX Olimpiady Historycznej – 2012/2013 64

Regulamin Olimpiady Historycznej dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2013/2014–2015/2016 67

Program Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej na lata 2013/2014–2015/2016 84

I. Eliminacje I etapu (szkolne lub międzyszkolne) 84

II. Eliminacje II etapu (okręgowe) 86

III. Eliminacje III etapu (centralne) 87

Terminarz XL Olimpiady Historycznej 2013/2014 89

Ogólnopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli Historii

Edukacja metodyczna nauczycieli historii, WOS-u i WOK-u prowadzona przez OCDNH..... 92

X Toruńskie Spotkania Dydaktyczne „Kierunki badań dydaktycznych. Kierunki zmian edukacji historycznej” 93

Działalność oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego w 2012 roku

Polskie Towarzystwo Historyczne zrzesza obecnie 45 oddziałów terenowych, większość z nich (34) przesłało sprawozdania ze swej działalności za rok 2012 r. Pierwsze nadeszło drogą elektroniczną sprawozdanie Tarnowskiego Oddziału PTH (7 stycznia), ostatnie dwa 28 lutego z Oddziału Kieleckiego i 5 marca z Wrocławia (z usprawiedliwieniem i przeprosinami).

W stosunku do roku ubiegłego pojawił się jeden nowy oddział (w trakcie organizacji) w Lidzbarku Warmińskim oraz nadesłał sprawozdanie działający od 2007 r. oddział w Skarżysku-Kamiennej.

W 9 oddziałach działają koła terenowe. W oddziale kaliskim są 3 koła: w Jarocinie (89 członków), Ostrowie Wielkopolskim (25) i Pleszewie (29). Oddział Łódzki posiada 3 aktywne koła: w Bełchatowie (10), Piotrkowie Trybunalskim (30) i Tomaszowie Mazowieckim (29). Oddział w Olsztynie wykazuje liczące 29 członków koło w Mrągowie. W oddziale przemyskim funkcjonują koła w Cieszanowie i w Jarosławiu, a w oddziale inowrocławskim w Radziejowie i Strzelnie, w oddziale toruńskim w Golubiu-Dobrzyniu i Wąbrzeźnie. Oddział zielonogórski ma koło w Nowej Soli (10), Towarzystwo Ziemi Choszczeńskiej (36) stanowi koło oddziału szczecińskiego.

Pod koniec 2012 r. PTH liczyło 3712 członków (w roku 2011 – 3675). Z dostarczonych sprawozdań wynika, że w 32 oddziałach było ich 3305, zaś ubiegłoroczne dane dotyczące 11 oddziałów, które nie dostarczyły jeszcze sprawozdań, obejmują 407 członków. Dwa oddziały (Lidzbark Warmiński i Przemyśl), choć dostarczyły sprawozdania, to nie podały w nich danych o swej liczbie członków. Z 32 oddziałów 7 nie zmieniło, w porównaniu z rokiem 2011, swej liczebności: Czerwińsk (45), Gorzów Wielkopolski (21), Sanok (32), Szczecin (92), Szczecinek (25), Zamość (41), Zielona Góra (78). Liczba członków naszego towarzystwa wzrosła (o 84) w 18 oddziałach: w czterech dość wyraźnie (Łódź – 26, Radomsko – 13, Tarnów – 11, Częstochowa – 10); zaś w przedziale od 1 do 6 członków w pozostałych 15 oddziałach. Natomiast zmniejszenie liczebności nastąpiło w jedynie w czterech oddziałach (75 członków): aż o 57 członków (ze 107 do 50) zmniejszyła się liczba kolegów w oddziale gdańskim, w Warszawie ubyło

9 członków, w Nowym Targu 5 i w Poznaniu 4. Z danych uzyskanych z 32 oddziałów wynika zatem, że w roku 2012 liczba członków wzrosła o 37 osób. Wynika to jednak faktycznie z faktu uwzględnienia w tegorocznym sprawozdaniu „ujawniającego się" oddziału w Skarżysku Kamiennej z 28 członkami.

Niepełny jeszcze zestaw danych nie pozwala na ostateczne ustalenie kolejności poszczególnych oddziałów wg ich liczebności. Jednak w pierwszej trójce, a także i w piątce nie powinna ona ulec zmianie. W nawiasach podano liczebność w roku 2011.

Największym oddziałem PTH jest Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie z 369 (378) osobami. Kolejne miejsca zajmują oddziały: łódzki 302 (276), wrocławski – WTMH 270 (268), kaliski 219 (214) i krakowski 209 (206). Następne oddziały to: toruński 152 (148), poznański 150 (154), olsztyński 148 (143), lubelski 137 (132), białostocki 133 (130), przemyski (130) i inowrocławski (129). Kolejną grupę oddziałów otwiera Szczecin 92 (92), po którym następuje Opole 84 (83), Zielona Góra 78 (78), Katowice 76 (73), Częstochowa 75 (65), Słupsk 65 (64), Tarnów 75 (64), Rzeszów 55 (53), Gdańsk 50 (107), Nowy Targ 45 (50). Pozostałe oddziały są mniej liczne, jak Nowy Sącz 50 (47), Czerwińsk 45 (45), Włocławek (44) i Zamość 41 (41), a także Cieszyn (37), Elbląg (36), Bydgoszcz (35), Sanok 32 (32), Kielce 32 (31), Ciechanów (30), Kościerzyna (29), Biała Podlaska (26), Pionki (25), Szczecinek 25 (25), Tarnobrzeg 25 (23), Limanowa 24 (23), Gorzów Wlkp. 21 (21) i Konin (21).

W wielu oddziałach istnieją sekcje i komisje, wśród których tradycyjnie przeważa sekcja (komisja) dydaktyczna (lub współpracy z nauczycielami), albowiem na 18 – posiadających takie struktury – znajdują się one aż w 10 oddziałach: Biała Podlaska, Elbląg, Kalisz, Kielce, Łódź, Opole, Warszawa, Zamość i Zielona Góra i niedawno powstała w Radomsku.

Najbardziej rozbudowane pod względem struktur organizacyjnych jest Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie, w skład którego wchodzi obecnie 6 sekcji: Dydaktyczna (17 spotkań), Historii Warszawy (4 spotkania i 2 promocje książek), Historii Społeczno-Gospodarczej (1 panel i 9 odczytów), Historii Wojskowej (1 panel, 5 prelekcji), Antropologii Historycznej (3 prelekcje i 1 promocja książki), Studiów Krytycznych i Biografistyki i Studiów Krytycznych (2 sesje i 1 prelekcja), a ponadto Komisja Historii Kobiet Walczących o Niepodległość.

Oddział kaliski posiada, oprócz komisji dydaktycznej o dłuższej nazwie (Komisja popularyzacji wiedzy historycznej i współpracy z nauczycielami historii), także sekcję kaliskich archeologów i wyodrębniony Komitet Redakcyjny „Rocznika Kaliskiego". W oddziale PTH w Opolu działają dwie Komisje: Nauki i Wojskowa oraz Sekcja Dydaktyczna. W Kielcach oprócz sekcji dydaktycznej działa sekcja ogólnohistoryczna. Oddział w Limanowej posiada trzy Komisje: Pupularyzacyjno-Wydawniczą, Historii Wojskowości, Rekonstrukcji i Eksploracji oraz Historii Kościoła i Antropologii Religii. W Nowym Sączu Komisja działa Komisja Wojskowości z dwoma sekcjami: rycerską, która bazuje na członkach Bractwa Rycerskiego Kasztelanii Sandeckiej, a ponadto sekcją militarną (pokazy i rekonstrukcje – udział w 8 imprezach).

W Nowym Targu działają 2 komisje (Komisja Historii Wojskowości, Komisja Kultury), a ponadto Grupa Eksploracyjno-Badawcza. W Radomsku pod koniec ub. roku powołano do życia dwie sekcje: genealogiczną i nauczycielską, przy czym ta pierwsza odbyła już 3 spotkania (dwa przed formalnym powołaniem). W Rzeszowie relacje o życiu codziennym w okresie PRL gromadzi Sekcja Memuarystyczna. W oddziale słupskim rolę swoistej „sekcji kultury średniowiecznej" pełni „w jakimś stopniu" pozostające pod jego merytoryczną opieką Słupskie Bractwo Rycerskie Księcia Bogusława V. W 2012 r. w ramach Tarnowskiego Oddziału PTH działały: redakcja „Tarnowskich Studiów Historycznych" oraz Komisja Ochrony Zabytków na Starym Cmentarzu w Tarnowie. W Olsztynie i Wrocławiu funkcjonują studenckie sekcje historyków. Od kilku lat trwa owocna współpraca ze studenckim kołem naukowym historyków O/PTH w Łodzi (patronat nad konferencjami studenckimi) i w Zielonej Górze.

Z otrzymanych rocznych otrzymanych sprawozdań (32) za 2012 r. wynika, że w 13 oddziałach odbyły się w roku minionym zebrania sprawozdawczo-wyborcze (dla porównania: w roku 2011 – w 7, w 2010 – w 4, zaś w 2009 – w 8). W sprawozdaniach za 2011 r. odbycie zebrań sprawozdawczo-wyborczych w roku 2009 deklarowało 5 oddziałów, zaś 1 (Kłodzko) w 2004 r. Ustępującym członkom władz dziękujemy za wysiłek włożony w realizację zadań PTH.

W 2012 r. oddziały PTH (które nadesłały sprawozdania) i ich koła zorganizowały albo były współorganizatorami 45 konferencji i sesji naukowych, popularnonaukowych i sympozjów. W stosunku do roku 2011 jest to

liczba mniejsza o 17, lecz być może, że uzupełnione dane zmienią sytuację. Organizatorami lub współorganizatorami konferencji i sesji naukowych w 2011 r. było 15 oddziałów ze swoimi kołami (w 2011 r. – 19, w 2010 r. – 23, w 2009 r. – 21). Po 6 konferencji zorganizowały oddziały w Łodzi i Tarnowie, po 4 – w Nowym Targu i Warszawie, po 3 w Katowicach, Opolu, Skarżysku-Kamiennej i Zielonej Górze. Chronologiczny wykaz tych imprez zawiera załącznik. Dane dotyczące liczby zorganizowanych konferencji zawiera także tabela statystyki. Natomiast to sprawozdanie powinno zasygnalizować najważniejsze z nich, co nie jest prostym zadaniem. Niektóre bowiem, skromne liczbą referatów i uczestników, konferencje, sesje i sympozja, mogą mieć doniosłe znaczenie dla swych regionów. W tym miejscu trzeba jednak wyróżnić wydarzenia naukowe o wymiarze międzynarodowym i ogólnopolskim.

Na czoło wysuwa się bez wątpienia zorganizowany we wrześniu (w dniach 12–15) przez oddział krakowski Drugi Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski (The Second International Congress of Polish History). Organizatorzy zadedykowali go założycielom Krakowskiego Oddziału PTH w stulecie jego powstania. Temat kongresu: „Polska w Europie Środkowej". W jego ramach funkcjonowało 47 sesji i paneli, na których wystąpiło 246 referentów. Ogółem w kongresie uczestniczyło ok. 1000 osób z 61 krajów. Prezes oddziału krakowskiego dostarczył osobne sprawozdanie z kongresu, które zasługuje na publikację.

W listopadzie (w dniach 9–11) Forum Małopolskich Oddziałów PTH zorganizowało w Nowym Targu wraz z Towarzystwem Bursy Gimnazjalnej im. dra Jana Bednarskiego, Międzynarodową Konferencję Naukową „Dzieje wojen i wojskowości w badaniach regionalnych od starożytności do współczesności" z udziałem 30 referentów. Natomiast działając w pojedynkę, oddział w Nowym Targu zorganizował w Niepołomicach (w dniach 29–30 września) wraz z Wyższą Szkołą Finansów i Zarządzania w Warszawie i Stowarzyszeniem Miłośników Historii Wojskowości „Pola Chwały" sesję zatytułowaną „I Międzynarodowa sesja naukowa poświęcona historii militarnej". Oddział w Katowicach był współorganizatorem (z Wydziałem Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Zabrzu, Polską Akademią Nauk Oddział w Katowicach) XVI Międzynarodowej Konferencji Naukowej z cyklu „Kultura Europy Środkowej", pt.: „Zdrowie i choroba. Wpływ jakości

życia na kulturę w Europie Środkowej", która odbyła się w listopadzie (w dniach 15–16) w Zabrzu.

Charakter międzynarodowy miały też dwie konferencje, których współorganizatorem był oddział zielonogórski, a odbyły się w samej Zielonej Górze. Pierwsza (w dniach 21–23 marca) zatytułowana „Etniczność – obywatelskość – tożsamość w świecie antycznym. W 1800. rocznicę wydania edyktu Karakalli", z udziałem 35 osób (współorganizator: Instytut Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego), i druga (w dniach 24–25 października) pt.: „Jakość i warunki życia a procesy demograficzne w Europie Środkowej w czasach nowożytnych" (32 uczestników), we współpracy z Urzędem Statystycznym w Zielonej Górze, Polskim Towarzystwem Statystycznym O/Zielona Góra i Instytutem Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego. W listopadzie (w dniach 17–18) Oddział Łódzki uczestniczył (wraz z Instytutem Historii Uniwersytetu Łódzkiego) w organizacji części trzeciej (jak i poprzednich dwóch) konferencji „Oskar Halecki i jego obraz Europy".

Jeśli idzie o konferencje ogólnopolskie, to warto zaznaczyć, że nie wszystkie sprawozdania podają taki ich charakter i nie zawsze zawiera się on w nazwie. Ale mimo to do takich należy konferencja oddziału wrocławskiego (WTMH) w Rytwianach (w dniach 12–15 lipca) pt.: „Losy klasztorów i zbiorów poklasztornych w okresie represji po upadku powstania listopadowego w 1831 roku" (35 referatów, współorganizator: Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego). I kolejna we Wrocławiu (w dniach 18–21 października), zatytułowana „Klasztor w gospodarce średniowiecznej i nowożytnej", na której wygłoszono 68 referatów (współorganizatorzy: Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego). Z konferencji oddziału opolskiego zwracają uwagę: Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Polacy–Niemcy–Ukraińcy. O przeszłości dla przyszłości w kontekście miejsc pamięci" (21 listopada, Opole). W jej trakcie wygłoszonych zostało 12 referatów (zorganizowana przez Katedrę Historii Europy Środkowej i Wschodniej Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego przy współudziale Kuratorium Oświaty w Opolu, Miejskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Opolu, opolskiego oddziału PTH oraz Liceum Ogólnokształcącego nr III w Opolu). Kolejna konferencja w Opolu (14 grudnia) to Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Prezydent

Gabriel Narutowicz i polityczny gorący grudzień 1922 roku", z 11 referentami, zorganizowana przez te same instytucje.

W dniu 11 października odbyła się w Nowym Targu Ogólnopolska Konferencja „Rola Bursy Gimnazjalnej w procesie edukacyjnym i wychowawczym na tle rozwoju szkolnictwa średniego na ziemiach polskich w XIX i pierwszej połowie XX w.", na której wygłoszono 7 referatów. Miejscowy Oddział PTH wspierało w organizacji Towarzystwo Bursy Gimnazjalnej w Nowym Targu.

Z konferencji w stolicy warto odnotować trzy zorganizowane z udziałem Komisji Biografistyki i Studiów Krytycznych TMH: „Geneza i konsekwencje budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego" (23 lutego); „Centralny Okrąg Przemysłowy – wczoraj, dziś i jutro" (15 maja) i Sesję Naukową Światowej Rady Badań Polonijnych z referatami o sytuacji ludności polskiej w Republice Federalnej Niemiec (20 kwietnia).

Charakter rozłożonej w czasie konferencji miało I Kaliskie Forum Kultury Humanistycznej (organizatorzy: Oddział Polskiego Towarzystwa Filozoficznego w Kaliszu, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu, PTH O/Kalisz) w Kaliszu w dniach 2, 22, 30 marca i 4 kwietnia. Wygłoszono łącznie 7 referatów. Organizatorami były oddziały PTH w Kaliszu i Polskiego Towarzystwa Filozoficznego w Kaliszu we współpracy z kaliskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli. Oddział kaliski patronował też I Kaliskiej Sesji Starożytniczej „Kalisia – Keltoi" (12 czerwca), współorganizatorzy: Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, Stowarzyszenie Humanista i redakcja Czasopisma „Starożytności".

Warto jeszcze zwrócić uwagę na dwie konferencje oddziału katowickiego: XII Konferencję Katowicką (w dniach 6–7 września) w 147. rocznicę uzyskania praw miejskich pt. „Kultura muzyczna Katowic i jej dzieje" (współorganizatorzy: Polska Akademia Nauk Oddział w Katowicach i Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach) i na odbywającą się w dniach 24–25 października w Katowicach „Argenti fossores et alii – znaczenie gospodarcze wschodnich części Górnego Śląska i zachodnich krańców Małopolski w późnej fazie wczesnego średniowiecza (X–XII wiek)" (współudział w organizacji: Muzeum Sztygarka w Dąbrowie Górniczej, Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego, Śląski Wojewódzki Urząd Konserwatorski).

Na szczególne uwzględnienie oraz uznanie zasługuje zorganizowana przez oddział poznański sesja w Gnieźnie (28 września) poświęcona osiągnięciom badawczym i naukowym prof. Gerarda Labudy. Przygotowanie tej sesji było jedynie częścią poważnego przedsięwzięcia organizacyjnego, łączyła się ona bowiem z zapewnieniem doskonałych warunków Walnemu Zgromadzeniu Delegatów PTH (29 września).

Po zliczeniu informacji ze sprawozdań oddziałów wynika, że w 2012 r. wygłoszono 258 odczytów i prelekcji. Część z nich to spotkania plenarne w siedzibach oddziałów i kół terenowych, w kilku (Warszawa, Łódź, Wrocław) przynajmniej raz w miesiącu. Reszta prezentowana była w różnych instytucjach. Zarówno działalność odczytowa, jak i konferencyjna przerywana jest w okresie wakacyjnym. Wyjątkiem była w 2012 r. lipcowa konferencja w Rytwianach.

Na 34 oddziały, których sprawozdania są aktualnie do dyspozycji, równo połowa zamieściła informacje o publikacjach (od 1 do 5). Pięć publikacji dokumentuje oddział w Opolu, po trzy – Łódź i Radomsko. Natomiast pozostałe 17 oddziałów, które nadesłały sprawozdania, nie wykazało działalności wydawniczej, zamieszczając kreski w pozycji 13 ankiety zarówno przy podpunkcie a) – publikacje własne, jak i b) – publikacje, przy których oddział był współwydawcą. W 11 oddziałach ukazują się periodyki (roczniki). Oddział w Tarnobrzegu wykazał jako własne 4 publikacje, lecz jedynie jako liczbę, bez ich zapisów bibliograficznych.

Prezentowana w załączniku „Publikacje 2012" lista prac periodycznych i druków zwartych jest zapewne jeszcze niekompletna. W jej składzie widzimy przede wszystkim nieprzerwanie ukazujące się od wielu lat periodyki „starych" oddziałów PTH[1]. Zestawienie bibliograficzne prac zwartych opublikowanych w 2012 r. obejmuje (jak na razie) 27 pozycji. Nie roszcząc sobie pretensji do ustalenia wartości poszczególnych publikacji, warto zwrócić uwagę na ich różnorodność gatunkową. Są to zarówno monografie, jak i zbiory studiów, edycje źródeł, materiały dydaktyczne, ale także słownik biograficzny, śpiewnik i album historyczny.

[1] Brak sprawozdań nie pozwala ustalić, czy ukazały się kolejne edycje „Rocznika Grudziądzkiego" i „Ziemi Kujawskiej". Natomiast oddział w Rzeszowie wykazuje jedynie jako periodyk kolejny tom „Prac Historyczno-Archiwalnych", nie wykazuje natomiast wydawanego od pięciu lat kwartalnika „Ślad" („'Ślad'. Kwartalnik Społeczno-Historyczny").

W związku z publikacjami własnymi i wydawanymi we współpracy z różnymi instytucjami oddziały organizują akcje promocyjne, w których uczestniczą autorzy i redaktorzy prac. Takie spotkania miały miejsce w Kaliszu i Nowym Sączu (promocja t. 38 „Rocznika Kaliskiego" i t. 39 „Rocznika Sądeckiego"), w Toruniu celem zebrania była prezentacja książki o dziejach oddziału toruńskiego PTH (*Polskie Towarzystwo Historyczne w Toruniu (1946–2011),* red. J. Kłaczkow, Toruń 2012). W Łodzi odbyło się spotkanie z autorami i prezentacja publikacji pt. *Operacja Łódzka – zapomniany fakt I wojny światowej*, red. J.A. Daszyńska, Łódź 2011), w Radomsku promocja książki T.A. Nowaka, *Księgi metrykalne parafii św. Lamberta w Radomsku, cz. I, Księga zawartych małżeństw z lat 1735–1796*, Radomsko 2012).

Oddział w Nowym Targu zorganizował aż 12 promocji, w tym 6 razy promowano książkę J. Roszkowskiego *Zapomniane Kresy. Spisz, Orawa i Czadeckie w świadomości i działaniach Polaków 1895–1925*, Nowy Targ 2011 (w Cieszynie, Krakowie, Niedzicy, Nowym Targu, Zakopanem, Żywcu). W Rzeszowie odbyły się cztery promocje, m.in. prac: S. Nicieji (*Fenomen Cmentarza Łyczakowskiego na tle nekropolii europejskich*), J. Talera (*W poszukiwaniu bohaterów*), G.K. Krzeszowskiego (*„Gocoki" i „Grodziszczoki". Studia z dziejów regionalnych zespołów pieśni i tańca w XX w.*).

Promowane były także publikacje naszych członków, które powstały poza PTH, z udziałem autorów (także tłumacza). Takie spotkania odbyły się: w Częstochowie (A. Chwalba, *Historia powszechna 1989–2011*, Warszawa 2011), Gorzowie Wlkp. (A. Ruszczyński, *Kawaleria w służbie Rzymu*, Zielona Góra 2012), Limanowej (F. Molnar, *Galicja 1914–1915. Wspomnienia korespondenta wojennego*, przekł. A. Enelmayer, Warszawa 2011; U. Janicka-Krzywda, *Niebieska Gaździna. Legendy o Matce Bożej z obszaru polskiego Podkarpacia*, Nowy Targ 2012).

TMH prowadzi akcję promocji publikacji o Warszawie, ale także i innych miast. Ogółem zorganizowało 6 promocji. W oddziale słupskim swą książkę *Dawne miejsca pamięci o żołnierzach na terenie powiatu słupskiego* promował W. Machura. W Sanoku zorganizowano spotkanie autorskie z autorem powieści i opowiadań historycznych (także historycznej fantasy) Jackiem Komudą.

Kilka oddziałów prowadzi własną działalność wystawienniczą lub uczestniczy w organizacji wystaw. Oddział w Nowym Targu współuczestniczył m.in. w przygotowaniu wystaw czasowych: „Podhale niezłomne 1939–1945" (Nowy Targ, Limanowa); „'Tutaj w Tatrach czułem się najlepiej'. Wizyty Prezydentów II RP w nowym Targu i na Podhalu" (Nowy Targ, Limanowa, Jabłonka); „Doktor Jan Bednarski" (Lipnica Wielka na Orawie, Nowy Targ); „Zamki, dwory i klasztory warowne między Dunajcem i Popradem" (Nowy Targ); „Pienińskie makiety Zbigniewa Urbańskiego" (Krościenko n/ Dunajcem); „Dzieje Bursy Gimnazjalnej w dokumencie i fotografii utrwalone. Część druga 1945–2012" (Nowy Targ).

Oddział w Limanowej uczestniczył w organizacji czterech wystaw „historycznych i kolekcjonerskich"[2], a ponadto wystawy (12 października – 5 grudnia) historycznych plakatów „Chwała ludziom dobrej roboty! – Rocznice i święta PRL" (współorganizator: Muzeum Regionalne Ziemi Limanowskiej). Oddział w Opolu patronował wystawie „Kaźń Profesorów Lwowskich. Wzgórza Wuleckie, 1941", zorganizowanej przez Oddział Instytutu Pamięci, przy współpracy z uczniami II Liceum

[2] 18 maja – 10 czerwca 2012 r. – wystawa historyczna i kolekcjonerska „Szlak bojowy Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich i 3. Dywizji Strzelców Karpackich w obiektywie i relacjach Limanowian"; współorganizatorzy: Muzeum Regionalne Ziemi Limanowskiej w Limanowej, Muzeum Bazyliki Matki Boskiej Bolesnej w Limanowej, Urząd Miasta Limanowa, Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Ziemia Limanowska".
18 lipca – 20 sierpnia 2012 r. – wystawa historyczna i kolekcjonerska „Tutaj w Tatrach czułem się najlepiej… – Wizyty prezydentów II RP w Nowym Targu i na Podhalu"; współorganizatorzy: Polskie Towarzystwo Historyczne O/Nowy Targ, Muzeum Regionalne Ziemi Limanowskiej. Na otwarciu zorganizowano rekonstrukcję wizyty prezydenta Ignacego Mościckiego w Starowiejskim dworze Marsów 17/18.07.1929 r. (obecnie budynek muzeum).
23 sierpnia – 18 września 2012 r. – wystawa historyczna i kolekcjonerska „Świat, którego już nie ma… 70-ta rocznica zagłady Żydów na Limanowszyźnie"; współorganizatorzy: Muzeum Regionalne Ziemi Limanowskiej, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa – Oddział Stara Bożnica, Miejska Biblioteka w Mszanie Dolnej, Insytut Yad Vashem, Archiwum „Okruchy Pamięci – Limanowa na Starej Fotografii". Przed otwarciem wystawy miało miejsce nabożeństwo żałobne na limanowskim kirkucie (uczestniczyli przedstawiciele Żydowskiej Gminy Wyznaniowej w Krakowie).
8 grudnia 2012 r. – 28 lutego 2013 r. – wystawa historyczna i kolekcjonerska pt. „W służbie Jego Cesarskiej Mości… – Bitwa Limanowska 1914"; organizatorzy: Muzeum Regionalne Ziemi Limanowskiej, Urząd Miasta Limanowa, Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Gorlice 1915", Forum Małopolskich Oddziałów PTH.

Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Kędzierzynie-Koźlu. W Częstochowie oddział PTH zorganizował (24 stycznia) wystawę „Profesor Bartłomiej Szyndler. Historyk – Bibliofil – Kolekcjoner" (współorganizator Biblioteka Główna Akademii Jana Długosza). W Białymstoku w listopadzie (17) odbyła się wystawa wydawnictw Oddziału.

Niektóre oddziały PTH zorganizowały konkursy i przyznały swoje nagrody za działalność naukową i publicystyczną oraz dla studentów i uczniów. W Krakowie aż trzy jako rezultaty postępowań konkursowych: Galla Anonima (przyznawana co pięć lat autorowi najlepszej zagranicznej książki dotyczącej historii Polski wręczana podczas II Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski); im. H. Wereszyckiego i W. Felczaka – organizacja konkursu (XII edycja) oraz uroczystości wręczenia Nagrody im. T. Słowikowskiego dla najlepszego licealnego nauczyciela historii i popularyzatora dziejów miasta Krakowa (nagrodę wręczono podczas II Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski).

Rozstrzygnięcie konkursu i wręczenie nagród PTH i TMH im. prof. Stanisława Herbsta za prace magisterskie z historii Polski w dziedzinach: historia kultury, historia miast, historia wojskowości nastąpiło podczas Walnego Zgromadzenia Delegatów w Gnieźnie. Dyplomy wręczono 3 laureatom[3].

Oddział w Poznaniu uczestniczy w organizacji Konkursu im. Kazimierza Tymienieckiego na najlepsze prace magisterskie w Instytucie Historii UAM, co oznacza współudział członków Zarządu w jego organizacji i współfinansowanie nagrody głównej. Oddział łódzki patronował i uczestniczył w organizacji konkursu historyczno-literackiego dla młodzieży gimnazjalnej i licealnej „Opowieść o dawnej Łodzi". Oddział w Radomsku ogłosił konkurs „Powstanie styczniowe na ziemi radomszczańskiej", którego rozstrzygnięcie nastąpi w styczniu 2013 r.

[3] Dyplomy przyznano: mgr. Zbigniewowi Chmielowi za pracę „Wyprawa Zygmunta III Wazy na Smoleńsk i działania wojenne do czasu rozpadu obozu tuszyńskiego (grudzień 1608 – styczeń 1612)"; mgr. Pawłowi Tyszce za pracę „Barbara z Tarnowskich Zamoyska. W cieniu „wielkiego kanclerza". Osobowość, stosunki rodzinne i działalność publiczna ordynatowej Zamoyskiej w świetle jej korespondencji"; mgr. Kamilowi Potrzuskiemu za pracę „Infrastruktura sportowa w polityce inwestycyjnej m.st. Warszawy w latach 1934–1939".

W oddziale kaliskim rozstrzygnięto dwa konkursy: pierwszy – na pracę badawczą dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych[4] (we współpracy z III Liceum Ogólnokształcącym w ramach programu *Copernicus Science*), i drugi – „Polskie drogi do niepodległości" dla uczniów wszystkich typów szkół (współpraca: Oddział Kaliski Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, Miasto Kalisz i Starostwo Powiatowe).

Oddział w Zielonej Górze (Koło w nowej Soli) zorganizował 4 konkursy dla młodzieży szkolnej: Międzyszkolny Konkurs Historyczny „Dzieje Nowej Soli", Powiatowy Konkurs Historyczny „Z dziejów regionu" – dla szkół średnich, Powiatowy Konkurs Historyczny – „Piastowie na Środkowym Nadodrzu" – dla szkół średnich, Gimnazjalny Konkurs Historyczny „Z dziejów mojej miejscowości – Nowa Sól". W 2012 r. (luty––marzec). Tarnowski Oddział PTH zorganizował II Międzypowiatowy Konkurs Wiedzy o hetmanie Janie Tarnowskim pt. „Jan Tarnowski. Hetman i mąż stanu". Konkurs wiedzy o ziemi sanockiej (VIII edycja) (grudzień 2012 r.), dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, jest organizowany przez Oddział w Nowym Sączu.

W 2012 r. oddziały przeprowadziły eliminacje II stopnia XXXVIII Olimpiady Historycznej oraz eliminacje I stopnia XXXIX olimpiady pod kierownictwem prof. Stanisława Roszaka. Dla dopuszczonych do III etapu zawodów uczestników olimpiady w Warszawie, Poznaniu i Łodzi prowadzone były dodatkowe spotkania, głównie dotyczące analizy źródeł. W przeciwieństwie do pracy przy ocenie pisemnych i ustnych wypowiedzi olimpijczyków, gdzie są skromne wynagrodzenia, te nieraz wielogodzinne cykle spotkań mają charakter w pełni społeczny. Być może i inne oddziały, będące siedzibami komitetów okręgowych Olimpiady, prowadziły podobne zajęcia dla uczniów typowanych na zawody centralne, jednak nie wykazały tego w sprawozdaniach. W ramach Olimpiady Historycznej oddział w Opolu zorganizował natomiast warsztaty dla nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych woj. opolskiego.

Inne formy działalności PTH w 2012 r. nie tylko różnią się od powyżej scharakteryzowanych, są przede wszystkim niezwykle różnorodne. Najważniejsze z nich zostały pogrupowane i zaprezentowane jako:

[4] W trzech wiodących tematach: „Weekendy sprzed lat…", „Gdy nie było Internetu i dyskotek…", „Tajniki kuchni – czyli z przepisów naszych babek".

naukowe, popularnonaukowe i popularyzacyjne, dydaktyczne – dla nauczycieli i uczniów, organizacyjne, i jako ostatni poddział: wycieczki, rajdy, eksploracje.

Naukowe

Opieka merytoryczna O/Katowice nad już wydaną monografią Katowic: *Katowice. Środowisko, dzieje, kultura, język i społeczeństwo*, red. A. Barciak, E. Chojecka, S. Fertacz, t. 1–2, Katowice 2012. Aktualnie Oddział sprawuje taką opiekę nad powstającą monografią Sosnowca.

TMH Warszawa – dyskusje panelowe:

- 23 II: Komisja Biografistyki i Studiów Krytycznych – dyskusja panelowa nad biografią Juliana Poniatowskiego, działacza ruchu ludowego, kuratora liceum Krzemienieckiego i Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z udziałem autora biografii prof. M.M. Drozdowskiego i historyków ruchu ludowego (Sala Kościuszkowska).
- 29 II: Sekcja Historii Wojskowej „Militarne aspekty Konfederacji Barskiej" – wystąpienia prof. prof. K. Komorowskiego, W. Majewskiego, P. Ugniewskiego (Sala Kościuszkowska).
- 21 III: Sekcja Dydaktyczna „Od niepodległości do niepodległości" – podręcznik dla maturzystów (IPN); wystąpienia: Z.T. Kozłowska, prof. T. Rutkowski, Maria Wiśniewska, S.M. Krupecka (USJK), A. Zawistowski (IPN) (Sala Kościuszkowska).
- 5 XII: Sekcja Historii Społeczno-Gospodarczej, PTS – „Polityka morska E. Kwiatkowskiego", E. Bulska, red. W. Kowalski, prof. M.M. Drozdowski.

O/Wrocław zorganizował „Wrocławskie Mediewistyczne Forum Dyskusyjne" z dwoma odczytami: 1. o. dr. Tomasza Gałuszki OP, *Heretycy-begardzi w Małopolsce? Z prac nad edycją XIV-wiecznego traktatu Henryka Harrera „Contra beghardos"*, 6 III 2012; 2. Dr. Krzysztofa Śkwierczyńskiego, *Nowa Sodoma. Piotr Damiani, sodomici i papieska wyrozumiałość*, 8 V 2012.

O/Słupsk: „Miejsce i rola kontaktów z Francją dawnej Rzeczypospolitej (XVI–XVIII w.)" – panel dyskusyjny z udziałem historyków z Poznania, Torunia i Słupska (moderator: prof. zw. dr hab. Maciej Serwański, UAM), Słupsk 24 VI 2012 r., w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki (współorganizator: AP Słupsk).

O/Opole (3 IV, Oświęcim): VIII edycja warsztatów naukowych na terenie Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau dla grupy 20 studentów III roku I cyklu Historii Uniwersytetu Opolskiego i I roku II cyklu Historii Uniwersytetu Opolskiego. PTH Oddział w Opolu jest od samego początku, tj. 2004 roku, współorganizatorem tych warsztatów.

O/Olsztyn zorganizował w okresie 20 kwietnia – 1 lipca warsztaty naukowe nt. *Warmińsko-Mazurska Akademia Animatorów*. Warsztaty były skierowane do studentów i dotyczyły animacji oraz pisania projektów w celu pozyskania środków instytucji pozarządowych. Aktywna była Sekcja Studencka, która zorganizowała seminaria naukowe z cyklu *Porozmawiajmy o tym, co było*. Odbyły się dwa seminaria naukowe na Wydziale Humanistycznym UWM w Olsztynie:

O/Gdańsk. Objęcie patronatu honorowego nad X Jubileuszową Ogólnopolską Konferencją Studentów Historyków Wojskowości (22–25 listopada), zorganizowaną przez Naukowe Koło Historyków Uniwersytetu Gdańskiego.

O/Tarnów przygotował ofertę studiów podyplomowych z zakresu historii z elementami małopolsko-podkarpackiego dziedzictwa kulturowego (realizowanych przez Samorządowe Centrum Edukacji w Tarnowie i Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie).

Popularnonaukowe i popularyzacyjne

O/Olsztyn: od stycznia prezes Oddziału wraz z dziennikarzem Markiem Jarmołowiczem z Planety FM kontynuowali cykl: *Olsztyński Wehikuł Czasu*, który cieszył się coraz większą popularnością wśród mieszkańców Olsztyna. Cykl ten został pomyślany jako popularnonaukowa próba przedstawienia historii Olsztyna i regionu w formie atrakcyjnej dla uczestników. Każde spotkanie rozpoczynała prelekcja eksperta, której towarzyszyła prezentacja multimedialna, krótki film, a następnie odbywała się dyskusja w gronie ekspertów reprezentujących różne dziedziny nauki, moderowana przez dwóch prowadzących, zakończona pytaniami publiczności[5].

[5] Odbyło się dziesięć dyskusji na następujące tematy:
Wyzwolenie czy... zniewolenie? Brutalne realia powojennego Olsztyna (19 stycznia);
Olsztyn miastem... brudasów? O higienie w czasach Kopernika (8 marca);
Kasernepolis – miasto koszar. Wojsko siłą rozwoju Olsztyna (29 marca);

O/Słupsk: wypowiedzi (komentarze historyczne, wywiady) dla mediów lokalnych – prasy (np. „Głos Pomorza", „Miasto. Tygodnik Koszaliński", „Nasze Miasto", „Kurier Słupski", „Gość Koszalińsko-Kołobrzeski"), Radia Koszalin – rozgłośnia słupska, TV kabl. VECTRA, TV kabl. MAX Koszalin, m.in.: prof. dr. hab. Zygmunta Szultki, dr. Bronisława Nowaka, dr. Tomasza Katafiasza, mgr. Warcisława Machury, Tomasza Urbaniaka.

W związku z jubileuszem 45-lecia nadania praw miejskich m. Kępice (pow. słupski) prezes Oddziału – dr T. Katafiasz udzielił obszernych konsultacji historycznych oraz wziął udział w przygotowaniu okolicznościowego numeru gazety „Głos Kępic" (wrzesień 2012 r.), w całości wypełnionego materiałami o przeszłości terenów obecnej gminy i miasta Kępice.

O/Tarnów współpracował przy przygotowaniu filmu dokumentującego obchody 73. rocznicy bitwy radłowskiej oraz inscenizację historyczną pt. „Czas bohaterów".

Dydaktyczne – dla nauczycieli i uczniów

O/Elbląg: trzy projekty edukacyjne: nauczyciele z sekcji dydaktycznej zrealizowali w 11 szkołach projekt edukacyjny: „Szoah – zbrodnia bez przedawnienia"[6]. Kolejny pod roboczym tytułem „Elbląg nieco dawniej

Wehikuł z jajami… Niezwyczajne zwyczaje wielkanocne (19 kwietnia);
Czy latały na miotłach? Polowania na czarownice w zamierzchłych czasach (24 maja);
Czy „zepsuty" pieniądz śmierdzi?... Czyli o monecie w czasach Kopernika (13 czerwca);
Wielkie żarcie – co jadał król Jagiełło? (12 lipca);
Ciemny jak tabaka w rogu? Co poza tabaką zażywali Warmiacy? (19 września);
Klikon, ceklarz, druciarz – czy Olsztyn miał takich fachowców? O dawnych zawodach w regionie (18 października);
Wędrujące dusze… O zadusznych zwyczajach warmińskich (8 listopada).

[6] Projekt był realizowany zgodnie z umową grantową S-PL900-11-GR-157 zawartą z Ambasadą USA w Warszawie od 27-09-2011 do 30-04-2012 r. przez: Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Elblągu, we współpracy z II LO w Elblągu, Warmińsko-Mazurskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu, Muzeum Państwowym Stuthoff, Edytę Kurek – alumna seminarium w USA.

Wyszczególnienie	Planowane	Zrealizowane
Autorzy scenariuszy	10	12
Nauczyciele wspierający	20	45
Uczniowie biorący udział w projekcie	300	450
Konferencja podsumowująca	110	370

niż wczoraj", przewiduje publikację podręcznika do szkół ponadgimnazjalnych oraz warsztaty metodyczne dla nauczycieli.

W trakcie realizacji (do 30 marca 2013 r.) jest projekt „Gloria Victis. 150. rocznica powstania styczniowego" (we współpracy z WMODN w Elblągu, II Liceum Ogólnokształcącym w Elblągu, IV Liceum Ogólnokształcącym w Elblągu)[7].

O/Kalisz: „Śladami codziennych wędrówek kaliszan" – gra uliczna dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w ramach programu XX. Europejskich Dni Dziedzictwa (we współpracy z III Liceum Ogólnokształcącym w Kaliszu).

O/Poznań może poszczycić się takimi przedsięwzięciami dydaktycznymi, jak: organizacja VI edycji wykładów i warsztatów otwartych pod hasłem *„Powtórka przed …" – Spotkania z historią dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych* w dniach 18–21 września 2012 r. (odbyło się 10 wykładów, 42 warsztaty dla uczniów oraz 2 wykłady metodyczne dla nauczycieli; udział wzięły 43 szkoły z terenu Wielkopolski, łączna liczba uczestników 1120 osób); organizacja comiesięcznych wykładów z cyklu „Wykłady otwarte PTH" m.in. dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, studentów, członków Oddziału i innych osób zainteresowanych poznawaniem przeszłości (liczba uczestników od 50 do 250 osób); współudział (wraz z Instytutem Historii UAM) w projekcie „Klasy akademickie", skierowanym do szkół ponadgimnazjalnych (organizacja spotkań informacyjnych dla nauczycieli m.in. podczas „Powtórki przed…", udział członków w prowadzeniu zajęć).

O/Opole 5 I: w Instytucie Historii Uniwersytetu Opolskiego spotkanie prof. Anny Pobóg-Lenartowicz z nauczycielami w sprawie nowości wydawniczych. Kolejne w tym dniu to spotkanie metodyczne dla nauczycieli zorganizowane przez dr. Marka Białokura i dr Annę Gołębiowską dotyczące zmian w nauczaniu historii.

O/Nowy Targ: warsztaty metodyczne dla nauczycieli historii i WOS. Projekt realizowany wspólnie z Biblioteką Pedagogiczną w Nowym Targu oraz Instytutem Pamięci Narodowej w Krakowie – łącznie odbyło 8 spotkań.

[7] Tematyka: 1. Chwała czy hańba zwyciężonym? – debata oksfordzka. 2. Sesja popularnonaukowa „Echa powstania styczniowego w polskiej twórczości narodowej". 3. Miejska gra dydaktyczna dla gimnazjów w ramach rywalizacji drużynowej.

O/Zamość: zorganizowano tam również 5 spotkań metodycznych dla nauczycieli historii i wiedzy o społeczeństwie ze wszystkich poziomów nauczania.

O/Skarżysko-Kamienna wykazuje w sprawozdaniu patronat nad działalnością Międzyszkolnego Historycznego Koła Naukowego.

Organizacyjne

Zorganizowanie w dniu 21 kwietnia 2012 r. Forum Oddziałów Małopolskich Polskiego Towarzystwa Historycznego. Wzięli w nim udział przedstawiciele pięciu oddziałów PTH działających w Małopolsce: Kraków, Limanowa, Nowy Sącz, Nowy Targ i Tarnów. Efektem tego spotkania było podjęcie decyzji o współpracy w realizacji działań statutowych oraz występowanie wspólnie w ważnych dla oddziałów i całego stowarzyszenia sprawach. W dniu 19 grudnia 2012 r. podpisano dokument *Porozumienie o współpracy między oddziałami: Limanowa, Nowy Sącz, Nowy Targ i Tarnów*. Współpraca czterech Małopolskich Oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego w ramach Forum Małopolskich Oddziałów PTH, tworzonego przez Oddziały PTH. W ramach realizacji porozumienia przygotowany został m.in. wniosek grantowy do programu Województwa Małopolskiego pn. Mecenat Małopolski, na realizację projektu „Echa powstania styczniowego w Małopolsce – Ludzie i Miejsca", związanego z 150. rocznicą powstania styczniowego.

Tarnowski Oddział PTH współpracował przy organizacji obchodów 73. rocznicy bitwy radłowskiej (Biskupice Radłowskie – Radłów, 8–9 września), połączonych z inscenizacją historyczną „Czas bohaterów", zrealizowaną przez Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej „Wrzesień 39". Organizatorzy obchodów: Starostwo Powiatowe w Tarnowie, Urząd Miasta i Gminy Radłów.

Patronat O/Tarnów: I Tarnowski Piknik Historyczno-Militarny, zorganizowany 3 czerwca w Tarnowie przez Grupę Rekonstrukcji Historycznej im. 16. Pułku Piechoty oraz Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie oraz cykl przedsięwzięć w ramach 140. rocznicy urodzin Jana Szczepanika, zorganizowanych przez Fundację im. Jana Szczepanika, Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Tarnowie oraz Urząd Miasta Tarnowa.

W ramach nowosądeckiego oddziału działa Komisja Wojskowości powołana uchwałą Zarządu Oddziału z 21 września 2010 r. z dwoma sekcjami: rycerską i militarną. Sekcja militarna wykazuje się bardzo dużą aktywnością, uczestnicząc w różnego rodzaju pokazach, rekonstrukcjach i jako grupy towarzyszące imprezom organizowanym przez Muzeum Okręgowe i Małopolskie Centrum Kultury „Sokół" w Nowym Sączu. Grupa ściśle współpracuje z bratnimi organizacjami – Grupą Rekonstrukcji Historycznych „Gorlice 1915" i Stowarzyszeniem „Tradycyjny Oddział C. i K. Regimentu Artylerii Fortecznej Nr 2 Barona Edwarda von Beschi – Twierdzy Kraków" w Krakowie. Liczne przedsięwzięcia podejmuje zwłaszcza sekcja rycerska[8].

[8] Sekcja bazuje na członkach Bractwa Rycerskiego Kasztelanii Sandeckiej – w tym roku brali m.in. udział tradycyjnie w zlocie na polach Grunwaldu. Członkowie Komisji Wojskowości uczestniczyli, przebrani w stosowne do tematyki stroje i odpowiednio uzbrojeni, w następujących imprezach:

- 1 marca 2012 r. – jako warta honorowa w partyzanckich mundurach podczas złożeniu wiązanek i zniczy pod tablicą upamiętniającą ks. Władysława Gurgacza SJ na ścianie Bursy Gimnazjalnej przy ul. Ducha Św.
- 2 marca 2012 r. – w inscenizacji historycznej „Rozbicie posterunku UB" w Miasteczku Galicyjskim, w ramach konferencji zorganizowanej przez Muzeum we współpracy z IPN: W HOŁDZIE „WYKLĘTYM"... Podziemie niepodległościowe i opór społeczny na Sądecczyźnie w latach 1945–1956.
- 29 maja 2012 r. – w przejeździe pociągu retro „Kolej na Majówkę!", zorganizowanym przez Nowosądeckie Stowarzyszenie Miłośników Kolei na trasie Nowy Sącz – Chabówka, wraz z Grupą Rekonstrukcyjną „Gorlice 1915".
- 20–22 czerwca 2012 r. – podczas IV Rajdu Szlakami Żołnierzy 1. Pułku Strzelców Podhalańskich na Limanowszczyźnie rekonstruktorzy wcielili się w rolę żołnierzy niemieckich i przygotowali dla uczestników rajdu zasadzkę. W sobotę wcielili się w rolę zwiadowców Armii Krajowej na Limanowszczyźnie. Głównymi organizatorami rajdu byli Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie oraz PTH Oddział w Limanowej. W organizację rajdu włączyła się również Gmina Słopnice, Małopolska Chorągiew Harcerzy ZHR (5. KDW „Orkan"), Grupa Rekonstrukcji Historycznych 1. psp AK.
- 12 sierpnia 2012 r. – Komisja Wojskowości, wspomagana przez Kolegów z GRH „Gorlice 1915" i Grupy Artylerii Fortecznej z Krakowa, przygotowała dioramę „Żołnierze austriaccy na kwaterze" na imprezie plenerowej „Ożywione kadry – wieś w fotografii Wojciecha Migacza" organizowanej przez Muzeum Okręgowe w skansenie.
- 1 września 2012 r. – Członkowie Komisji Wojskowości wzięli udział w zawodach strzelania z broni strzeleckiej wyprodukowanej przed 1945 rokiem. Zawodom towarzyszyła

O/Opole: Toszek; odsłonięcie tablicy poświęconej „Nocy kryształowej" w Toszku i zburzeniu tamtejszej synagogi; uroczystość – pod patronatem PTH Oddział w Opolu z udziałem Prezesa oddziału, prof. Anny Pobóg-Lenartowicz (9 listopada); Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego – zorganizowanie przez członków PTH jubileuszu 45-lecia pracy dydaktycznej prof. Barbary Kubis; spotkanie z udziałem Prezesa Polskiego Towarzystwa Historycznego, prof. Jana Szymczaka (4 grudnia).

O/Kielce: udział członków oddziału w pracach komitetu przygotowującego wojewódzkie obchody 150-tej rocznicy powstania styczniowego w województwie świętokrzyskim.

O/Łódź: nawiązanie współpracy z mediami odnośnie do szerzenia wiedzy historycznej (głównie Łódzkie Wiadomości Dnia w TVP 3 – wywiad prof. J. Daszyńskiej dotyczący Operacji Łódzkiej; TV TOYA – prof. nadzw. dr hab. Przemysław Waingertner jako autor książki *Na szlaku bojowym I Brygady Legionów Polskich. Pamiętnik Wilhelma Wilczyńskiego* (Warszawa 2012) i jako uczestnik panelu dyskusyjnego na temat książki P. Zychowicza *Pakt Ribbentrop–Beck* (Warszawa 2012).

Wycieczki, rajdy, eksploracje

O/Nowy Sącz 22–24 VI: IV Rajd Szlakami 1. PSP AK (współorganizatorzy: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Krakowie, Starostwo Powiatowe w Limanowej, Urząd Gminy Słopnice).

O/Nowy Targ 21–22 IX: Grupa eksploracyjno-badawcza pod kierunkiem Tomasza Jastrzębskiego przeprowadziła udaną akcję wydobycia

wystawa broni i wyposażenia z pierwszej i drugiej wojny światowej. Organizatorem był Klub Strzelecki „Krokus". Impreza odbyła się strzelnicy LOK w Nowym Sączu.

– 11 października 2012 r. – w zajęciach edukacyjnych dla młodzieży pt. „Wrzesień 1939 r. Wojna, polityka, narody", prowadzonych w ramach cyklu spotkań muzealnych z najnowszą historią, a zorganizowanych przez Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu i Instytut Pamięci Narodowej w Krakowie w Miasteczku Galicyjskim (w mundurach polskich, niemieckich i radzieckich z 1939 r.)
– 27 października 2012 r. – w zdjęciach do filmu „Papusza" w reż. Krzysztofa Krauzego, realizowanych na terenie Sądeckiego Parku Etnograficznego i Miasteczka Galicyjskiego w Nowym Sączu, rekonstruowali punkt poboru po ogłoszeniu powszechnej mobilizacji. Wcielili się w postacie żołnierzy polskich – szeregowych, którzy wraz z oficerami werbują cywilów do wojska. Dla potrzeb filmu wypożyczyli z posiadanych prywatnych kolekcji militaria, broń. Były to zarówno oryginalne rekwizyty, jak i wierne repliki, także wyposażenie żołnierzy.

silnika niemieckiego samolotu myśliwskiego Messerschmitt Me-109 w miejscowości Zabierzów Bocheński k. Niepołomic, a w dniach 11–12 X Grupa eksploracyjno-badawcza pod kierunkiem Tomasza Jastrzębskiego odnalazła i wydobyła szczątki polskiego samolotu PZL P.11c por. pil. Wacława Króla.

Zarząd TMH 8–10 VI: wycieczka integracyjna do Wrocławia: zwiedzanie zabytków barokowych, kaplicy patrona Wrocławia błogosławionego Czesława oraz Panoramy Racławickiej i Muzeum Narodowego.

O/Skarżysko-Kamienna: współpraca w organizacji pikniku archeologicznego „Rydno" oraz zorganizowanie dla młodzieży objazdu naukowego Chęciny – Tarczek – Bodzentyn.

O/Rzeszów. W dniu 25.09. zorganizowano rajd rowerowy na Lisią Górę dla uczczenia września 1939 r. W imprezie uczestniczyli uczniowie rzeszowskich szkół.

Współpraca z różnymi instytucjami i organizacjami jest niemal we wszystkich sprawozdaniach oddziałów wykazywana i to z wymienieniem na ogół kilkunastu podmiotów.

Archiwa

Bardzo dobrze układała się współpraca z archiwami państwowymi i kościelnymi (Bydgoszcz, Inowrocław, Kalisz, Konin, Łódź – współudział w wydaniu „Rocznika Łódzkiego", Olsztyn (Archiwum Archidiecezji Warmińskiej), Opole, Piotrków Tryb., Przemyśl, Rzeszów, Tomaszów Maz., Warszawa, Zielona Góra).

Muzea

Dobrze rozwija się współpraca z muzeami - Biała Podlaska, Białystok, Brodnica, Ciechanów, Elbląg – ze wspólną od 2006 r. kawiarenką historyczną 'Clio', Głogówek, Górki k. Czerwińska, Grudziądz, Jarocin, Kalisz, Katowice, Kielce, Kłodzko, Konin, Kraków, Limanowa, Lubaczów, Lublin, Łęczyca, Łódź, Międzyrzecz, Nowa Sól, Nowy Sącz, Nowy Targ, Oława, Opatówek k. Kalisza, Opole, Pabianice, Przemyśl, Radomsko, Rzeszów, Sieradz, Sochaczew, Szczecinek, Tarnów, Warszawa, Wieluń, Wrocław, Wyszogród, Zamość, Zielona Góra) i innymi placówkami oświatowymi i kulturalnymi (Bydgoszcz, Kalisz, Konin, Kraków, Lubaczów, Nowy Sącz, Opole, Przemyśl, Tarnów, Warszawa, Wrocław).

Z oddziałami współpracowały Wojewódzkie, Powiatowe, Gminne i Miejskie Biblioteki Publiczne (Ciechanów, Gorzów Wlkp., Grudziądz, Jarocin, Kutno, Łódź, Limanowa, Ostrów Wlkp., Pszczyna, Sanok) oraz Domy Kultury (Kielce, Limanowa, Szczecinek), w pomieszczeniach których wiele oddziałów ma siedziby, organizuje się tam zebrania i odczyty, a ich pracownicy stanowią znaczącą część członków Towarzystwa.

Uczelnie

Podobnie jak w latach poprzednich, odnotowujemy co najmniej dobrą współpracę z wyższymi uczelniami, w których wszystkie oddziały akademickie mają swoje siedziby (w szkołach państwowych i niepaństwowych oraz kościelnych), korzystając nieodpłatnie z ich pomieszczeń. Liczni członkowie naszego Towarzystwa pełnią najwyższe funkcje administracyjne w szkołach wyższych, w muzeach i archiwach, na wszystkich poziomach szkolnictwa i w wielu innych instytucjach kulturalno-oświatowych.

Stowarzyszenia

Prawie wszystkie oddziały mają dobre kontakty i najczęściej owocnie współpracują z regionalnymi towarzystwami naukowymi i towarzystwami przyjaciół poszczególnych miast lub regionów. Dobrze układa się współpraca z delegaturami Instytutu Pamięci Narodowej (Białystok, Łódź, Nowy Sącz, Nowy Targ, Opole, Pionki, Przemyśl, Rzeszów, Szczecin, Zamość) oraz zarządami okręgowymi Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej (Białystok).

Oddziały terenowe PTH – głównie w mniejszych ośrodkach, ale nie tylko – mają zazwyczaj dobre kontakty z urzędami miejskimi (Bełchatów, Białystok, Brodnica, Elbląg, Głogówek, Gorzów Wlkp., Grudziądz, Inowrocław, Kalisz, Katowice, Konin, Kutno, Limanowa, Łęczyca, Łomża, Nowy Sącz, Nowy Targ, Olsztyn, Opole, Piotrków Tryb., Przemyśl, Radomsko, Rzeszów, Sieradz, Słupsk, Strzelno, Suwałki, Szczecinek, Tomaszów Maz., Uniejów, Wieluń, Zabrze, Zamość) i gminnymi (Czerwińsk: gm. Bodzanów, Brochów, Jeziory Wielkie, Mała Wieś, Młodzieszyn, Wyszogród, Nowy Targ – gm. Ochotnica Dolna), bardzo często również z powiatowymi (Bełchatów, Ciechanów, Jarocin, Kalisz, Kluczbork, Mrągowo, Nowy Targ, Olesno, Olsztyn, Piotrków Tryb., Płock, Płońsk, Radomsko, Rzeszów, Słupsk, Sochaczew, Szczecinek,

Tarnów, Tomaszów Maz., Zamość) oraz wojewódzkimi (Czerwińsk, Olsztyn, Opole, Rzeszów, Włocławek) – zwłaszcza na szczeblu urzędów marszałkowskich.

Dobrą współpracę z mediami – najczęściej lokalnymi – odnotowano w Białej Podlaskiej, Ciechanowie, Gorzowie Wlkp., Łodzi, Mrągowie O/Olsztyn, Nowym Sączu, Nowym Targu, Olsztynie, Słupsku. We współpracy z Radiem Olsztyn, Radiem Planeta FM, TVP 3 i Muzeum Warmii i Mazur nadal realizowany jest – dzięki wsparciu Marszałka i Urzędu Marszałkowskiego oraz Urzędu Miasta Olsztyna – „Olsztyński Wehikuł Czasu" w postaci popularnonaukowych wykładów o historii Olsztyna i okolic.

Lista towarzystw i stowarzyszeń oraz instytucji współpracujących z poszczególnymi oddziałami, organizujących wspólnie z nimi konferencje i sesje naukowe, odczyty i prelekcje, jest – jak zwykle – bardzo obszerna, gdyż w sprawozdaniach za rok 2012 liczy ponad 200 pozycji. Dowodzi to dobrej współpracy w poszczególnych miejscowościach i regionach. Poniżej najważniejsze z nich współpracujące z kilkoma oddziałami lub/i zasłużone wieloletnią współpracą.

- Białoruskie Towarzystwo Historyczne w Grodnie – O/Białystok
- Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy. Dział Varsavianów – TMH/Warszawa
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu
- Fundacja im. Aleksandra Gieysztora – TMH/Warszawa
- Gorczański i Pieniński Park Narodowy – O/Nowy Targ
- Instytut Historii Litwy w Wilnie – O/Białystok
- Instytut Kresów Wschodnich im. Św. Brunona Bonifacego w Przemyślu
- Katolickie Stowarzyszenie 'Civitas Christiana': O/Nowy Sącz, O/Słupsk
- Muzeum Barwy i Oręża „Arsenał" w Zamościu
- Muzeum Niepodległości – TMH/Warszawa
- Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie
- Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi
- Ośrodek Promocji Kultury „Gaude Mater" w Częstochowie
- Polskie Towarzystwo Statystyczne. Oddział Warszawski
- Regionalne Stowarzyszenie Pamięci Historycznej 'Ślad' – O/Rzeszów
- Tarnowski Oddział Jazdy im. 5. Pułku Strzelców Konnych

- Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich – O/Gorzów Wlkp., O/Kłodzko
- Towarzystwo Przyjaciół Fortyfikacji – O/Nowy Targ
- Towarzystwo Przyjaciół Orawy – O/Nowy Targ
- Towarzystwo Salezjańskie w Czerwińsku
- Związek Podhalan – O/Nowy Targ
- Związek Polskiego Spisza – O/Nowy Targ
- Związek Sybiraków – O/Kalisz, O/Kłodzko.

Składki członkowskie były opłacane rocznie w wysokości (w złotych): od 120 w Nowym Targu (w ramach składki członkowskiej bezpłatne publikacje Oddziału) do 10 w Czerwińsku, Rzeszowie Szczecinie, Tarnowie i Toruniu. W Łodzi opłacający składkę otrzymują bezpłatnie bieżący tom „Rocznika Łódzkiego".

Oddział	Wysokość składek
Biała Podlaska	
Białystok	20
Bydgoszcz	
Ciechanów	
Cieszyn	
Czerwińsk	10
Częstochowa	25
Elbląg	15
Gdańsk	12
Gorzów Wlkp.	50
Grudziądz	
Inowrocław	
Kalisz	20
Katowice	25 (10 em. stud.)
Kielce	30, 20 dr, 10
Kłodzko	
Konin	
Kościerzyna	
Kraków	dobrowolna

Oddział	Wysokość składek
Lidzbark Warm.	
Limanowa	60
Lublin	25
Łódź	30 prof., 10 stud. i em., 20 pozostali
Nowy Sącz	24 (12 em. stud.)
Nowy Targ	120
Olsztyn	20, 10 em., 5 stud.
Opole	20, 10 stud. i dokt.
Pionki	
Poznań	12 (em. 6)
Przemyśl	12 (em. 6)
Radomsko	25
Rzeszów	10 (stud. 5)
Sanok	25
Skarżysko-Kamienna	25
Słupsk	20 (em., stud. 10)
Szczecin	10
Szczecinek	20
Tarnobrzeg	50
Tarnów	10
Toruń	10
Warszawa	50 (25 stud., em.)
Włocławek	
Wrocław	20 (stud., em. 10)
Zamość	?
Zielona Góra	20

Dotacje, jakie pozyskały niektóre oddziały PTH, przedstawiają się następująco:

O/Kalisz:

- Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Kaliszu (maj 2012) na redakcję XXXVII tomu „Rocznika Kaliskiego" – 6000,00 zł,
- Urząd Miejski w Kaliszu (na redakcję i druk XXXVIII tomu „Rocznika Kaliskiego") – 21 000,00 zł

O/Katowice:

- Konferencja „Argenti fossores et alii – znaczenie gospodarcze wschodnich części Górnego Śląska i zachodnich krańców Małopolski w późnej fazie wczesnego średniowiecza (X–XII wiek)" (24–25 października 2012 r. w Katowicach) otrzymała dotację z Wydziału Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w wysokości 11 423,80 zł oraz Muzeum „Sztygarka" w Dąbrowie Górniczej sumą 1500 zł.

O/Kraków:

Na działalność w roku sprawozdawczym, w szczególności na organizację II Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski Krakowski Oddział PTH uzyskał:

- grant w konkursie Departamentu Dyplomacji Publicznej MSZ – 169 996 zł,
- za pośrednictwem Zarządu Głównego PTH grant na działalność upowszechniającą naukę MNiSzW na lata 2011/2012 – 155 000 zł,
- wsparcie Ministerstwa Kultury za pośrednictwem Muzeum Historii Polski na organizację II Kongresu – 52 499,20 zł.
- za pośrednictwem Zarządu Głównego PTH grant Funduszu Wyszehradzkiego – 41 500 zł.

O/Limanowa:

- 720 zł – składki członkowskie,
- 10 000 zł – Instytut Pamięci Narodowej (na realizację IV Rajdu Szlakami 1. PSP AK)
- 2320 zł – wpłaty uczestników IV Rajdu Szlakami 1. PSP AK.

O/Lublin:

- dotacja w ramach wniosku złożonego przez Zarząd Główny PTH na druk „Rocznika Lubelskiego" (dokładna kwota będzie znana po rozliczeniu wydawnictwa).

O/Łódź:

- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na publikację „Rocznika Łódzkiego" t. 59,
- Archiwum Państwowe w Łodzi („Rocznik Łódzki", t. 59).

O/Nowy Sącz:
- 1000 zł od prywatnego sponsora na druk śpiewników i plakatów na 12. Sądeckie Patriotyczne Śpiewanie.

O/Nowy Targ:
- UdKiOR – 5000 zł
- Urząd Marszałkowski – 8000 zł
- Urząd Miasta NT – 6000 zł
- Konserwator Zabytków – 7000 zł
- Urząd Gminy Łapsze – 1500 zł
- Urząd Gminy Bukowina – 1000 zł
- TBG – 2500 zł
- Sokół – 1000 zł
- Tatrzański Bank Spółdzielczy – 2000 zł.

O/Opole:
- grant wydawniczy z Urzędu Miasta Opola w kwocie 5000 zł na wydanie książki: M. Białokur [współautorzy: M. Fic, A. Gołębiowska], *Przerwana droga do niepodległości. Stan wojenny 13 XII 1981 – 22 VII 1983. Świadomość – Edukacja – Kultura*, Wydawnictwo Naukowe GRADO, Opole–Toruń 2012.
- grant wydawniczy z Urzędu Miasta Opola w kwocie 5000 zł na wydanie książki: *Włochy i stosunki polsko-włoskie w XX wieku. Studia z dziejów idei, historii i kultury*, red. M. Białokur i A. Karbowiak, Wydawnictwo Cum Laude, Opole 2012.
- grant wydawniczy z Urzędu Miasta Opola w kwocie 5000 zł na wydanie książki: *Polska a Hiszpania. Z dziejów koegzystencji dwóch narodów w XX stuleciu*, red. M. Białokur i P. Jakóbczyk-Adamczyk, Dom Wydawniczy DUET, Toruń–Opole–Piotrków Trybunalski 2012.
- grant wydawniczy z Urzędu Miasta Opola w kwocie 5000 zł na wydanie książki: *Stosunki polsko-rumuńskie w XX wieku*, red. M. Patelski i M. Białokur, Wydawnictwo Naukowe GRADO, Toruń–Opole 2012.

O/Radomsko:
- publikacja 6 tomu „Zeszytów Radomszczańskich": 1300 zł (Starostwo Powiatowe w Radomsku), 4000 zł (Miasto Radomsko), 500 zł

(Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Radomsku), 1240 zł (firmy stolarskie).

O/Wrocław:

- otrzymane dotacje na działalność statutową: 126 460 zł,
- 48 560 zł – na wydanie Śląskiego Kwartalnika Historycznego 'Sobótka',
- 33 600 zł – na wydanie *Kasaty klasztorne na obszarze dawnej Rzeczypospolitej Obojga Narodów i na Śląsku na tle procesów sekularyzacyjnych w Europie (XVIII–XX w.)*, red. M. Derwich, przy współpracy K. Bock i M. L. Wójcika, t. 1–2 [w przygotowaniu t. 3–4],
- 28 300 zł – na organizację konferencji *Klasztor w gospodarce średniowiecznej i nowożytnej*
- 16 000 zł – na wydanie *O historii Wrocławia i Śląska inaczej*, t. 1.

Zatem dotacje uzyskało jedynie 10 oddziałów.

W imieniu Zarządu Głównego PTH dziękuję Prezesom wszystkich oddziałów i przewodniczącym kół oraz kierowanym przez nich zarządom za ubiegłoroczną współpracę. Wszystkim Koleżankom i Kolegom dziękuję za oddany dla naszego stowarzyszenia swój tak drogocenny czas, swoją wiedzę i umiejętności, chęci i zaangażowanie.

Zastępca Sekretarza Generalnego PTH
Jan Chańko
(Łódź)

Publikacje wydane i współwydane przez ZG i oddziały PTH w 2012 roku

- „Biuletyn Historii Pogranicza" 2012, nr 12 (w druku).
- „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Historycznego. Zarząd Główny", red. S. Roszak i in., [nr] 9, Toruń 2012.
- „Częstochowskie Teki Historyczne" 2012, t. 2 (Dyskurs humanistyczny początku XXI wieku w Częstochowie); t. 3.
- „Czasy Nowożytne" 2012, t. 24.
- „Forum Historyczno-Społeczne" 2012, t. 1.
- „Prace Historyczno-Archiwalne" 2012, t. 24.
- „Przegląd Historyczny" 2012, t. 103.
- „Rocznik Elbląski" 2012, t. 24 (w druku).
- „Rocznik Grudziądzki".
- „Rocznik Kaliski" 2012, t. 38.
- „Rocznik Lubelski" 2012, t. 38.
- „Rocznik Łódzki" 2012, t. 59.
- „Rocznik. Z dziejów regionu i miasta" (Skarżysko-Kamienna) 2012, t. 3.
- „Rocznik Sądecki" 2012, t. 40.
- „'Ślad'. Kwartalnik Społeczno-Historyczny".
- „Śląski Kwartalnik Historyczny 'Sobótka'" 2012, R. 67, nr 1-4.
- „Tarnowskie Studia Historyczne" 2011, t. 2 (w druku).
- „Zeszyty Radomszczańskie" 2012, t. 6.
- „Ziemia Kujawska".

***

- Białokur M. [współautorzy: M. Fic, A. Gołębiowska], *Przerwana droga do niepodległości. Stan wojenny 13 XII 1981 – 22 VII 1983. Świadomość – Edukacja – Kultura*, Opole–Toruń 2012.
- Chociszewo. *Parafia pod wezwaniem św. Leonarda*, opr. ks. M. Grzybowski, Płock 2012.
- Janicka-Krzywda U., *Niebieska gaździna. Legendy o Matce Bożej z obszaru Polskiego Podkarpacia*, Podhalańskie Monografie Historyczne, t. 5, Nowy Targ 2012.
- *Katowice w kulturze pogranicza. Katowice w 145. Rocznicę uzyskania praw miejskich*, red. A. Barciak, Katowice 2012.

- *Kobieta w gospodarstwie domowym – ziemie polskie na tle porównawczym*, red. K. Sierakowska i G. Wyder, Zielona Góra 2012 (współwydawca).
- Konieczny Z., *Polska Rada Narodowa w Przemyślu (4 listopad 1918 – 15 luty 1919)*, Przemyśl 2012 (współwydawca).
- *Księga protokołów Chrześcijańskiego Cechu Stolarzy i Rzemiosł Drzewnych w Radomsku z lat 1937–1948*, opr. A. Podolska, Radomsko 2012 (współwydawca Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców w Radomsku).
- Mierzyński S., *Propaganda, mit, historia. Dzieje regionu Warmii i Mazur w prasie olsztyńskiej w latach 1970–1989*, Olsztyn 2012 (Olsztyńska Biblioteka Historyczna, nr 6).
- Nowak T. A., *Księgi metrykalne parafii św. Lamberta w Radomsku, cz. I, Księga zawartych małżeństw z lat 1735–1796*, Radomsko 2012 (współwydawca Muzeum Regionalne im. S. Sankowskiego w Radomsku).
- Nowiński J. ks., *Czerwińsk*, Czerwińsk-Warszawa 2012 (album historyczny, wydany z okazji 400-lecia obrazu Matki Bożej Czerwińskiej).
- *O historii Wrocławia i Śląska inaczej*, t. 1, red. M. Derwich, Wrocław 2012 (odczyty WTMH).
- *Pamiętajmy o Skarżysku*, red. T. Wojewoda, Skarżysko-Kamienna 2012.
- *Podróże i migracje w Europie Środkowej*, red. A. Barciak, Katowice-Zabrze 2012 (współwydawca).
- *Polska a Hiszpania. Z dziejów koegzystencji dwóch narodów w XX stuleciu*, red. M. Białokur i P. Jakóbczyk-Adamczyk, Toruń–Opole–Piotrków Trybunalski 2012.
- *Polskie Towarzystwo Historyczne w Toruniu (1946–2011)*, red. J. Kłaczkow, Toruń 2012.
- *„Powtórka przed…" Spotkania z historią dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Lata 2008–2012*, red. J. Dobosz, D. Konieczka-Śliwińska (publikacja na płycie CD), Poznań 2012 (współwydawca).
- *„Powtórka przed…" VI Spotkania z historią dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, 18–19 września oraz 20-21 września 2011. Informator Instytutu Historii UAM*, red. J. Dobosz, D. Konieczka-Śliwińska, Poznań 2012 (współwydawca).
- *Rodzina na Śląsku 1939-1945. Dezintegracja – Migracje – Codzienność*, red. A. Dawid, A. Maziarz, Opole–Warszawa 2012.

- Roszkowski J. M., *Zapomniane Kresy. Spisz, Orawa i Czadeckie w świadomości i działaniach Polaków 1895-1925*, Podhalańskie Monografie Historyczne, t. 4, Nowy-Targ–Zakopane 2011/2012.
- *Stosunki polsko-rumuńskie w XX wieku*, red. M. Patelski i M. Białokur, wyd. 2, Toruń–Opole 2012.
- *Studia z dziejów harcerstwa na obczyźnie 1912–1946*, red. M. Szczerbiński, Gorzów Wielkopolski 2012 (współwydawca).
- Szydłowska-Kropacz M., *Od Ekspozytury Polskiego Radia do Radia Olsztyn S.A. Z dziejów olsztyńskiej radiofonii w latach 1952–1993*, Olsztyn 2012 (Olsztyńska Biblioteka Historyczna, nr 7).
- *Tomaszowski Słownik Biograficzny*, red. M. Hubka i in., t. 7, Tomaszów Mazowiecki 2012 (we współpracy z Archiwum Państwowym w Piotrkowie Trybunalskim, Oddział w Tomaszowie Mazowieckim).
- *Witaj jutrzenko niepodległości* (śpiewnik na 12. Sądeckie Patriotyczne Śpiewanie), Nowy Sącz 1012.
- *Wizualizacje historii. IX Toruńskie Spotkania Dydaktyczne*, red. S. Roszak, M. Strzelecka, A. Wieczorek, Toruń 2012.
- *Włochy i stosunki polsko-włoskie w XX wieku. Studia z dziejów idei, historii i kultury*, red. M. Białokur i A. Karbowiak, Opole 2012.
- *Wychowywać... ale jak? II Tydzień wychowania w Tarnowie. Studia i materiały*, red. E. Juśko, M. Borys, Tarnów 2012 (w druku).
- *Z dziejów 6. Brygady Partyzanckiej Okręgu Wileńskiego. Antologia wspomnień i poezji*, red. M. Budzik, W. Kutek, Tarnów 2012.

Konferencje i sesje naukowe zorganizowane lub współorganizowane przez oddziały PTH w 2012 roku

- 23 I Warszawa: Sesja naukowa „Geneza i konsekwencje budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego"; organizator: TMH Warszawa (Komisja Biografistyki i Studiów Krytycznych).
- 14 II Hrubieszów: Sesja „70. Rocznica powołania Armii Krajowej"; organizatorzy: Towarzystwo Regionalne Hrubieszowskie, Muzeum Regionalne w Hrubieszowie, PTH O/Zamość.

- 24 II Pleszew: Sympozjum historyczne na temat podziemia niepodległościowego (2 prelekcje); organizator: PTH O/Kalisz (Koło PTH w Pleszewie).
- 29 II Tomaszów Mazowiecki: Konferencja naukowa „Oblicza Podziemia. W 70. rocznicę powołania Armii Krajowej"; organizatorzy: Oddział Archiwum Państwowego i Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim, PTH O/Łódź (Koło w Tomaszowie Mazowieckim).
- 2, 22, 30 III, 4 IV Kalisz: I Kaliskie Forum Kultury Humanistycznej; organizatorzy: Organizatorzy: Oddział Polskiego Towarzystwa Filozoficznego w Kaliszu, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu, PTH O/Kalisz.
- 8 III Bełchatów: „Żołnierze Wyklęci" – sesja zorganizowana przez Koło PTH w Bełchatowie połączona z prezentacją książki pt. *Precz z komuną! Niepodległościowe organizacje młodzieżowe na ziemi łódzkiej w latach 1945–1956*, red. D. Rogut; organizator: PTH O/Łódź (Koło w Bełchatowie).
- 21–22 III Zielona Góra: Konferencja międzynarodowa „Etniczność – obywatelskość – tożsamość w świecie antycznym. W 1800. rocznicę wydania edyktu Karakalli"; organizatorzy: Instytut Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego, PTH O/Zielona Góra.
- 22 III Warszawa: Sympozjum „W służbie wojsku polskiemu na przestrzeni dziejów - tradycja i współczesność Ewangelickiego Duszpasterstwa Wojskowego"; organizatorzy: Ministerstwo Obrony Narodowej (Naczelny Ewangelicki Kapelan Wojskowy), Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP, PTH O/Gorzów Wlkp.
- 30 III Wojnicz: Sesja „Udział Wojska Polskiego w misjach pokojowych i stabilizacyjnych"; organizatorzy: Starostwo Powiatowe w Tarnowie, Zespół Szkół Licealnych i Technicznych w Wojniczu, 2. Korpus Zmechanizowany – Kraków, 6. Brygada Powietrzno-Desantowa – Kraków, PTH O/ Tarnów.
- 13 IV Skarżysko-Kamienna: Sesja popularnonaukowa „Młodzieżowe spotkania historyczne"; organizator: PTH O/Skarżysko Kamienna.
- 17 IV Tarnów: Sesja „Stanowicie Armię Krajową… W 70. rocznicę przemianowania ZWZ na AK"; organizatorzy: Starostwo Powiatowe w Tarnowie, Delegatura Małopolskiego Kuratorium Oświaty

w Tarnowie, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Okręg Tarnów, PTH O/ Tarnów.

- 19 IV Piotrków Trybunalski, 20 IV Radomsko: Konferencja naukowa „Niezłomni i wierni Polsce. Sylwetki dowódców powojennej konspiracji antykomunistycznej"; organizatorzy: PTH O/Radomsko, O/Łódź (Koło w Piotrkowie Trybunalskim).
- 20 IV Warszawa: Sesja naukowa Światowej Rady Badań Polonijnych „Sytuacja ludności polskiej w Republice Federalnej Niemiec"; organizatorzy: Muzeum Niepodległości, Uniwersytet im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, TMH Warszawa (Komisja Biografistyki i Studiów Krytycznych).
- 24 IV Jegłownik: sesja popularnonaukowa „Historia, która uczy. Zarys dziejów parafii w Jegłowniku"; organizatorzy: Archiwum Diecezji Elbląskiej, Telewizja Elbląska, PTH O/Elbląg.
- 10 V Bełchatów: Sesja popularnonaukowa „Wiekopomne dzieło Konstytucji 3 Maja", organizatorzy: Muzeum Regionalne w Bełchatowie, PTH O/Łódź (Koło w Bełchatowie).
- 15 V Tarnów: Sesja „Przeszłość jest to dziś, tylko cokolwiek dalej" – wokół historii Towarzystwa Szkoły Ludowej'; organizatorzy: Starostwo Powiatowe w Tarnowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnowie, PTH O/ Tarnów.
- 15 V Warszawa: Sesja naukowa „Centralny Okrąg Przemysłowy – wczoraj, dziś i jutro"; organizator: TMH Warszawa (Sekcja Biografistyki i Studiów Krytycznych).
- 6 VI Tarnów: Sesja „Pamięć wojny – pamięć pokoju. Ojczyzna jako wartość w świadectwach polskich partyzantów na Wileńszczyźnie"; organizator PTH O/Tarnów.
- 9 VI Zamość: Konferencja „Przyczyny upadku państwowości polskiej w XVIII wieku – 240. rocznica I rozbioru Polski"; organizatorzy: Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli Oddział w Zamościu, PTH O/Zamość.
- 12 VI Kalisz: I Kaliska Sesja Starożytnicza *Kalisia – Keltoi*. Cz. I: Dziedzictwo Celtów od Atlantyku po Azję. Cz. II: Celtowie na ziemiach polskich; organizatorzy: Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, Stowarzyszenie Humanista, redakcja czasopisma „Starożytności", PTH O/Kalisz.

- 20 VI Zielona Góra: Konferencja naukowa: „O roku ów... Obraz napoleońskiej wyprawy na Rosję w historiografii i literaturze"; organizatorzy: Instytut Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego, PTH O/Zielona Góra.
- 12–15 VII Rytwiany: Konferencja naukowa „Losy klasztorów i zbiorów poklasztornych w okresie represji po upadku powstania listopadowego w 1831 roku": organizatorzy: Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego, WTMH (projekt badawczy: „Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w.: losy, znaczenie, inwentaryzacja" (11H 11 021280)).
- 6–7 IX Katowice: XII Katowicka Konferencja Katowicka w 147. rocznicę uzyskania praw miejskich pt. „Kultura muzyczna Katowic i jej dzieje"; organizatorzy: Polska Akademia Nauk Oddział w Katowicach, Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach, PTH O/Katowice.
- 12–15 IX Kraków: Drugi Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski (The Second International Congress of Polish History); organizator: PTH O/Kraków.
- 18 IX Tarnów: Sesja (w ramach II Tygodnia Wychowania w Tarnowie) „Historia magistra vitae est – Historia jest nauczycielką życia – jak realizować wychowanie patriotyczne dzisiaj?"; organizatorzy: Katolickie Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców, Urząd Miasta Tarnowa, PTH O/Tarnów.
- 28 IX Gniezno: Konferencja poświęcona osiągnięciom badawczym i naukowym prof. Gerarda Labudy (połączona z obradami Walnego Zgromadzenia Delegatów PTH); organizator PTH O/Poznań.
- 28 IX Skarżysko-Kamienna: Sesja popularnonaukowa „Pamiętajmy o Skarżysku"; organizatorzy: Stowarzyszenie „Cicha sława", PTH O/Skarżysko-Kamienna.
- 29–30 IX Niepołomice: „Na polach chwały. I Międzynarodowa sesja naukowa poświęcona historii militarnej": organizatorzy: Stowarzyszenie Miłośników Historii Wojskowości „Pola Chwały", Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie, PTH O/Nowy Targ.
- 11 X Nowy Targ: Ogólnopolska Konferencja Naukowa Konferencja popularnonaukowa pt. „Rola Bursy Gimnazjalnej w procesie

edukacyjnym i wychowawczym na tle rozwoju szkolnictwa średniego na ziemiach polskich w XIX i pierwszej połowie XX w."; organizatorzy: Towarzystwo Bursy Gimnazjalnej w Nowym Targu, PTH O/Nowy Targ.

- 18–21 X Wrocław: Konferencja naukowa „Klasztor w gospodarce średniowiecznej i nowożytnej"; organizatorzy: Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego, WTMH.
- 22 X Gorzów Wlkp.: Sympozjum „75 rocznica powstania Klubów Demokratycznych w Polsce"; organizatorzy: Lubuska Rada Okręgowa Stronnictwa Demokratycznego, PTH O/Gorzów Wlkp.
- 24–25 X Katowice: „*Argenti fossores et alii* – znaczenie gospodarcze wschodnich części Górnego Śląska i zachodnich krańców Małopolski w późnej fazie wczesnego średniowiecza (X-XII wiek)"; organizatorzy: Muzeum Sztygarka w Dąbrowie Górnczej, Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego, Śląski Wojewódzki Urząd Konserwatorski, PTH O/Katowice.
- 24–25 X Zielona Góra: Konferencja międzynarodowa „Jakość i warunki życia a procesy demograficzne w Europie Środkowej w czasach nowożytnych"; organizatorzy: Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, Polskie Towarzystwo Statystyczne o/Zielona Góra, Instytut Historii Uniwersytetu Zielonogórskiego, PTH O/Zielona Góra.
- 27 X Skarżysko-Kamienna: Konferencja „Różne oblicza historii"; organizator: PTH O/Skarżysko Kamienna.
- 29–30 X Opole: VIII Opolskie Dni Kultury Średniowiecznej: „Szlaki handlowe średniowiecznego Śląska"; organizatorzy: Katedra Historii Średniowiecznej Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego, PTH O/Opole.
- 8–9 XI Warszawa: Sesja naukowa „Społeczeństwo Staropolskie"; organizator: TMH Warszawa.
- 9–11 XI Nowy Targ: Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Dzieje wojen i wojskowości w badaniach regionalnych od starożytności do współczesności"; organizatorzy: Forum Małopolskich Oddziałów PTH.
- 15–16 XI Zabrze: „Zdrowie i choroba. Wpływ jakości życia na kulturę w Europie Środkowej". XVI Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „Kultura Europy Środkowej"; organizatorzy: Wydział Kultury

i Sportu Urzędu Miejskiego w Zabrzu, Polska Akademia Nauk Oddział w Katowicach, PTH O/Katowice.

- 17 XI Białystok: Sesja jubileuszowa z okazji 60-lecia Oddziału PTH; organizator: PTH O/Białystok.
- 17–18 XI Łódź: Konferencja naukowa „Oskar Halecki i jego obraz Europy. Część trzecia"; organizatorzy: Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego, PTH O/Łódź.
- 21 XI Opole: Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt.: „Polacy––Niemcy–Ukraińcy. O przeszłości dla przyszłości w kontekście miejsc pamięci"; organizatorzy: Katedra Historii Europy Środkowej i Wschodniej, Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego, Kuratorium Oświaty w Opolu, Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Opolu, Liceum Ogólnokształcące nr III w Opolu, PTH O/Opole.
- 25 XI Tarnów: Konferencja „Dzieje zdrady w Polsce" (część 1); organizatorzy: Akcja Katolicka Diecezji Tarnowskiej, Muzeum Okręgowe w Tarnowie, PTH O/Tarnów.
- 3 XII Nowy Targ: Sesja edukacyjno-historyczna pt. „Janusz Korczak – wielki przyjaciel dzieci"; organizatorzy: Biblioteka Pedagogiczna w Nowym Targu, Związek Nauczycielstwa Polskiego, Towarzystwo Bursy Gimnazjalnej im. dra Jana Bednarskiego, Zespół Szkół Technicznych im. Stanisława Staszica, PTH O/Nowy Targ.
- 6 XII Łódź: Konferencja naukowa „Od „Ziemi Obiecanej do ziemi odzyskanej". Część druga: „Łódź w czasie Wielkiej Wojny"; organizatorzy: Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mroga", PTH O/Łódź.
- 14 XII Opole: Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt.: „Prezydent Gabriel Narutowicz i polityczny gorący grudzień 1922 roku"; organizatorzy: Katedra Historii Europy Środkowej i Wschodniej, Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego, Kuratorium Oświaty w Opolu, Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Opolu, Liceum Ogólnokształcące nr III w Opolu, PTH O/Opole.
- 14 XII Tomaszów Mazowiecki: Uroczyste spotkanie naukowe z okazji 30-lecia reaktywowanie Koła PTH w Tomaszowie Mazowieckim; organizator: PTH O/Łódź (Koło w Tomaszowie Mazowieckim).
- 17 XII Kalisz: Sympozjum i promocja 38 tomu „Rocznika Kaliskiego"; organizator: PTH O/Kalisz.

Oddziały PTH w liczbach w 2012 roku

Lp.	Oddział	Liczba członków	Zebrania Zarz./Prez.	Konferencje Odczyty	Ostatnie wybory	Sekcje/ /Komisje	Publikacje Oddziału	Sprawoz.
1	Biała Podlaska	26			2011			–
2	Białystok	133	5	1+1	2011	–	Biul.HPogr.	+
3	Bydgoszcz	35			2011			–
4	Ciechanów	30			2009			–
5	Cieszyn	37			2009			–
6	Czerwińsk	45	2	–	2010	–	2	+
7	Częstochowa	75	3	0+10	2011	–	Cz. Teki Hist.–2	+
8	Elbląg	42	4	1+7	2010	1	–	+
9	Gdańsk	50	?	0+2	2009	–	–	+
10	Gorzów Wlkp.	21	3	2?+8	2009	–	For. Hist.-Społ.	+
11	Grudziądz	17			2011	–		–
12	Inowrocław	129			2009	–		–
13	Kalisz	219	2+11	3+5	2011	3	R. Kaliski	+
14	Katowice	76	3+3	3+9	2011	–	–	+
15	Kielce	32	5	0+6	2009	2	–	+
16	Kłodzko	16			2004			–
17	Konin	21			2009			–
18	Kościerzyna	29			2011			–
19	Kraków	209	3	1(47)+1	2010	–	–	+
20	Lidzbark Warm.	?						+
21	Limanowa	24	9	0+13	2012	3	–	+
22	Lublin	137	2	0+2	2012	–	R .Lub.	+
23	Łódź	302	4+6	6+31	2012	1	R. Łódzki+2	+
24	Nowy Sącz	50	4	0+5	2011	1+1	R. Sądecki+1	+
25	Nowy Targ	45	4	4+15	2010	3	2	+
26	Olsztyn	148	1+1	0+12	2010	1	2	+
27	Opole	84	2	3+9	2012	3	5	+
28	Pionki	25			2009			–
29	Poznań	150	5	1+8	2010	–	–	+
30	Przemyśl	XXXXXXXX[1]	4	0+5	2012	–	–	+
31	Radomsko	47	4	0+7	2010	2	Zesz. Rad.+2	+

[1] Tak podano w sprawozdaniu.

Lp.	Oddział	Liczba członków	Zebrania Zarz./Prez.	Konferencje Odczyty	Ostatnie wybory	Sekcje/ /Komisje	Publikacje Oddziału	Sprawoz.
32	Rzeszów	55	0	0+3	2009	1	PH-A	+
33	Sanok	32	2+1	0+6	2012	–	–	+
34	Skarżysko Kam.	28	5	3+0	2010	–	R. Z Dz. Reg.+ 1	+
35	Słupsk	65	6	0+17	2011	–	–	+
36	Szczecin	92	4	0+8	2012	–	–	+
37	Szczecinek	25	2	0+6	2009	–	–	+
38	Tarnobrzeg	25	6	0+5	2012	–	4?	+
39	Tarnów	75	2+3	6+1	2012	1	1	+
40	Toruń	152	–	0+1	2012	–	1	+
41	Warszawa	369	8	4+39	2011	7	– (a Prz. Hist.?)	+
42	Włocławek	44			2011	–		
43	Wrocław	270	8	2+24	2011	1	Śl. Kw. Sob. +1	
44	Zamość	41	3	2+0	2011	1	–	+
45	Zielona Góra	78	5	3+0	2009	1	–	+
Razem		**3712**	**–**	**45+258**			**36+2ZG?**	

PTH w latach 1994–2012

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Liczba członków	2799	3069	2832	2846	2935	2876	3010	3038	3043
Liczba oddziałów	31	34	36	36	36	36	33	34	36
Konferencje, sesje naukowe	37	42	33	25	42	22	44	23	21
Zebrania i prelekcje	178	228	284	225	271	215	203	167	170
Publikacje	27	35	27	32	37	21	36	31	39

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Liczba członków	3175	3332	3371	3612	3738	3797	3913	3810	3675	3712
Liczba oddziałów	38	40	40	46	46	46	48	49	43	45
Konferencje, sesje naukowe	23	27	50	54	62	55	63	63	62	45
Zebrania i prelekcje	259	255	237	263	252	264	221	243	252	258
Publikacje	28	31	47	33	28	44	60	66	57	38

100 lat Polskiego Towarzystwa Historycznego w Krakowie

W gmachu głównym Muzeum Historycznego Miasta Krakowa 20 kwietnia 2013 roku o godz. 10 odbyła się uroczystość obchodów jubileuszu 100-lecia powołania Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. W Sali Fontany w Pałacu Krzysztofory zebrało się wiele osób, które kształtowało obraz PTH, nie tylko w Krakowie, ale i w Polsce.

Jako pierwszy głos zabrał **prof. dr hab. Krzysztof Zamorski**, który powitał zaproszonych gości. Przypomniał również historię i działalność Krakowskiego Koła Towarzystwa Historycznego, zaznaczając, iż powołano je w auli UJ, 11 stycznia 1913 r. Na rzecz jego organizacji działali Fryderyk Papée, Wacław Tokarz i Władysław Konopczyński. Od samego początku koło było bardzo aktywne, organizując odczyty, obchody 500-lecia unii horodelskiej czy też zjazdy historyków polskich. Struktura Koła Krakowskiego została zorganizowana na wzór Towarzystwa Historycznego i chociaż obie instytucje były ze sobą powiązane, to jednak Koło cieszyło się autonomią. Przetrwało czteroletni okres I wojny światowej i stało się wzorem dla innych odradzających się po 1918 roku kół. Jednak rozwój ten został przerwany wybuchem kolejnej wojny, a – jak wiadomo – po jej zakończeniu organizacje tego typu nie mogły już cieszyć się autonomią. Do poprawy sytuacji doszło po 1956 roku, kiedy to dwa lata później PTH zaczęło wypowiadać się na tematy ważne z punktu widzenia historyków. Jednak pełna autonomia nastała dopiero po transformacji ustrojowej. Oddział krakowski przystąpił do intensywnych działań na rzecz uzupełnienia luk w historii.

Następnie zabrał głos **prezydent Miasta Krakowa**, **prof. dr. hab. Jacek Majchrowski**, także członek krakowskiego oddziału PTH, który powiedział, że Towarzystwo łączy wysiłki historyków, archiwistów, pasjonatów, popularyzatorów historii i nauczycieli. Podkreślił duże znaczenie pracy edukacyjnej jego członków, w tym autorstwo i recenzje wielu podręczników, jak również nauczanie i propagowanie wiedzy historycznej. Ta aktywność to także konferencje i kongresy badaczy oraz nagrody przyznawane przez PTH Kraków. Dzięki tym działaniom Towarzystwo odgrywa olbrzymią rolę w środowisku krakowskim. Podkreślił, że historię tworzy się dwa razy – gdy się w niej uczestniczy i gdy się o niej pisze, wybierając te elementy, które wydają się ważne.

Następnie na ręce profesora Zamorskiego przekazał odznakę „Za Zasługi dla Krakowa *Honoris Gracia*".

Następnie **prof. dr hab. Jan Szymczak**, prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego, przypomniał postaci wybitnych działaczy krakowskiego PTH. Powiedział, że liczy na dalszą tak aktywną działalność oddziału i życzył wytrwałości w realizowaniu wielu kolejnych inicjatyw. Wręczył także dyplom Honorowego Członka PTH, który otrzymała **prof. dr hab. Halina Florkowska-Frančić**, oraz dyplomy uznania za pracę na rzecz PTH dla **prof. dr. hab. Michała Pułaskiego** i **prof. dr. hab. Henryka Żalińskiego**. W imieniu uhonorowanych głos zabrała **prof. dr hab. Halina Florkowska-Frančić**, przypominając okres studiowania w Krakowie oraz początki zetknięcia się z historią, bowiem miasto to dawało i daje wielkie możliwości korzystania z odczytów, konferencji, zjazdów i spotkań, pomagając w odkrywaniu historii.

Profesor Zamorski podkreślił bardzo prężną współpracę Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Pedagogicznego, bez której niemożliwa byłaby organizacja przez krakowski oddział PTH wielu imprez i inicjatyw, także Olimpiady Historycznej. Obie uczelnie wydały jubileuszowe wydania swoich pism – „Alma Mater" oraz „Konspekt" poprosił więc redaktorów naczelnych o zabranie głosu. Jako pierwsza wystąpiła **Rita Pagacz-Moczarska** (red. „Alma Mater"), która zaprezentowała treści znajdujące się w numerze oraz zaznaczyła, iż ma nadzieję na dalszą tak owocną współpracę z IH UJ. Następnie **Marcin Kania** (red. „Konspektu") scharakteryzował aktualne treści, konkludując – „czytajcie, bo wymiana myśli musi trwać". Oba pisma były dostępne dla uczestników spotkania.

Przyszedł czas na I panel dyskusyjny: *Międzynarodowa współpraca PTH na tle polskiej polityki historycznej*, prowadzony przez prof. dr. hab. Krzysztofa Zamorskiego, a wzięli w nim udział: **prof. dr hab. Andrzej Chwalba**, Wiceprezes Zarządu Głównego PTH, **prof. dr hab. Krzysztof Mikulski**, Wiceprezes Zarządu Głównego PTH, **prof. dr hab. Edward Włodarczyk**, Rektor Uniwersytetu Szczecińskiego. Dyskusja toczyła się wokół trzech zagadnień. Pierwsze dotyczyło historii Polski w wymiarze międzynarodowym, znajomości naszej historii w świecie. Jako pierwszy głos zabrał profesor Chwalba – inicjator Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. Zauważył on coraz większą znajomość oraz zainteresowanie naszą historią, wynikające z transformacji ustrojowej oraz otwarcia

archiwów. I tu – jak zaznaczył – jest pole do działania dla PTH, które powinno wspierać te inicjatywy, udzielać konsultacji, prostować przekłamania, czemu właśnie służy ten kongres. Jednak nie mogą to być działania zastępujące w kontaktach międzynarodowych państwo. W nawiązaniu do tych słów profesor Włodarczyk powiedział, że istotną rolę odgrywają także działania w skali regionalnej. I chociaż dochodzenie do porozumienia jest trudne, jednak nie niemożliwe. Z kolei profesor Mikulski zauważył, że sytuacja na styku kontaktów polskiej i zagranicznej nauki się systematycznie poprawia. Jednak – co podkreślił – głównie ze względów finansowych Polacy w znikomym zakresie biorą udział w światowych zjazdach historyków, co zakłóca promocję polskiego doświadczenia na wielu płaszczyznach badawczych. Należy zatem, korzystając z dobrych kontaktów z sąsiadami, rozszerzyć nasz horyzont i jeszcze mocniej zaistnieć w świecie. W komentarzu profesor Zamorski stwierdził, że bardzo często politycy grają historią i dlatego historycy mają dużą rolę w kształtowaniu wiedzy.

Drugi temat I panelu dotyczył przyszłości PTH, w tym szczególnie aktywności, jakie powinni podejmować jego członkowie, aby promować historię, ale także rozmawiać na trudne tematy i osiągać porozumienie. Profesor Chwalba podkreślił znaczenie współpracy transgranicznej w zakresie lokalnym. Duże znaczenie – w jego ocenie – mają nagrody przyznawane przez krakowski oddział PTH. Przypomniał, że Krakowski Oddział PTH, realizując misję wspierania popularyzatorów nauki historycznej i nauczania historii, ustanowił coroczną **Nagrodę im. Tadeusza Słowikowskiego** – wybitnego profesora, nauczyciela, znawcy dydaktyki, która przeznaczona jest dla nauczycieli historii szkół ponadgimnazjalnych wyróżniających się wybitnymi osiągnięciami w nauczaniu i popularyzacji historii oraz kultury Krakowa. Drugim wyróżnieniem, o którym wspomniał, jest **Nagroda im. Wacława Felczaka i Henryka Wereszyckiego** ustanowiona w 2001 roku, a przyznawana corocznie w uznaniu wybitnych osiągnięć jednemu z grona polskich oraz zagranicznych autorów zajmujących się dziejami Europy Środkowo-Wschodniej XIX i XX wieku. Konkludując, podkreślił, iż zarówno Tadeusz Słowikowski, Wacław Felczak, jak i Henryk Wereszycki to wybitni znawcy i badacze tego regionu. Następnie w wystąpieniu profesor Włodarczyk zaakcentował, że tylko praca organiczna z nauczycielami i szkołami, podejmowanie inicjatyw wydawniczych, działalność muzealna, także w wymiarze regionalnym,

może zaowocować rozwojem pasji historycznej młodego pokolenia. Omawiając współpracę zagraniczną podejmowaną przez PTH na wielu płaszczyznach, profesor Mikulski zaznaczył, że najlepiej rozwija się ona z naszymi sąsiadami, co jest z pewnością łatwiejsze niż na poziomie światowym. Wynika to, w jego ocenie, z faktu, iż nasi sąsiedzi są bardzo zainteresowani taką współpracą. Utrzymujemy współpracę z Niemcami, Czechami i Słowakami – wspólne komisje podręcznikowe, czasopisma, konferencje naukowe. Jednak władza państwowa powinna bardziej wspierać te inicjatywy.

Trzeci temat wpisywał się w internacjonalizację działań i dotyczył planowanego kongresu zagranicznych badaczy dziejów Polski. W tej części profesor Chwalba dostrzegł, że ta inicjatywa, poprzez zainteresowanie w świecie, zaangażowanie pracowników instytutów historii dwóch uniwersytetów, w połączeniu z promocją Krakowa, może przynieść bardzo wiele korzyści dla krakowskiego i polskiego środowiska naukowego. Poinformował także zebranych, że tematem przyszłego zjazdu będą spory. W podsumowaniu zarówno profesor Włodarczyk, jak i Mikulski, wyrazili entuzjazm dla tej inicjatywy.

Po zamknięciu dyskusji dr hab. Marek Wilczyński, prof. UP, Wiceprezes Krakowskiego Oddziału PTH, rozpoczął II panel dyskusyjny: *Matura z historii i miejsce nauczania historii w szkole*. W debacie uczestniczyli: **mgr Zdzisław Bednarek**, III Społeczne Liceum Ogólnokształcące w Krakowie, **mgr Lech Gawryłow**, Dyrektor Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie, **mgr Józef Jaworski**, V Liceum Ogólnokształcące w Krakowie, **mgr Zofia T. Kozłowska**, Wiceprezes Zarządu Głównego PTH, **dr Henryk Palkij**, Instytut Historii UJ, **prof. dr hab. Grażyna Pańko**, Instytut Historyczny UWr.

Dyrektor Gawryłow przedstawił prezentację tendencji wyborów na egzaminie maturalnym oraz wyniki egzaminu z historii na tle innych egzaminów w skali ogólnopolskiej. Poddał on wnikliwej analizie „prawdy i mity" dotyczące egzaminów. Podkreślił, iż „mitem" jest, że historia traci na popularności. Chociaż liczba zdających spada, to jednak, po uwzględnieniu czynników demograficznych, liczba wyborów historii na maturze jest stabilna i jest na szóstym miejscu po geografii, biologii, WOS-ie, chemii, fizyce. Przedstawił on również wyniki z poszczególnych powiatów Małopolski wraz z podziałem na poszczególne typy szkół. Najlepiej

w tym zestawieniu plasują się uczniowie liceów ogólnokształcących. Jeśli chodzi o poziom podstawowy, Małopolska wypada podobnie jak reszta kraju, natomiast biorąc pod uwagę poziom rozszerzony, znajduje się wyżej. Następnie **Zofia T. Kozłowska** szczegółowo omówiła zmiany oświatowe po 1989 r., wpływające również na egzamin maturalny. Odniosła się także do nowej podstawy programowej, która napisana jest w języku wymagań, łączy wiedzę pojęciową i umiejętności interpretacyjne, co pomaga w przygotowaniu uczniów do egzaminu. Jednak, jej zdaniem, układający pytania egzaminacyjne nie dostrzegają, że uczniowie mniej czytają, mniej rozumieją i w związku z tym mają trudności z interpretacją i analizą tekstu. Ponadto, na skutek ukierunkowania uczniów na zdawanie testów, korzystają oni głównie z wiedzy encyklopedycznej, co powoduje zubożenie refleksji historycznej. Jednak – co również podkreśliła – Olimpiada Historyczna promuje historię i uczy wielu różnych umiejętności, ponieważ uczniowie oprócz napisania wypracowania odpowiadają na pytania dotyczące przeczytanych przez nich lektur historycznych. Jako niebezpieczny trend dostrzegła upadek doradztwa metodycznego. Profesor Pańko zauważyła natomiast, że obszerny materiał do opanowania oraz trudności we właściwym przygotowaniu arkusza sprawiają, iż matura jest trudna. Uczniowie – co podkreśliła – mają problemy z interpretacją źródeł oraz z odczytywaniem schematów. Jednak należy pamiętać, że umiejętności są niczym bez wiedzy. Zadania testowe nie uczą pełnej wypowiedzi. Dodała także, że obecnie historia nie jest potrzebna do przyjęcia na studia na wielu polskich uczelniach. Magister Bednarek przedstawił nauczanie historii z perspektywy ambitnego nauczyciela, który chce jak najlepiej przygotować swoich uczniów do matury. W jego ocenie zmiana formuły egzaminu miała przynieść: rzetelność (powtarzalność wyników), trafność (zgodność z podstawą programową), obiektywność (jednoznaczne ocenianie w skali kraju), akceptowalność (podejście uczniów i nauczycieli), porównywalność (w skali mikro i makro i w stosunku do innych przedmiotów). Jednak matura – co podkreślił – co roku jest inna, trudno o stałość i przewidywalność. W arkuszach występują błędy, tematy wypracowań dotyczą tego samego obszaru badawczego lub czasu, co powoduje, że uczniowie nie mają wyboru i trudniej jest im napisać dobre wypracowanie. Także kryteria oceniania wymagają zmiany, są bardzo ogólne – zakończył. Pozostając w tym nurcie, magister

Jaworski, stwierdził, że poszczególne arkusze są dla nauczycieli i uczniów zaskoczeniem. Jako przykład podał, że Matura 2005 stanowiła niespodziankę w stosunku do tego, co było ogłoszone we wcześniejszym informatorze. Zadał pytanie – jak w związku z tym nauczyciele mają porządnie przygotować uczniów do tego egzaminu? Z niepokojem odnotował również, że w 2015 r. ma nastąpić kolejna ważna zmiana egzaminu, a ciągle jeszcze nie ma informacji, jak ona będzie wyglądała. W dyskusji głos zabrał również doktor Palkij. Według niego historia wymaga myślenia syntetycznego, zaś uczniowie mają problem z formułowaniem opinii, matura wymaga myślenia – zakończył. W odpowiedzi na wątpliwości panów Bednarka i Jaworskiego dyrektor Gawryłow poinformował, że informator maturalny będzie gotowy w czerwcu, sukcesywnie błędy są korygowane. Na tym prowadzący ten panel dr hab. Marek Wilczyński, prof. UP, zakończył dyskusję.

Na zakończenie uroczystego posiedzenia **profesor Zamorski** odczytał adres, który nadesłał śląski oddział PTH, a następnie **profesor Makowski**, z oddziału szczecińskiego PTH, zaprosił zebranych na powszechny zjazd historyków polskich, który odbędzie się w dniach 17–21 września 2014 r. właśnie w Szczecinie.

***

Jubileuszowe spotkanie, a szczególnie jego część merytoryczna, wpisuje się w ciąg działań podejmowanych przez Polskie Towarzystwo Historyczne, mające na celu propagowanie historii nie tylko jako przedmiotu w nauczanego w szkole, lecz jako pasji. Upowszechnianie wiedzy i jednocześnie permanentna kontrola nad prawdziwością faktograficzną przekazu to główne zadania spoczywające na wszystkich nauczycielach i naukowcach, ze szczególnym naciskiem na zawodowych historyków. Wobec perspektyw współpracy zagranicznej dostrzeżono, że szczególnie z naszymi sąsiadami wymiana myśli rozwija się w zadowalającym tempie. Kłopoty w globalnej proliferacji polskich dokonań naukowych wynikają z braku odpowiednich środków. Uczestnicy, zwłaszcza nauczyciele, dostrzegli poważny problem wynikający z braku ciągłości opracowywanych centralnie arkuszy egzaminacyjnych. Uzyskali jednak zapewnienie, że materiały te będą dostarczane systematycznie.

Opracowanie:
Agnieszka Chłosta-Sikorska
(Kraków)

Książka adresowa PTH

Zarząd Główny

WARSZAWA 00–272, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 22/8316341; e-mail: *pth@ihpan.edu.pl*

Prezes – prof. dr hab. JAN SZYMCZAK
UŁ – Łódź, 505795450 wewn. 28 – tel. 500702226; e-mail: *jkszym@interia.pl*

Wiceprezesi
prof. dr hab. ANDRZEJ CHWALBA – **ds. kontaktów zagranicznych**
UJ – Kraków, tel. 506006503, 519931415; e-mail: *achwalba@poczta.onet.pl*
mgr ZOFIA T. KOZŁOWSKA – **ds. edukacji historycznej**
TMH – Warszawa, tel. 22/8350661; 501194967
prof. dr hab. KRZYSZTOF MIKULSKI – **ds. naukowych**
UMK – Toruń, tel. 604519959; e-mail: *kmik@umk.pl*
prof. dr hab. ANNA POBÓG-LENARTOWICZ – **ds. kontaktów z oddziałami i stacjami naukowymi PTH**
UO – Opole, tel. 660482397; e-mail: *alenartowicz@poczta.wp*

Sekretarz generalny – prof. dr hab. CEZARY KUKLO, Białystok

Zastępca sekretarza – dr JAN CHAŃKO, Łódź

Skarbnik – dr ANDRZEJ KORYN, Warszawa

Zastępca skarbnika – prof. AP dr hab. MARIAN DROZDOWSKI, Słupsk-Poznań, tel. 59/8437161

Członkowie Prezydium
mgr Henryk Rutkowski, Warszawa, e-mail: *h.rutkowski@ihpan.edu.pl*
prof. USz. dr hab. Adam Makowski, Szczecin

Członkowie Zarządu
prof. UK dr hab. Antoni Barciak (Katowice), prof. Norbert Kasparek (Olsztyn), dr Andrzej Korytko (Olsztyn),
mgr Tadeusz Krokos (Kalisz), prof. UŁ dr hab. Maria Nartonowicz-Kot, prof. dr hab. Zdzisław Noga (Kraków),
prof. dr hab. Grażyna Pańko (Wrocław), prof. dr hab. Andrzej Rachuba (Warszawa), prof. dr hab. Tomasz Schramm (Poznań),
prof. dr hab. Ryszard Szczygieł (Lublin), prof. dr hab. Jacek Wijaczka (Toruń), prof. dr hab. Krzysztof Zamorski (Kraków),
dr Michał Zwierzykowski (Poznań)

Przewodniczący Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej
prof. UMK dr hab. Stanisław Roszak, Toruń, *sr@his.uni.torun.pl*

Komisja Rewizyjna
Przewodniczący: prof. AP dr hab. Marek Wilczyński, Kraków, e-mail: *wilczyński.m@wp.pl*, tel. 501755343
Zastępca przewodniczącego: mgr Jan Berger
Członkowie: Janusz Faryś, Izabela Koziej, Grażyna Nawrolska, Tadeusz Srogosz, Małgorzata Świder

Oddziały terenowe

Uwaga. W miejscowościach zaznaczonych kursywą adresy niepotwierdzone w tegorocznych sprawozdaniach oddziałów.

BIAŁA PODLASKA 21-500, ul. Akademicka 2, pok. 317A
Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu Warszawskiej AWF w Białej Podlaskiej, tel. 83/3428785
Prezes: dr Tomasz Demidowicz, tel. dom. 83/3431123; 698700342; e-mail: tomasz.demidowicz@awf-bp.edu.pl
Koło Miłośników Lotnictwa, przewodniczący: Sławomir Hordejuk

BIAŁYSTOK 15-420, Plac Uniwersytecki 1, pok. 126; tel. 85/7457448
Instytut Historii Uniwersytetu w Białymstoku
Prezes: prof. UwB dr hab. Jan Snopko, tel. dom. 85/7438933; 783349104

BYDGOSZCZ 85-009, ul. Dworcowa 65
Archiwum Państwowe w Bydgoszczy, tel. 52/3395405
Prezes: dr Marek Romaniuk, e-mail: mromaniuk85@gmail.com

CIECHANÓW 06-400, ul. Warszawska 61a
Muzeum Szlachty Mazowieckiej, tel. 23/6729458, fax 23/6725346
Prezes: mgr Marek Janusz Piotrowski, tel. 502262932; e-mail: marek.janusz5@wp.pl

CIESZYN 43-400, ul. Mennicza 46, tel. 33/8520267
Prezes: prof. dr hab. Idzi Panic
zam. 43-400 Cieszyn, ul. S. Moniuszki 5/28, tel. 33/8525404

CZERWIŃSK, Klasztor Księży Salezjanów, ul. Klasztorna 23
Prezes: mgr Maciej Jarosław Dąbrowa, e-mail: jarek_dabrowa@wp.pl
zam. 09-450 Wyszogród, ul. Zamieście 12, tel. 24/2311352, 604844859

CZĘSTOCHOWA 42-200, ul. Armii Krajowej 36a
Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, pok. 111, tel./fax 34/3614114
Prezes: dr Robert Szwed, tel. 502102298; e-mail: robert.szwed@ajd.czest.pl

DZIAŁDOWO
Prezes: *mgr Dariusz Piotrowicz, tel. 502096959; e-mail: dariuszpiotrowicz3@wp.pl*
13-320 Działdowo, ul. T. Czyżewskiego 9

ELBLĄG 82-300, Bulwar Zygmunta Augusta 11
Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu; tel. 55/2324068, fax 55/2324317
Prezes: Maria Kubacka, tel. 693370805; e-mail: m.kubacka@wmodn.elblag.pl

GARWOLIN *08-400, ul. Nadwodna 1*
Garwoliński Ośrodek Kultury
Wiceprezes: *dr Zbigniew Gnat-Wieteska*

GDAŃSK-Oliwa 80-952, ul. Wita Stwosza 55
Wydział Historyczny UG, tel. 58/5232338
Prezes: prof. UG dr hab. Marek Smoliński; tel. 58/5232338; 696462601

GORZÓW WIELKOPOLSKI 66-400, ul. Obotrycka 7
Polskie Towarzystwo Historyczne, tel. 95/7219611
Prezes: dr Paweł Leszczyński, tel. 660683892; tel. dom. 95/7202878

GRUDZIĄDZ 86-300, ul. Wodna 3
Muzeum im. Władysława Łęgi
Prezes: mgr Anna Goryńska, tel. 502108450; e-mail: agorynska@op.pl

INOWROCŁAW 88-100, ul. J. Kilińskiego 16
Inowrocławski Dom Kultury
Prezes: dr Tomasz Łaszkiewicz, tel. 509024894
Koło w Radziejowie, **prezes:** mgr Marek Szuszman
Koło w Strzelnie, **prezes:** mgr Jacek Sech

KALISZ 62-800, ul. Łódzka 29a
adres do korespondencji: 62-800, ul. M. Konopnickiej 913/82
Prezes: mgr Tadeusz Krokos, tel. 62/7533893, 692774967
e-mail grzecznościowy: subrosa.new@gmail.com
Koło w Jarocinie, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy, 63-200, Park 3
Przewodniczący: mgr Wojciech Talaga
Koło w Ostrowie Wlkp., I LO im. ks. Jana Kompały i Wojciecha Lipskiego, 63-400, ul. Gimnazjalna 9
Przewodniczący: mgr Piotr Grabarz
Koło w Pleszewie, Zespół Szkół Technicznych, 63-300, ul. Zielona 3
Przewodniczący: mgr Janusz Waliszewski

KATOWICE 40-025, ul. Ks. J. Szafranka 9
Muzeum Historii Katowic, tel. 32/2562134; e-mail: pth@us.edu.pl
adres do korespondencji: Uniwersytet Śląski, Instytut Historii, 40-007 ul. Bankowa 11
Prezes: prof. UŚ dr hab. Antoni Barciak, tel. służb. 32/3591137, dom. 32/2505904; 609654149

KIELCE 25-369, ul. S. Żeromskiego 5
Instytut Historii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach
tel./fax 41/3497306; e-mail: jpielas@ujk.kielce.pl
Prezes: dr Jacek Legieć, tel. 691374811

KŁODZKO 57-300, ul. W. Łukasiewicza 4
Muzeum Ziemi Kłodzkiej, tel. 74/8673570, fax 74/8659665
Prezes: Krystyna Oniszczuk-Awiżeń, tel. 74/8673570, 74/8671040

KONIN 62-510, ul. 11 Listopada 18/6
www.pth.gto.pl/pthkonin
Prezes: dr Krzysztof Wereszczyński, tel. 693367141; e-mail: kw68@wp.pl

KOŚCIERZYNA 83-400, ul. Ignacego Krasickiego 2
I Liceum Ogólnokształcące, tel. 58/6863509; e-mail: pthkoscierzyna@op.pl
Prezes: Rafał Słomiński

KRAKÓW 31-007, ul. Gołębia 13
Instytut Historii UJ, tel. 12/4221033; e-mail: pth.krakow@gmail.com
Prezes: prof. dr hab. Andrzej Chwalba, tel. 506006503, 519931415; e-mail: achwalba@poczta.onet.pl

LIDZBARK WARMIŃSKI 11-100, Plac Zamkowy 1
Stowarzyszenie Biały Kruk Gotyku
Prezes: Władysław Strutyński, tel. 516065336; e-mail: zamek.lidzbark@gmail.com

LIMANOWA 34-600, ul. Matki Boskiej Bolesnej 13
Miejska Biblioteka Publiczna, e-mail: limanowa.pth@gmail.com
Prezes: Magdalena Dyląg, tel. 509643360; e-mail: magda.dylag@gmail.com

LUBLIN 20-031, Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4a
Instytut Historii UMCS
Prezes: prof. UMCS dr hab. Robert Litwiński, tel. 502235267; e-mail: rlitwinski@wp.pl

ŁÓDŹ 90-219, ul. A. Kamińskiego 27a
Instytut Historii UŁ, sekr. tel. 42/6356184
Prezes: prof. UŁ dr hab. Jolanta Daszyńska, tel. 606320090; e-mail: joladaszynska@wp.pl
OŁ PTH: e-mail: pthlodz@uni.lodz.pl; http://www.pthlodz.uni.lodz.pl
„Rocznik Łódzki": http://roczniklodzki.uni.lodz.pl

Koło w Bełchatowie, e-mail: pthbelchatow@interia.pl
97-400 Bełchatów, Muzeum Regionalne w Bełchatowie, ul. Rodziny Hellwigów 11
Przewodniczący: mgr Arkadiusz Kowalczyk
Koło w Piotrkowie Tryb., Instytut Historii w Piotrkowie Tryb. Filii UJK w Kielcach
97-300 Piotrków Tryb., ul. J. Słowackiego 114/118
Przewodniczący: prof. UJK dr hab. Marek Dutkiewicz, e-mail: marekdutkiewicz@gazeta.pl
Koło w Tomaszowie Mazowieckim
97-200 Tomaszów Mazowiecki, Archiwum Państwowe O/Tomaszów Maz., ul. Spalska 120
Przewodniczący: dr Andrzej Wróbel, e-mail: Andrzej Wrobel@poczta.fm

NOWY SĄCZ 33-300, ul. Ks. Kard. Stefana Wyszyńskiego 3
Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana"
e-mail: pth.ns@poczta.fm; adres: http://www.pth.nowysacz.mnet.pl
Prezes: mgr inż. Leszek Zakrzewski, tel. 603609629; tel. służb. 18/4440764; dom. 18/4421436

NOWY TARG 34-400, ul. Nadwodnia 5
adres do korespondencji: ul. Św. Doroty 55
tel. 18/2648260; e-mail: pth.nt@poczta.fm
Prezes: mgr Robert Kowalski
tel. 502418742; e-mail: kowalskiroh@poczta.fm

OLSZTYN 10-725, ul. K. Obitza 1, p. 340
Wydział Humanistyczny UWM w Olsztynie
tel. 89/5246341; e-mail: pth.olsztyn@wp.pl; www.pth.olsztyn.pl
Prezes: dr Andrzej Korytko, tel. 89/5276090, 692243204
Koło w Mrągowie
Przewodniczący: dr Jan Gancewski, tel. 502512881

OPOLE 45-084, ul. Strzelców Bytomskich 2
Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego
tel./fax: 77/4545874 wew. 148; www.pth.uni.opole.pl; e-mail: pth@uni.opole.pl
Prezes: prof. dr hab. Anna Pobóg-Lenartowicz; 660462397; e-mail: alenartowicz@poczta.wp.pl

OSTROŁĘKA *07-410, ul. 11 Listopada 20*
Zespół Szkół Zawodowych nr 1, tel. 29/7666952
Prezes: *mgr Dominik Tomasz Mydłowski,*
tel. 29/7668079, 661098864; e-mail: domenicomyd@interia.pl

PIONKI 26-670, ul. Kolejowa 89
Prezes: mgr Rafał Kącki, tel. 888881780

POZNAŃ 61-809, ul. Św. Marcin 78
Instytut Historii UAM, tel. 61/8294739; 8294775; www.pthpoznan.republika.pl
Prezes: prof. dr hab. Józef Dobosz, tel. 61/8703004; 604200247; e-mail: doboszjozef@hotmail.com

PRZEMYŚL 37-700, ul. J. Lelewela 4
Archiwum Państwowe w Przemyślu, tel. 16/6703538
e-mail: pth-przemysl@gazeta.pl; http://pth.przemysl.ap.gov.pl
Prezes: dr Andrzej Zapałowski, tel. 606321447
Koło w Cieszanowie/Lubaczowie, **przewodniczący:** mgr Stanisław F. Gajerski, tel. 16/6311315
Koło w Jarosławiu, **przewodniczący:** Andrzej Zgryźniak, tel. 605969800

PUŁTUSK *06-100, ul. Daszyńskiego 17*
Prezes: *dr Radosław Lolo, tel. 509919978; e-mail: lolor.j@poczta.onet.pl*

RADOM 26-600, ul. Ogrodnicza 27, tel. 48/3405100
Prezes: dr Marcin Kwiecień, tel. 507868146; e-mail: marcinjmt@op.pl

RADOMSKO 97-500, ul. Narutowicza 27/48
e-mail: pthradomsko@wp.pl; www.pthradomsko.org
Prezes: mgr Tomasz A. Nowak, tel. 609579374
zam. Kraszewice 66, 97-515 Masłowice

RZESZÓW 35-959, Aleja T. Rejtana 16C
Instytut Historii URz., tel. 17/8721315; e-mail: pthrzeszow@gmail.com
Prezes: prof. URz. dr hab. Wacław Wierzbieniec, tel. 17/8523856; e-mail: wacwie@univ.rzeszow.pl

SANDOMIERZ *27-600, ul. Parkowa 1*
www.pthsandomierz.pl; e-mail: pth@pthsandomierz.pl
Prezes: *dr Robert Kotowski, tel. 501332224; e-mail: rkotowski@pthsandomierz.pl*

SANOK 38-500, ul. Lenartowicza 2
Miejska Biblioteka Publiczna, tel. 13/4645750
Prezes: dr Robert Lipelt, tel. 13/4623404; 511294444
zam. 38-540 Zagórz, ul. Nowa 9a; e-mail: roblipel@op.pl

SKARŻYSKO-KAMIENNA *26-110, ul. Piłsudskiego 50, tel./fax: 41/2513970*
Prezes: *dr Tadeusz Wojewoda, tel. 41/2539257; e-mail: tjwoj@vp.pl*

SŁUPSK 76-200, ul. Bohaterów Westerplatte 64
Rektorat Akademii Pomorskiej, pok. 8
Prezes: dr Tomasz Katafiasz, tel. 59/8440433; 600781538; e-mail: tomaszkatafiasz12@wp.pl

STARACHOWICE *27-200, ul. Szkolna 12*
II LO im. Stanisława Staszica, tel. 41/2746062
Prezes: *Tadeusz Szczepański, zam. 27-215 Wąchock, tel. 41/2715357*

SZCZECIN 70-001, ul. Krakowska 71-79
Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych US; tel. 91/4443300, fax. 91/4443301
Prezes: prof. dr hab. Henryk Walczak, e-mail: Henryk_Walczak@poczta.fm
Koło: Regionalne Towarzystwo Historyczne Ziemi Choszczeńskiej, Choszczno, ul. Chrobrego 31a
Przewodniczący: dr Ryszard Tomczyk

SZCZECINEK 78-400, ul. Szkolna 1
Muzeum Regionalne w Szczecinku, tel. 94/3740977; a-mail: pth.szczecinek@interia.pl
Prezes: Joanna Powałka, tel. 94/3740197

TARNOBRZEG 39-400, ul. Skarbka 30
Prezes: dr hab. Tadeusz Zych, tel. 15/8233085; e-mail: tth@vp.pl

TARNÓW 33-100, Al. Solidarności 5-9
e-mail: pth.tarnow@gmail.com
Prezes: prof. KUL dr hab. Edmund Juśko
tel. 695585877; e-mail: edmundjusko@gmail.com; ejusko@powiat.tarnow.pl

TORUŃ 87-100, ul. W. Bojarskiego 1
Instytut Historii i Archiwistyki UMK; adres: http://historicus.umk.pl/pthtorun
Prezes: dr hab. Jarosław Kłaczkow, tel. 608402946; e-mail: jak@umk.pl
Koło w Golubiu-Dobrzyniu, **przewodnicząca:** mgr Maria Starosta
Koło w Wąbrzeźnie, **przewodniczący:** mgr Aleksander Czarnecki

WARSZAWA 00-272, Rynek Starego Miasta 29/31, p. 27
Towarzystwo Miłośników Historii, tel. 22/8316314
Prezes: prof. dr hab. Andrzej Rachuba, tel. 22/8443606; 501080695

WŁOCŁAWEK 87-800, ul. Ks. Skorupki 4
e-mail: pthwloclawek@op.pl; www.pthwloclawek.prv.pl
Prezes: dr Tomasz Dziki, tel. 608607583; e-mail: tdziki@torun.ap.gov.pl
adres do korespondencji: Włocławek 87-800, ul. Stodólna 78/36

WŁODAWA *22-200, ul. Przechodnia 17*
Młodzieżowy Dom Kultury; tel. 82/5726531, fax 82/5726532
Prezes: *Mariusz Czuj, tel. dom. 82/5725064; 502445746; e-mail: maragnes@poczta.onet.pl*
adres do korespondencji: 22-200 Włodawa, ul. Koszarowa 17a

WROCŁAW 50-139, ul. Szewska 49
Wrocławskie Towarzystwo Miłośników Historii
Instytut Historyczny UWr, tel. 71/3752796; e-mail: atohistoria@gmail.com; http: WWW.wtmh.nino.pl
Prezes: prof. dr hab. Marek Derwich, tel. 502723451; e-mail: derwich@gmail.com

ZAMOŚĆ 22-400, ul. Lwowska 19
Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Oddział w Zamościu
tel. 84/6384396, fax 84/6393020
Prezes: mgr Bogdan Leszczuk, zam. 22-500 Hrubieszów, ul. Polna 36 m. 7
tel. 607820836; e-mail: bleszczu@o2.pl

ZIELONA GÓRA 65-625, al. Wojska Polskiego 69
Instytut Historii UZ, tel. 68/3283272
Prezes: prof. UZ dr hab. Tomasz Nodzyński
tel. służb. 68/3284706, 609486757; e-mail: T.Nodzynski@ih.uz.zgora.pl
Koło w Nowej Soli, 67-100, Muzeum Miejskie, ul. Muzealna 20; e-mail: muzeum.os@nowasol.net
Przewodniczący: dr Tomasz Andrzejewski

OLIMPIADA HISTORYCZNA

www.olimpiadahistoryczna.pl

Przewodniczący honorowy: prof. dr hab. Jacek Staszewski
Przewodniczący KG: dr hab. Stanisław Roszak, prof. UMK
Sekretarz naukowy: dr Michał Targowski
Księgowa: mgr Maria Werbanowska

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej w roku 2012/2013

Kolejna, XXXIX edycja Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej została tradycyjnie już zorganizowana przez Polskie Towarzystwo Historyczne. Jej sprawne przeprowadzenie było możliwe dzięki zaangażowaniu Komitetu Głównego, Komitetów Okręgowych oraz nauczycieli z całego kraju. Olimpiada Historyczna została wsparta finansowo przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, Kancelarię Sejmu RP oraz Instytut Pamięci Narodowej.

Eliminacje I stopnia (szkolne)

Eliminacje I etapu (część ustna), organizowane przez Szkolne i Międzyszkolne Komisje Olimpiady Historycznej, odbyły się dnia 12 października 2012 r. Przystąpiło do nich 4325 uczniów, którzy odpowiadali na trzy pytania:

1) z zakresu podstawy programowej z historii dla szkół ponadgimnazjalnych (zakres rozszerzony);
2) z zakresu jednej z wybranych specjalności;
3) z zakresu znajomości trzech wybranych lektur.

Uczniowie, którzy uzyskali w eliminacjach ustnych ocenę co najmniej dobrą (powyżej 42 punktów), zostali zakwalifikowani do części pisemnej I etapu. Uczniowie ci (w liczbie 3097) w dniu 12 października 2012 r. zapoznali się z dziewięcioma tematami (do wyboru) pracy badawczej opublikowanymi na stronie internetowej Olimpiady:

- Archeologia: Pozaeuropejskie odkrycia polskich archeologów.
- Starożytność: Wschodnie prowincje cesarstwa rzymskiego – gospodarka i społeczeństwo.
- Średniowiecze: Polska a ziemie ruskie za Piastów – konflikty i współpraca.
- Epoka nowożytna: Czasy stanisławowskie – ocena władcy i jego panowania.
- Historia XIX wieku: Wielka Emigracja – postawy polityczne i spory ideowe.
- Historia XX wieku: Rok 1968 w Polsce i Europie – próba porównania.

- Historia parlamentaryzmu w Polsce: Geneza i rozwój parlamentaryzmu polskiego do 1569 r.
- Losy Polaków na Wschodzie od XVIII do XX wieku: Polscy zesłańcy na Wschodzie w XIX w. – próba zbiorowego portretu.
- Historia regionu: Mój region jako teatr działań wojennych w czasach nowożytnych.

Przygotowane samodzielnie prace (do 7 listopada) zostały przekazane Komitetom Okręgowym i przekazane wskazanych przez nich ekspertom. W wyniku przeprowadzonej oceny do etapu okręgowego zakwalifikowano 1435 osób.

Eliminacje II stopnia (okręgowe)

Dniu 5 stycznia 2013 r. na obszarze działania wszystkich Komitetów Okręgowych odbyły się pisemne eliminacje II stopnia (okręgowe) Olimpiady Historycznej. W tym dniu uczniowie pisali wypracowanie na jeden z siedmiu tematów ustalonych przez Komitet Główny dla wszystkich okręgów:

- Archeologia: Archeologia średniowiecza i epok późniejszych – kierunki badań i ich rezultaty.
- Starożytność: Od królestwa do cesarstwa. Ewolucja ustroju starożytnego Rzymu.
- Średniowiecze: Idee uniwersalistyczne w średniowiecznej Europie.
- Epoka nowożytna: Rzeczpospolita XVII w. przedmurzem chrześcijańskiej Europy – mit czy rzeczywistość?
- Historia XIX wieku: Bilans wojen napoleońskich dla ziem polskich i Polaków.
- Historia XX wieku: Kryzys demokracji w Europie w okresie międzywojennym – charakterystyka na podstawie wybranych przykładów.
- Historia parlamentaryzmu w Polsce: Pozycja głowy państwa w polskich aktach konstytucyjnych w XX w.
- Losy Polaków na Wschodzie od XVIII do XX wieku: Rzeź wołyńska 1943–1944 – przyczyny, przebieg, skutki.

Komitety Okręgowe przekazały zakodowane prace uczniów do oceny ekspertom. Ocenione prace wraz z uzasadnieniem i komentarzem oceniającego przedstawiono następnie do akceptacji poszczególnym Przewodniczącym Komitetów Okręgowych. Autorzy prac ocenionych

notą co najmniej dobrą zostali zakwalifikowani do eliminacji ustnych, które odbyły się w dniach 10–11 stycznia 2013 r. w siedzibach Komitetów Okręgowych. W eliminacjach ustnych uczniowie odpowiadali przed trzyosobowymi komisjami eksperckimi na trzy pytania z zakresu:

1) wybranej specjalności,
2) podstawy programowej (zakres rozszerzony),
3) tematyki pracy pisemnej przygotowanej na I etap Olimpiady oraz wybranych 5 lektur.

Po przeprowadzonych eliminacjach ustnych Komitety Okręgowe wytypowały osoby, które zajęły pierwsze trzy lokaty (które automatycznie zostały zakwalifikowane do eliminacji centralnych) oraz osoby z liczbą punktów większą niż 84, które zaproponowano Komitetowi Głównemu jako kandydatów do eliminacji centralnych.

Prace kandydatów do eliminacji centralnych zostały przekazane Przewodniczącemu Komitetu Głównego, który przeprowadził ich weryfikację i analizę porównawczą oraz dokonał zatwierdzenia wyników II etapu. Na wniosek Przewodniczącego Komitet Główny zdecydował o zakwalifikowaniu do eliminacji III stopnia uczestników, którzy zajęli pierwsze trzy lokaty w okręgach, oraz kandydatów, którzy uzyskali wynik powyżej 92 punktów.

Po rozpatrzeniu zgłoszonych odwołań do eliminacji centralnych zakwalifikowano ostatecznie 130 uczniów.

W czasie eliminacji pisemnych i ustnych II stopnia w większości okręgów zorganizowano poczęstunki dla uczestników oraz zapewniono możliwość zwrotu poniesionych kosztów podróży.

Eliminacje III stopnia (centralne)

Eliminacje centralne Olimpiady Historycznej zorganizowane zostały przez Komitet Główny Olimpiady w dniach 6–8 kwietnia 2013 r. w Gdańsku-Jelitkowie. Wszystkim zakwalifikowanym uczestnikom (w liczbie 130) zapewniono noclegi i wyżywienie w Centrum Konferencyjnym „Dwór Prawdzica" oraz Domu Wypoczynkowym „Rzemieślnik" w terminie 5–9 kwietnia.

Dnia 6 kwietnia zorganizowano część pisemną eliminacji centralnych zawierającą:

1) przygotowanie wypracowania na wybrany temat z zestawu ustalonego przez Komitet Główny Olimpiady,
2) przygotowanie pisemnej analizy tekstu źródłowego wybranego odpowiednio dla każdej specjalności przez Komitet Główny.

Tematyka prac pisemnych (pkt 1) przedstawiała się następująco:

- Archeologia: Początki, rozprzestrzenianie się i znaczenie rolnictwa w rozwoju cywilizacji.
- Starożytność: Formy jedynowładztwa w świecie greckim i rzymskim.
- Średniowiecze: Chrystianizacja Słowian i ludów bałtyjskich w średniowiecznej Europie.
- Epoka nowożytna: Rzeczpospolita i Rosja w XVIII wieku: od protektoratu do rozbiorów.
- Historia XIX wieku: Imperium brytyjskie i jego rola w polityce europejskiej w latach 1815–1914.
- Historia XX wieku: Proces rozpadu systemu jałtańskiego w Europie.
- Historia parlamentaryzmu w Polsce: Zasady ustrojowe w konstytucjach z 1921, 1935 i 1952 roku.
- Losy Polaków na Wschodzie od XVIII do XX wieku: Między ludobójstwem kwalifikowanym a polityką eksterminacji. Straty polskie na ziemiach wschodnich po 1939 roku.

Zakodowane prace pisemne i analizy tekstu źródłowego zostały przekazane ekspertom Komitetu Głównego Olimpiady w celu dokonania ich oceny. Ocenione prace wraz z uzasadnieniem i komentarzem dwóch oceniających przedstawiono następnie do zatwierdzenia Przewodniczącemu Komitetu Głównego.

W dniu 7 kwietnia odbyła się część ustna eliminacji III etapu Olimpiady, w czasie której uczestnicy odpowiadali przed trzyosobowymi komisjami na pytania z zakresu wybranej specjalności.

Po przeprowadzeniu eliminacji ustnych i podsumowaniu wszystkich ocen uzyskanych przez uczestników w czasie etapu centralnego Komitet Główny wyłonił laureatów i finalistów bieżącej edycji Olimpiady Historycznej. Tytuł laureata przyznano 55 osobom, które w eliminacjach finałowych uzyskały minimum 74 punkty. Warto zauważyć, że aż siedmioro laureatów zakończyło eliminacje z maksymalną liczbą punktów, co świadczy o wyjątkowo wysokim poziome tegorocznej Olimpiady, na co zwrócili również uwagę eksperci Komitetu Głównego oceniający pracę

i egzaminy ustne uczestników eliminacji centralnych. Tytuł finalisty otrzymało kolejnych 73 uczestników finału. Dwie osoby nie uzyskały statusu laureata/finalisty z powodu otrzymania dwóch ocen niedostatecznych w czasie eliminacji finałowych.

Analiza tekstu źródłowego podczas finału, zdjęcie Joanna Orzeł

Dnia 8 kwietnia 2013 r. odbyła się uroczysta ceremonia zakończenia Olimpiady Historycznej, w której wziął udział Prezes Polskiego Towarzystwa Historycznego – **prof. Jan Szymczak**, Dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku – **prof. Mirosław Golon**, a także Dyrektor Wszechnicy Sejmowej **Jan Morwiński**.

Zwycięzca Olimpiady, **Mariusz Jelonek z V LO w Krakowie**, otrzymał główną nagrodę rzeczową Marszałka Sejmu RP – komputer przenośny. Drugi komputer ufundowany przez Kancelarię Sejmu RP wręczono **Łukaszowi Karoniowi z IV LO w Olkuszu**. Specjalne Nagrody Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej wręczono najlepszym laureatom z zakresu specjalności „Historia XX wieku" oraz „Losy Polaków na Wschodzie" – **Tomaszowi Ciborskiemu z Liceum Akademickiego w Toruniu** i **Michałowi Sikorze z I LO w Koszalinie**.

Przewodniczący KG i Prezes PTH wręczają nagrody laureatom, zdjęcie Joanna Orzeł

Wręczenie nagrody Prezesa IPN, zdjęcie Joanna Orzeł

Inne nagrody rzeczowe i książkowe ufundowane przez MEN, Kancelarię Sejmu i IPN rozdano pomiędzy pozostałych uczestników Olimpiady.

Uroczystość zakończenia XXXIX Olimpiady Historycznej była również okazją do wręczenia zestawu pomocy edukacyjnych ufundowanych przez Wydawnictwo Nowa Era dla szkoły wyróżniającej się w olimpijskiej rywalizacji – uhonorowano w ten sposób **IV Liceum Ogólnokształcące w Olkuszu**, którego uczniowie nieustannie osiągają wysokie rezultaty w eliminacjach finałowych Olimpiady Historycznej.

Podsumowanie

Głównymi celami Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej jest popularyzacja wiedzy i umiejętności historycznych oraz kształtowanie świadomości historycznej. W opinii organizatorów Olimpiady cele te zostały w pełni zrealizowane przez uczestników Olimpiady. Członkowie Komitetu Głównego Olimpiady bardzo wysoko ocenili przygotowanie merytoryczne i umiejętności przedstawiania posiadanej wiedzy zaprezentowane przez uczestników eliminacji centralnych, uznanych zgodnie za najlepsze od kilku lat.

Samodzielna praca uczestników związana z przygotowaniami do poszczególnych etapów eliminacji, połączona z lekturą naukowych i popularnonaukowych prac z zakresu historii Polski i powszechnej była czynnikiem kształtującym świadomość historyczną uczestników Olimpiady oraz poszerzającym ich wiedzę z zakresu historii poza obowiązującą podstawę programową. Zmagania olimpijskie były, jak co roku, mobilizacją do wzmożenia przez nauczycieli zaangażowania w pracę z uczniem zdolnym oraz do podjęcia przez uczniów międzyszkolnej i ogólnokrajowej rywalizacji z zakresu znajomości historii i rozwijanych zdolności. Warto zauważyć, że z każdym rokiem wzbogaca się oferta Olimpiady Historycznej dla startujących w niej uczniów i ich nauczycieli – w wielu ośrodkach w powiązaniu z eliminacjami I i II etapu organizowane są specjalne odczyty, spotkania z naukowcami i doświadczonymi dydaktykami, które cieszą się rosnącą popularnością.

Komitet Główny Olimpiady Historycznej wyraża swą wdzięczność dla wszystkich osób, które zaangażowały się w organizację XXXIX Olimpiady Historycznej, jednocześnie zapraszając do kontynuowania współpracy. Liczymy na to, że w kolejnych edycjach Olimpiady weźmie udział jeszcze

więcej zdolnych i ambitnych uczniów niż w poprzedniej, co po raz kolejny pozwoli wyłonić grupę najwybitniejszych miłośników historii wśród młodzieży szkół średnich.

Joanna Orzeł
Michał Targowski
(Toruń)

Lista laureatów XXXIX Olimpiady Historycznej – 2012/2013

Lp.	Lokata	Nazwisko i imię	Szkoła	Nauczyciel
1	I	Jelonek Mariusz	V LO im. A. Witkowskiego w Krakowie	Rafał Kobylec
2	I	Alankiewicz Norbert	LO św. Marii Magdaleny w Poznaniu	Jerzy Sokół
3	I	Kucharczyk Tomasz	I LO im. S. Dubois w Koszalinie	Barbara Krośko
4	I	Rybczyński Maxymilian	LO św. Marii Magdaleny w Poznaniu	Przemysław Bandel
5	I	Surma Grzegorz	I LO im. M. Kopernika w Krośnie	Beata Wygonik-Wronka
6	I	Szałachwij Jakub	I LO im. ks. A.J. Czartoryskiego w Puławach	Tomasz Panek
7	I	Żytko Aleksandra	II LO im. S. Batorego w Warszawie	Małgorzata Bart
8	II	Kardas Aleksandra	Społeczne LO im. J. Słowackiego w Krakowie	Zdzisław Bednarek
9	II	Witczak Jakub	LO im. gen. W. Sikorskiego w Międzyrzecu Podlaskim	Bożena Lesiuk
10	III	Budziak Alfred	V LO im. A. Witkowskiego w Krakowie	Stanisław Garlicki
11	IV	Bugajska Aleksandra	I LO im. M. Kopernika w Krośnie	Beata Wygonik-Wronka
12	IV	Pustułka Kajetan	III LO im. A. Mickiewicza w Katowicach	Ewa Chorąży
13	IV	Sikora Michał	I LO im. S. Dubois w Koszalinie	Tomasz Sołtysiak
14	IV	Szeluga Jakub	I LO im. Z. Krasińskiego w Ciechanowie	Violetta Kamińska
15	IV	Święchowicz Weronika	V LO im. A. Witkowskiego w Krakowie	Rafał Kobylec
16	V	Matuszewicz Przemysław	Liceum Akademickie w Toruniu	Arkadiusz Kierys
17	V	Wilemborek Stanisław	III LO im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni	Anna Czernihowska-Tymoszyk
18	VI	Błaszczak Paweł	I LO im. S. Staszica w Lublinie	Marek Chadowski
19	VI	Flis Alicja	IV LO im. T. Kotarbińskiego w Gorzowie Wielkopolskim	Małgorzata Janus-Greszczuk
20	VI	Gałecka Gabriela	ZS nr 3 im. T. Kościuszki w Hrubieszowie	Marek Klamer
21	VI	Korenkiewicz Damian Szymon	II LO im. M. Skłodowskiej-Curie w Gorzowie Wielkopolskim	Jarosław Musiał
22	VI	Rydel Konrad	II LO im. S. Batorego w Warszawie	Krzysztof Fischer
23	VI	Wierzbicka Karolina	I LO im. S. Żeromskiego w Ełku	Władysław Markowski
24	VII	Biegański Jakub	II LO im. S. Batorego w Warszawie	Małgorzata Bart
25	VII	Ciborski Tomasz	Liceum Akademickie w Toruniu	Maria Jadczak
26	VII	Kmąk Krzysztof	I LO im. M. Kopernika w Krośnie	Paweł Zygarowicz
27	VIII	Czapczyński Piotr	III LO im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni	Dariusz Piasek

Lp.	Lokata	Nazwisko i imię	Szkoła	Nauczyciel
28	VIII	Hopek Jerzy	II LO im. M. Kopernika w Mielcu	Małgorzata Ciejka
29	VIII	Iwasiuk Agata	I Społ. LO im. Unii Europejskiej w Zamościu	Ewa Sulewska
30	VIII	Kalinowski Patryk	I LO im. ks. A.J. Czartoryskiego w Puławach	Tomasz Panek
31	VIII	Kida Anna	I Społ. LO im. hetmana J. Tarnowskiego w Tarnobrzegu	Grzegorz Kobylski
32	VIII	Kucharska Anita	VIII LO im. Władysława IV w Warszawie	Mariusz Włodarczyk
33	VIII	Kusz Sara	Liceum Akademickie w Toruniu	Maria Jadczak
34	VIII	Mazur Anna	I Społ. LO im. Unii Europejskiej w Zamościu	Ewa Sulewska
35	VIII	Mrugała Małgorzata	V LO im. A. Asnyka w Szczecinie	Piotr Lisak
36	VIII	Tabora Paweł	Publ. LO nr II im. M. Konopnickiej w Opolu	Julita Kiełbasa
37	IX	Adamska Weronika Marianna	II LO im. M. Curie-Skłodowskiej w Gorzowie Wielkopolskim	Barbara Kaproń
38	IX	Mierzwa Marek	LO w Rudniku nad Sanem	Tomasz Sudoł
39	X	Mączyński Marcin	LO św. Marii Magdaleny w Poznaniu	Jerzy Sokół
40	X	Turejko Tomasz	I LO im. E. Dembowskiego w Gliwicach	Dorota Majewska
41	X	Włosiński Mateusz	V LO im. L. Kruczkowskiego w Bydgoszczy	Małgorzata Kumkowska
42	XI	Cichuta Jakub	Liceum Akademickie w Toruniu	Arkadiusz Kierys
43	XI	Dragan Dagmara	I LO im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze	Małgorzata Pyrtko
44	XI	Foryński Jędrzej	II LO im. Generałowej Zamoyskiej i H. Modrzejewskiej w Poznaniu	Robert Śniegocki
45	XI	Kaniecka Monika	LO im. T. Kościuszki w Gostyninie	Mariusz Bigielmajer
46	XI	Kula Artur	V LO im. A. Witkowskiego w Krakowie	Józef Jaworski
47	XI	Matyja Katarzyna	I LO im. M. Kopernika w Krośnie	Barbara Latkiewicz
48	XI	Słomiana Konrad	I LO im. M. Kopernika w Krośnie	Marcin Pudło
49	XI	Stasiak Łukasz	III LO im. M. Konopnickiej we Włocławku	Barbara Stasiak
50	XI	Stokowiec Olga	II LO im. J. Śniadeckiego w Kielcach	Mirosław Pająk
51	XI	Szatkowski Mateusz	LO w Kostrzynie nad Odrą	Ireneusz Materyński
52	XI	Szyszko Jakub	Salezjańskie Liceum im. św. Jana Bosko w Rumii	Justyna Polniak
53	XII	Dalewski Tomasz	2 Społ. LO im. P. Jasienicy w Warszawie	Jerzy Bracisiewicz
54	XII	Majchrzak Magdalena	LO nr IV im. S. Żeromskiego we Wrocławiu	Dawid Graczyk
55	XII	Wandzich Jakub	I LO im. A. Mickiewicza w Lublińcu	Sebastian Ziółek

Lista finalistów XXXIX Olimpiady Historycznej – 2012/2013

Lp.	Nazwisko i imię	Szkoła	Nauczyciel
1	Abramowicz Jakub	VI LO w Bydgoszczy	Nel Powel
2	Adamczyk Igor	VIII LO im. Władysława IV w Warszawie	Mariusz Włodarczyk
3	Adamska Katarzyna	I LO im. H. Sienkiewicza w Płońsku	Krzysztof Jarosiewicz
4	Anzorge Anna	I LO im. Feliksa Fabianiego w Radomsku	Małgorzata Machaj
5	Augusiewicz Wojciech	II LO im K.I. Gałczyńskiego w Olsztynie	Beata Fronczak-Duńczyk
6	Balcewicz Kamil	Katolickie LO im. Jana Pawła II w Żarach	Roman Maciej Józefiak
7	Bar Maciej	LO im. Jana Pawła II Sióstr Prezentek w Rzeszowie	Piotr Chmielowiec
8	Barylski Alicja	II LO im. M. Curie-Skłodowskiej w Gorzowie Wielkopolskim	Jarosław Musiał
9	Barzyk Paweł	IX LO im. Klementyny z Tańskich Hoffmanowej w Warszawie	Ewa Karpińska
10	Bernaciak Nikodem	Liceum Akademickie w Toruniu	Arkadiusz Kierys
11	Bień Dominik	IV LO im. K.K. Baczyńskiego w Olkuszu	Janusz Popiołek
12	Bryl Grzegorz	LO nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu	Krzysztof Lipiński
13	Celiński Benedykt	XXVIII LO im. J. Kochanowskiego w Warszawie	Justyna Białek
14	Cyman Przemysław	II LO w Lęborku	Bogusława Zielińska
15	Czaja Paulina	Liceum Akademickie w Toruniu	Arkadiusz Kierys
16	Czechowski Norbert	I LO im. T. Zana we Wschowie	Piotr Sobański
17	Derda Maksymilian	I LO im. Bolesława Krzywoustego w Słupsku	Joanna Iwańska
18	Dobosz Mateusz	II LO im. Stefana Batorego w Warszawie	Krzysztof Fischer
19	Domański Mateusz	LO im. Władysława Jagiełły w Płocku	Marek Mroczkowski
20	Dorosz-Kruczyński Jakub	XXVII LO im. T. Czackiego w Warszawie	Bogna Braś
21	Dudek Piotr Charyton	I LO im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze	Małgorzata Pyrtko
22	Duplaga Bartłomiej	LO im. Jana Pawła II Sióstr Prezentek w Rzeszowie	Piotr Chmielowiec
23	Faltynowski Kamil	Liceum Akademickie w Toruniu	Arkadiusz Kierys
24	Filip Jakub	1 Społ. LO im. Maharadży Jam Saheba Digvijay Sinhji w Warszawie	Tytus Izdebski
25	Gorzechowski Maciej	Liceum Akademickie w Toruniu	Arkadiusz Kierys
26	Górski Artur	I LO im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu	Krzysztof Śledziński
27	Grempka Patrycja	II LO im. M. Konopnickiej w Inowrocławiu	Agnieszka Leszczyńska

Lp.	Nazwisko i imię	Szkoła	Nauczyciel
28	Grochowska Zuzanna	XXXIV LO im. Miquela de Cervantesa w Warszawie	Włodzimierz Sochacki
29	Grządkowski Konrad	II LO im. A. Mickiewicza w Gdyni	Monika Bruszewska-Głombiowska
30	Hawrylak Bartłomiej	III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie	Bogdan Kędziora
31	Jemieljańczuk Grzegorz	II LO im. ks. Anny z Sapiehów Jabłonowskiej w Białymstoku	Alicja Potocka
32	Joniec Magdalena	I LO im. Bolesława Chrobrego w Brzegu	Janusz Jakubów
33	Kaczmarski Paweł	III LO im. K.K. Baczyńskiego w Białymstoku	Dariusz Rykaczewski
34	Karoń Łukasz	IV LO im. K.K. Baczyńskiego w Olkuszu	Janusz Popiołek
35	Kesling Piotr	I LO im. B. Prusa w Siedlcach	Robert Garwoliński
36	Kiersztyn Radosław	I LO im. S. Dubois w Koszalinie	Tomasz Sołtysiak
37	Kierwiak Stanisław	LO nr XIV im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu	Krzysztof Lipiński
38	Klimczak Kamil	Samorządowe LO im. R. Traugutta w Zgierzu	Sylwia Matejczyk
39	Kluczek Wojciech	IV LO im. M. Skłodowskiej-Curie w Olsztynie	Edyta Kamińska
40	Konopka Magdalena	II LO im. księżnej Anny z Sapiehów Jabłonowskiej w Białymstoku	Jacek Brzozowski
41	Kowalczyk Kamil	III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie	Bogdan Kędziora
42	Kowalczyk Marta	II LO im. C.K. Norwida w Ostrołęce	Jan Mironczuk
43	Kozak Jakub	I LO im. J. Zamoyskiego w Zamościu	Anna Szyszka
44	Krajewska Aleksandra	III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie	Krzysztof Styczyński
45	Kuczyński Krzysztof	XVIII LO im. J. Zamoyskiego w Warszawie	Leszek Kozłowski
46	Lechki Wiktor	I LO im. E. Dembowskiego w Zielonej Górze	Małgorzata Pyrtko
47	Lewiński Patryk	Publ. LO we Włocławku	Magdalena Bilska-Ciećwierz
48	Łukomska Paulina	XIII LO w Szczecinie	Maciej Kopeć
49	Makówka Aleksandra	Publ. LO Uniwersytetu Łódzkiego im. Sprawiedliwych wśród Narodów Świata w Łodzi	Jan Pajor
50	Malicki Damian	LO im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Słupcy	Olga Jarczyńska
51	Malinowska Agata	IV LO im. T. Kotarbińskiego w Gorzowie Wielkopolskim	Małgorzata Janus-Greszczuk
52	Michalczyk Barbara	III LO im. C.K. Norwida w Zamościu	Zbigniew Kordyaczny
53	Michalska Magdalena	LO im. W. Broniewskiego w Strzelcach Opolskich	Dariusz Szczypura
54	Mielcarski Adam	V LO im. Jana Pawła II w Toruniu	Przemysław Lelewski
55	Molski Patryk	LO im. C.K. Norwida w Mońkach	Anna Bielińska
56	Olejarski Kacper	III LO im. A. Mickiewicza w Katowicach	Magdalena Wieczorek
57	Olejniczak Maksymilian	II LO im. J. Śniadeckiego w Kielcach	Monika Pustówka

Lp.	Nazwisko i imię	Szkoła	Nauczyciel
58	Osiński Jakub	Liceum Akademickie w Toruniu	Arkadiusz Kierys
59	Plata-Przechlewski Jan	V LO im. S. Żeromskiego w Gdańsku	Jerzy Majewski
60	Pokorski Mikołaj	I LO im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu	Marcin Dziubich
61	Przeorek Jakub	XLVIII LO im. E. Dembowskiego w Warszawie	Karol Grzegorzak
62	Radovac Patryk	I LO im. W. Łukasińskiego w Dąbrowie Górniczej	Małgorzata Sobczyk
63	Ryfka Małgorzata	II LO im. S. Żeromskiego w Dąbrowie Górniczej	Joanna Machowska
64	Siemiński Michał	I LO im. F. Fabianiego w Radomsku	Małgorzata Machaj
65	Sitkowska Magdalena	I LO im. T. Kościuszki w Łomży	Katarzyna Lipska
66	Skrzynecki Mateusz	LO im. Władysława Jagiełły w Płocku	Zofia Sarnecka
67	Świerkot Katarzyna	I LO im. Bolesława Chrobrego w Pszczynie	Stanisław Janosz
68	Trzcińska Kinga	LO im. Marszałka Stanisława Małachowskiego w Płocku	Michał Kacprzak
69	Tuziemska Klaudia	I LO im. M. Konopnickiej w Suwałkach	Małgorzata Kap
70	Twerd Robert	I LO im. M. Kopernika w Gdańsku	Małgorzata Litwinienko
71	Wiśniewski Mateusz	I LO im. T. Kościuszki w Łomży	Katarzyna Lipska
72	Wojcieszak Mateusz	VI LO im. J. Kochanowskiego w Radomiu	Adam Duszyk
73	Zjawiony Tomasz	LO im. Ziemi Kujawskiej we Włocławku	Witold Krzeszewski

Regulamin Olimpiady Historycznej dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2013/2014–2015/2016

Rozdział I. Informacje ogólne

§ 1

1. Ogólnopolska Olimpiada Historyczna jest od 1973 r. organizowana przez największą organizację społeczną skupiającą badaczy i miłośników historii – Polskie Towarzystwo Historyczne. Organizacja Olimpiady wpisuje się w główne idee głoszone przez PTH – popularyzację historii i umacnianie świadomości historycznej młodego pokolenia.
2. Olimpiada organizowana jest zgodnie z następującymi aktami prawnymi:
   - ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425)
   - rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2002 nr 13 poz. 125)
3. Źródłem finansowania Olimpiady jest dotacja Ministerstwa Edukacji Narodowej, środki własne PTH oraz pozyskiwane od Partnerów Olimpiady i sponsorów.

§ 2

1. Głównym celem olimpiady jest stworzenie warunków do pogłębiania wiedzy i umiejętności uczniów z zakresu historii oraz do kształtowania i umacniania świadomości historycznej młodzieży poprzez realizację celów szczegółowych, jakimi są:
   a) identyfikacja, wspieranie i promowanie najzdolniejszych uczniów zainteresowanych historią oraz ich nauczycieli;
   b) doskonalenie umiejętności historycznych uczniów, w tym zwłaszcza w zakresie realizacji indywidualnych projektów badawczych, analizy przekazów źródłowych, konstruowania prac pisemnych o charakterze problemowym;

c) weryfikacja wiadomości i umiejętności uczniów nabytych w czasie edukacji szkolnej;
d) stworzenie warunków motywujących uczniów do opanowania wiadomości i umiejętności w zakresie ponadpodstawowym (rozszerzających i wykraczających poza podstawę programową);
e) uzupełnienie oferty szkolnej o przedsięwzięcie motywujące nauczycieli do podjęcia pracy z uczniem zdolnym.

Rozdział II. Organizator Olimpiady

§ 3

1. Organizatorem Olimpiady jest Polskie Towarzystwo Historyczne z siedzibą w Warszawie, zarejestrowane pod adresem: Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa; tel. 22 831 63 41, tel. kom. 510 154 943; adres e-mail (w sprawach Olimpiady): mt@umk.pl; www.olimpiadahistoryczna.pl.
2. Do zadań Polskiego Towarzystwa Historycznego w zakresie organizacji Olimpiady Historycznej, realizowanych za pośrednictwem Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej oraz Komitetów Okręgowych, należą:
   a) realizacja Olimpiady Historycznej zgodnie z postanowieniami jej regulaminu, programu i harmonogramu oraz obowiązującymi przepisami,
   b) przygotowanie tematyki zadań na eliminacje ustne i pisemne I, II i III stopnia,
   c) przygotowanie i rozpowszechnienie regulaminu, programu i terminarza Olimpiady na terenie całego kraju,
   d) przeprowadzenie eliminacji I, II, III stopnia przy zapewnieniu stałego nadzoru organizacyjnego i merytorycznego poprzez udział pracowników naukowych polskich uczelni i doświadczonych nauczycieli historii, w tym zorganizowanie finału i uroczystego zakończenia,
   e) zapewnienie właściwego przepływu informacji oraz dystrybucji materiałów niezbędnych do przeprowadzenia eliminacji ustnych i pisemnych,
   f) zapewnienie promocji Olimpiady,

g) wsparcie szkół w popularyzacji wiedzy historycznej (w szczególności poprzez działania komitetów okręgowych Olimpiady oraz oddziałów terenowych Polskiego Towarzystwa Historycznego),
h) zapewnienie właściwego rozliczania finansowego Olimpiady.

3. Polskie Towarzystwo Historyczne jako organizator ma prawo do:
   a) anulowania, na wniosek Komitetu Głównego, wyników Olimpiady na poszczególnych etapach w razie naruszenia regulaminu oraz powtórzenia zawodów,
   b) wykluczenia z Olimpiady, na wniosek Komitetu Głównego, uczestników łamiących regulamin,
   c) rozstrzygania sporów w sprawach dotyczących Olimpiady,
   d) reprezentowania Olimpiady na zewnątrz i nawiązywania współpracy z partnerami zewnętrznymi.

§ 4

1. Olimpiada Historyczna ma strukturę rozproszoną, umożliwiającą skuteczne zorganizowanie eliminacji we wszystkich województwach oraz stworzenie równych szans dla wszystkich uczniów szkół ponadgimnazjalnych w całym kraju.
2. W skład struktur Olimpiady historycznej wchodzą: Komitet Główny, 17 Komitetów Okręgowych oraz Komisje Szkolne i Międzyszkolne Olimpiady.
3. Komitet Główny sprawuje nadzór organizacyjny i merytoryczny nad całością prac związanych z organizacją Olimpiady.
4. Komitet Główny jest powoływany i odwoływany przez Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego zwykłą większością głosów. Posiedzenia Komitetu Głównego, zwoływane przez Przewodniczącego, odbywają się przynajmniej raz w roku, a decyzje zapadają zwykłą większością głosów.
5. Zarząd Główny PTH powołuje i odwołuje Przewodniczącego Komitetu Głównego Olimpiady zwykłą większością głosów.
6. Przewodniczący powołuje do prac organizacyjnych, finansowych, dydaktycznych i merytorycznych: sekretarza naukowego, kierownika organizacyjnego i księgowego Olimpiady.
7. Do obowiązków Komitetu Głównego należy:
   a) przygotowanie tematów prac pisemnych na I, II i III etap eliminacji,

b) sprawowanie nadzoru merytorycznego nad przebiegiem kolejnych etapów eliminacji,
c) udział członków Komitetu Głównego w eliminacjach III stopnia,
d) nadzór nad przebiegiem procedur odwoławczych.

8. Komitet Główny ma prawo do:
   a) weryfikacji wyników eliminacji II etapu, a w razie uchybień formalnych i błędów merytorycznych prawo zmiany decyzji Komitetu Okręgowego w zakresie wystawionych ocen,
   b) wykluczenia uczestników z udziału w Olimpiadzie w razie złamania regulaminu Olimpiady.

§ 5

1. Komitety Okręgowe Olimpiady obejmują swym działaniem następujące obszary:
   a) Komitet Okręgowy w Białymstoku – województwo podlaskie,
   b) Komitet Okręgowy w Gdańsku – województwo pomorskie,
   c) Komitet Okręgowy w Katowicach – województwo śląskie,
   d) Komitet Okręgowy w Kielcach – województwo świętokrzyskie oraz fragment województwa mazowieckiego (powiaty: Radom-miasto, radomski, Białobrzegi, Grójec, Kozienice, Przysucha, Szydłowiec, Zwoleń),
   e) Komitet Okręgowy w Krakowie – województwo małopolskie,
   f) Komitet Okręgowy w Lublinie – województwo lubelskie,
   g) Komitet Okręgowy w Łodzi – województwo łódzkie,
   h) Komitet Okręgowy w Olsztynie – województwo warmińsko-mazurskie,
   i) Komitet Okręgowy w Opolu – województwo opolskie,
   j) Komitet Okręgowy w Poznaniu – województwo wielkopolskie,
   k) Komitet Okręgowy w Rzeszowie – województwo podkarpackie,
   l) Komitet Okręgowy w Szczecinie – województwo zachodniopomorskie,
   m) Komitet Okręgowy w Toruniu – województwo kujawsko-pomorskie,
   n) I Komitet Okręgowy w Warszawie – miasto Warszawa oraz powiaty: Grodzisk Mazowiecki, Legionowo, Nowy Dwór Mazowiecki, Otwock, Piaseczno, Pruszków, Ożarów Mazowiecki, Wołomin,
   o) II Komitet Okręgowy w Warszawie – województwo mazowieckie z wyłączeniem powiatów przypisanych Komitetowi Okręgowemu w Kielcach oraz I Komitetowi Okręgowemu w Warszawie,

p) Komitet Okręgowy we Wrocławiu – województwo dolnośląskie,
r) Komitet Okręgowy w Zielonej Górze – województwo lubuskie.

2. Komitety Okręgowe powoływane są przez wyznaczone przez Zarząd Główny PTH oddziały terenowe PTH.
3. W skład Komitetu Okręgowego wchodzą nauczyciele akademiccy, metodycy, doświadczeni nauczyciele, przedstawiciele oddziałów terenowych PTH.
4. Pracami Komitetu Okręgowego kieruje Przewodniczącego Komitetu Okręgowego powoływany i odwoływany przez Zarząd Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. Przewodniczący powołuje do prac organizacyjnych i dydaktycznych Sekretarza Komitetu Okręgowego.
5. Posiedzenia Komitetu Okręgowego są zwoływane przez Przewodniczącego i odbywają się przynajmniej raz w roku w czasie trwania eliminacji okręgowych. Decyzje zapadają zwykłą większością głosów.
6. Do zadań Komitetu Okręgowego należą:
   a) nadzór organizacyjny i merytoryczny nad eliminacjami I stopnia (w tym ocena pisemnych prac badawczych),
   b) organizacja eliminacji II stopnia (okręgowych),
   c) opieka naukowa i organizacyjna nad kandydatami wytypowanymi do eliminacji III stopnia,
   d) prowadzenie i przechowywanie dokumentacji związanej z realizacją zawodów II i III etapu,
   e) komunikacja z uczestnikami wszystkich etapów Olimpiady z danego Okręgu.

§ 6

1. Realizacją olimpiady na I etapie zajmują się Komisje Szkolne lub Międzyszkolne powoływane przez dyrektora szkoły w porozumieniu z Komitetem Okręgowym.
2. Szkolna (lub Międzyszkolna) Komisja Olimpiady Historycznej wybiera ze swego grona Przewodniczącego, który kieruje jej pracami.
3. Do zadań Szkolnej lub Międzyszkolnej Komisji Olimpiady należą:
   a) poinformowanie właściwego Komitetu Okręgowego o przystąpieniu szkoły do zawodów,

b) przyjmowanie zgłoszeń od wszystkich uczniów deklarujących chęć udziału w Olimpiadzie i umożliwienie im uczestnictwa w eliminacjach I etapu,
c) organizacja i przeprowadzenie zgodnie z regulaminem eliminacji ustnych I etapu Olimpiady w terminie wskazanym w Terminarzu Olimpiady,
d) prowadzenie dokumentacji przebiegu I etapu w danej szkole oraz przygotowanie protokołu, który Komisja przekazuje do Komitetu Okręgowego wraz z zaakceptowanymi pod względem formalnym pracami uczestników części pisemnej I etapu Olimpiady.

Rozdział III. Uczestnicy Olimpiady

§ 7

1. Uczestnikami Olimpiady mogą być wszyscy uczniowie szkół ponadgimnazjalnych zainteresowani historią.
2. W wyjątkowych sytuacjach, o ile pozwalają na to względy organizacyjne, za zgodą Komitetu Głównego w Olimpiadzie mogą uczestniczyć uczniowie szkół gimnazjalnych mający szczególne osiągnięcia w konkursach historycznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2002 nr 13 poz. 125).
3. Uczniowie przystępują do Olimpiady poprzez zgłoszenie chęci udziału nauczycielowi historii lub dyrektorowi szkoły. Powołana przez dyrektora szkoły Komisja Szkolna informuje następnie właściwy Komitet Okręgowy o przystąpieniu szkoły do zawodów, przekazując za pośrednictwem poczty tradycyjnej lub internetowej Sekretarzowi Komitetu Okręgowego dane adresowe szkoły oraz wykaz imienny uczestników, od których przyjęto zgłoszenia.
4. Przystąpienie do Olimpiady oznacza akceptację niniejszego regulaminu. Uczestnik ma obowiązek zapoznania się z jego treścią i przestrzegania jego zapisów.
5. Uczestnik Olimpiady ma prawo do:
   a) otrzymania pełnej informacji o uzyskanych wynikach w poszczególnych etapach,

b) uzyskania informacji o harmonogramie Olimpiady, tematyce, zasadach przeprowadzania eliminacji poszczególnych stopni,
c) udziału w imprezach towarzyszących Olimpiadzie, organizowanych przez Komitety Okręgowe i Oddziały terenowe Polskiego Towarzystwa Historycznego,
d) składania odwołań zgodnie z trybem określonym w par. 17 niniejszego regulaminu,
e) otrzymania wyżywienia oraz zwrotu kosztów podróży w czasie eliminacji okręgowych i centralnych według zasad przedstawionych przez organizatora Olimpiady, a także do bezpłatnego zakwaterowania w czasie eliminacji centralnych.

Rozdział IV. Organizacja zawodów

§ 8

1. Zawody organizowane w ramach Olimpiady Historycznej mają charakter indywidualny i są organizowane przez Komitet Główny Olimpiady Historycznej.
2. Zawody są trójstopniowe i składają się z następujących etapów:
   – I etap eliminacje szkolne (międzyszkolne),
   – II etap eliminacje okręgowe,
   – III etap eliminacje centralne (finał).

Rozdział IV. 1. Zawody I etapu

§ 9

1. Zawody I etapu odbywają się na terenie szkoły i składają się z części ustnej i pisemnej.
2. W części ustnej zawodów I etapu, organizowanej w terminie przewidzianym w Terminarzu Olimpiady, mogą wziąć udział wszyscy uczestnicy, którzy zadeklarowali udział w Olimpiadzie, po potwierdzeniu swej tożsamości poprzez okazanie Komisji Szkolnej legitymacji szkolnej lub dowodu osobistego.
3. Uczniowie odpowiadają przed trzyosobową Komisją Szkolną na trzy pytania przygotowane przez Komisję:
   a) z zakresu podstawy programowej z historii dla szkół ponadgimnazjalnych (zakres rozszerzony),

b) z zakresu jednej z wybranych specjalności: 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce, 7) historia regionalna,
c) z zakresu znajomości 3 wybranych lektur z wykazu przygotowanego przez Komitet Główny.

4. Wypowiedzi uczniów są oceniane według poniższej skali:

Ocena	Egzamin ustny
Celujący	50 pkt.
Bardzo dobry	45 pkt.
Dobry plus	40 pkt.
Dobry	35 pkt.
Dostateczny plus	20 pkt.
Dostateczny	15 pkt.
Niedostateczny	0 pkt.

5. W czasie eliminacji ustnych I etapu niedozwolone jest korzystanie z jakichkolwiek pomocy naukowych lub narzędzi komunikacyjnych (telefon).
6. Wyniki eliminacji ustnych ogłaszane są natychmiast po zakończeniu tych eliminacji przez Przewodniczącego Szkolnej Komisji Olimpiady.

§ 10

1. Do eliminacji pisemnych I etapu kwalifikowane są wyłącznie te osoby, które w części ustnej uzyskały ocenę dobrą plus, bardzo dobrą lub celującą.
2. W ramach eliminacji pisemnych I etapu uczniowie przygotowują prace pisemne na jeden z 7 tematów badawczych zaproponowanych przez Komitet Główny i opublikowanych na stronie głównej Olimpiady w terminie przewidzianym w Terminarzu.
3. Praca powinna spełniać następujące wymogi merytoryczne:
   a) w pracy muszą zostać wykorzystane lektury historyczne (pod pojęciem lektury rozumie się monografie naukowe, popularnonaukowe, artykuły z czasopism historycznych – naukowych i popularnonaukowych);

b) uczeń powinien wykazać umiejętność samodzielnego gromadzenia informacji, analizy źródeł oraz konstruowania dłuższej wypowiedzi, a także samodzielnej oceny problemu;
c) w zakresie wiedzy uczeń powinien wykazać znajomość różnych relacji i ocen historiografii oraz znajomość pojęć i zagadnień zawartych w podstawie programowej (zakres rozszerzony).

4. Praca pisemna musi spełniać następujące wymogi formalne:
   a) objętość do 10 stron (nie licząc strony tytułowej) znormalizowanego wydruku komputerowego (maks. 20 tys. znaków ze spacjami, czcionka Times New Roman, 12, interlinia 1,5, marginesy 2,5 cm),
   b) załączony wykaz wykorzystanych źródeł (lektur) w postaci bibliografii umieszczonej na dodatkowej stronie,
   c) brak informacji pozwalających na identyfikację autora pracy (z wyjątkiem ustalonego hasła do zakodowanych personaliów uczestnika).
5. Prace pisemne przyjmowane są przez Komisję Szkolną, która akceptuje je pod względem formalnym i koduje według wybranego przez siebie sposobu. Prace niespełniające wymogów formalnych są odrzucane i nie podlegają dalszej ocenie.
6. Prace nie są oceniane przez komisje szkolne.
7. W terminie wskazanym w Terminarzu komisje szkolne przesyłają do komitetów okręgowych protokoły z eliminacji ustnych I etapu oraz zakodowane prace pisemne (wraz z kluczem do kodów zamkniętym w zapieczętowanej kopercie). W protokołach muszą znajdować się nazwiska wszystkich uczestników eliminacji szkolnych lub międzyszkolnych wraz z uzyskanymi przez nich wynikami oraz ze wskazaniem wybranych specjalności.
8. Eksperci powołani przez komitety okręgowe dokonują oceny zakodowanych prac pisemnych, wraz z uzasadnieniem i komentarzem, na karcie oceny (1 praca oceniana jest przez 1 eksperta), stosując poniższą skalę:

Ocena	Egzamin ustny	Ocena	Egzamin ustny
Celujący	50 pkt.	Dostateczny plus	20 pkt.
Bardzo dobry	45 pkt.	Dostateczny	15 pkt.
Dobry plus	40 pkt.	Niedostateczny	0 pkt.
Dobry	35 pkt.		

9. Ocen dobrej plus, bardzo dobrej lub celującej nie mogą uzyskać prace zawierające istotne błędy merytoryczne.
10. Po ocenie prac i ich rozkodowaniu Komitety Okręgowe kwalifikują do eliminacji II etapu (okręgowego) wyłącznie te osoby, które z pracy pisemnej na I etapie uzyskały ocenę dobrą plus, bardzo dobrą lub celującą.
11. Informacje o wynikach eliminacji pisemnych I etapu oraz miejscu i terminie organizacji zawodów II etapu przekazywane są uczestnikom w terminie określonym w Terminarzu przez Sekretarzy Komitetów Okręgowych
12. Sekretarze Komitetów Okręgowych odpowiadają za organizację pracy ekspertów oraz przygotowanie zbiorczego sprawozdania z przebiegu eliminacji I etapu.

Rozdział IV. 2. Zawody II etapu

§ 11

1. Zawody II etapu przeprowadzają Komitety Okręgowe Olimpiady Historycznej w terminie podanym przez Komitet Główny w Terminarzu Olimpiady Historycznej, korzystając z pomieszczeń własnych PTH lub sal udostępnionych przez partnerów Olimpiady. Eliminacje II stopnia obejmują część pisemną i ustną.
2. W części pisemnej uczniowie piszą wypracowanie na jeden z 6 tematów ustalonych przez Komitet Główny dla wszystkich okręgów i obejmujących następujące specjalności: 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 r., 5) historia XX wieku – po 1918 r., 6) historia parlamentaryzmu w Polsce. Uczeń ma prawo wybrać dowolny temat.
3. Tematy prac pisemnych są dostarczane Komitetom Okręgowym przez Komitet Główny w zapieczętowanej kopercie, której komisyjne otwarcie odbywa się w momencie rozpoczęcia eliminacji pisemnych, po sprawdzeniu tożsamości zebranych uczniów na podstawie legitymacji szkolnych lub dowodów osobistych.
4. Eliminacje pisemne trwają 180 minut. W czasie ich przeprowadzania niedozwolone jest korzystanie z jakichkolwiek pomocy naukowych lub narzędzi komunikacyjnych (telefon), jedynie w uzasadnionych przypadkach osób niepełnosprawnych Przewodniczący Komitetu

Okręgowego może wydać zgodę na skorzystanie przez uczestnika Olimpiady z komputera, pod warunkiem zachowania odpowiednich środków zapewniających uczciwy przebieg eliminacji.

5. Prace, po zakodowaniu, oceniane są przez eksperta Komitetu Okręgowego oraz Przewodniczącego Komitetu Okręgowego. Ocena, wystawiana na karcie oceny, musi zawierać pisemne uzasadnienie i komentarz.
6. Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry i celujący, mogą uzyskać prace bez istotnych błędów merytorycznych. Wszystkie prace powinny spełniać następujące wymogi:
   a) przedstawienie samodzielnej analizy i oceny problemu postawionego w temacie,
   b) wykazanie umiejętności autora w zakresie selekcji i syntezy materiału oraz konstruowania dłuższych form wypowiedzi,
   c) wykazanie znajomości i rozumienia pojęć i zagadnień wykraczających poza obowiązkowe wymagania programowe zakresu rozszerzonego Podstawy programowej przedmiotu Historia.
7. Po rozkodowaniu ocenionych prac, w terminie podanym w czasie eliminacji pisemnych, Sekretarz Komitetu Okręgowego informuje uczestników Olimpiady lub ich nauczycieli o wynikach eliminacji pisemnych II etapu i kwalifikacji do eliminacji ustnych. Do eliminacji ustnych etapu II kwalifikowane są osoby, które z pracy pisemnej uzyskały ocenę minimum dobrą.

§ 12

1. W czasie eliminacji ustnych II etapu uczestnicy odpowiadają na pytania:
   a) z zakresu wybranej specjalności,
   b) z zakresu podstawy programowej – poziom rozszerzony,
   c) z zakresu 5 wybranych lektur (3 z wykazu lektur ogłoszonego przez Komitet Główny oraz 2 dowolnie wybrane przez ucznia).
2. Odpowiedzi oceniane są przez trzyosobową komisję powołaną przez Komitet Okręgowy, w skład której wchodzą pracownicy naukowi uczelni wyższych oraz doświadczeni nauczyciele i metodycy, pod warunkiem że ich uczniowie nie biorą udziału w eliminacjach.

3. Przed przystąpieniem do egzaminowania komisja ma obowiązek stwierdzić tożsamość ucznia na podstawie legitymacji lub dowodu osobistego.
4. Ostateczną notę eliminacji okręgowych ustala się na podstawie następującego przelicznika punktowego:

Ocena	Praca pisemna (liczba pkt.)	Odpowiedź ustna (liczba pkt.)
Celujący	50 pkt.	50 pkt.
Bardzo dobry	45 pkt.	45 pkt.
Dobry plus	40 pkt.	40 pkt.
Dobry	35 pkt.	35 pkt.
Dostateczny plus	20 pkt.	20 pkt.
Dostateczny	15 pkt.	15 pkt.
Niedostateczny	0 pkt.	0 pkt.

5. Uczestnikom eliminacji II etapu przysługuje wyżywienie i zwrot kosztów według zasad przedstawionych przez organizatora Olimpiady.

§ 13

1. Ostateczne wyniki eliminacji II stopnia zatwierdza i ogłasza uczestnikom Przewodniczący Komitetu Okręgowego Olimpiady Historycznej po zakończeniu eliminacji ustnych.
2. Uczniowie, którzy w eliminacjach II etapu zajęli 3 pierwsze lokaty w okręgu, muszą zostać wytypowani przez Komitety Okręgowe do eliminacji centralnych i zostają, niezależnie od wyników w innych okręgach, zakwalifikowani do tych eliminacji po sprawdzeniu protokołów i nadesłaniu ich prac do Komitetu Głównego.
3. Komitety Okręgowe mogą typować dodatkowych kandydatów do eliminacji centralnych. Kandydatem może zostać uczeń, który uzyskał w eliminacjach okręgowych co najmniej 80 punktów. Praca pisemna kandydata musi być przesłana przez Komitet Okręgowy do Komitetu Głównego Olimpiady Historycznej, który po sprawdzeniu protokołów oraz po zatwierdzeniu przez Przewodniczącego Komitetu Głównego wyników etapu ustnego i przeprowadzeniu analizy porównawczej prac z całego kraju sporządza punktowy

ranking kandydatów ze wszystkich okręgów i ustala liczbę punktów, która w danym roku kwalifikuje dodatkowych kandydatów do eliminacji centralnych. Kandydaci z niższym wynikiem nie awansują do finału Olimpiady.

4. Informacja o wynikach ostatecznej kwalifikacji dodatkowych kandydatów do eliminacji centralnych jest przekazywana kandydatom przez Sekretarzy Komitetów Okręgowych w terminie przewidzianym w Terminarzu Olimpiady.

Rozdział IV. 3. Zawody III etapu

§ 14

1. Zawody centralne organizuje i przeprowadza Komitet Główny we wskazanym wcześniej miejscu i czasie, zapewniając uczestnikom zakwaterowanie, wyżywienie i zwrot kosztów podróży. Eliminacje III etapu obejmują:
   a) pracę pisemną na jeden z sześciu podanych tematów (uczeń pisze pracę zgodnie z deklarowaną specjalnością w ankiecie, zgodnej ze wzorem znajdującym się na stronie internetowej Olimpiady) ustalonych przez Komitet Główny. Oceniający (dwóch specjalistów danej dziedziny oraz przewodniczący Komitetu Głównego) wskazują w recenzji na wartość pracy, biorąc pod uwagę następujące kryteria: samodzielność i oryginalność ujęcia, umiejętność analizy i oceny problemu, poprawność merytoryczną, konstrukcyjną i językową, a także znajomość różnych opinii i ocen historiograficznych. Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry, celujący, mogą uzyskać jedynie prace spełniające ww. kryteria.
   b) pisemną interpretację wskazanych tekstów źródłowych (zgodnych z deklarowaną przez uczestnika Olimpiady specjalnością) – ocenianą przez dwóch specjalistów oraz przewodniczącego Komitetu Głównego;
   c) ustne odpowiedzi na dwa pytania z wybranej przez uczestnika dziedziny oraz pytania nt. zgłoszonych przez niego ośmiu lektur (monografii naukowych, popularnonaukowych, artykułów; 5 lektur z wykazu Komitetu Głównego, 3 lektury zaproponowane przez ucznia). Egzamin ustny odbywa się przed komisją trzyosobową.

2. Przystąpienie ucznia do poszczególnych zadań III etapu jest możliwe dopiero po potwierdzeniu jego tożsamości na podstawie legitymacji lub dowodu osobistego. W czasie eliminacji nie są dozwolone żadne pomoce naukowe bądź narzędzia komunikacyjne. Prace pisemne i opracowania tekstów źródłowych są kodowane na czas oceny, która musi być dokonana na formularzu oceny z podaniem uzasadnienia i komentarza.
3. Oceny uzyskane przez uczestników zawodów centralnych są przeliczane na punkty według następujących zasad:

Ocena	Praca pisemna na wybrany temat (liczba pkt.)	Interpretacja źródła (liczba pkt.)	Odpowiedzi ustne (liczba pkt.)
Celujący	40 pkt.	20 pkt.	40 pkt.
Bardzo dobry	35 pkt.	15 pkt.	35 pkt.
Dobry plus	32 pkt.	10 pkt.	32 pkt.
Dobry	28 pkt.	7 pkt.	28 pkt.
Dostateczny plus	24 pkt.	5 pkt.	24 pkt.
Dostateczny	15 pkt.	3 pkt.	15 pkt.
Niedostateczny	0 pkt.	0 pkt.	0 pkt.

§ 15

1. Na podstawie wyników eliminacji centralnych ustalana jest kolejność lokat (według liczby uzyskanych punktów), zaś Komitet Główny wydaje decyzję o uznaniu za laureatów Olimpiady Historycznej uczestników, którzy otrzymali 74 i więcej punktów. Status finalisty uzyskują uczestnicy eliminacji III stopnia, którzy otrzymali trzy oceny pozytywne (ocena dostateczna lub wyższa) w eliminacjach III stopnia. Uczniowie, którzy otrzymali dwie lub trzy oceny niedostateczne, uzyskują status uczestnika eliminacji III stopnia.
2. Wyniki etapu centralnego ogłaszane są przez Przewodniczącego Komitetu Głównego ostatniego dnia eliminacji centralnych, w czasie uroczystości zakończenia Olimpiady.

Rozdział V. Sytuacje szczególne
§ 16

1. W przypadku udziału w Olimpiadzie osób niepełnosprawnych organizatorzy zapewniają im dostęp do sal oraz umożliwiają korzystanie niezbędnych urządzeń technicznych.
2. W przypadku choroby uczestnika, konieczności uczestnictwa w eliminacjach innej olimpiady organizowanych w pokrywającym się terminie lub z powodu poważnych zdarzeń losowych uniemożliwiających uczestnikowi eliminacji II stopnia udział w zawodach ustnych Komitet Główny może podjąć decyzję o wyznaczeniu dodatkowego terminu egzaminu. W przypadku eliminacji III stopnia wyznaczenie takiego terminu jest niemożliwe.
3. Komisje właściwe dla eliminacji I, II i III stopnia mogą zdecydować o dyskwalifikacji uczestnika z uwagi na:
   – złamanie regulaminu Olimpiady,
   – korzystanie z niedozwolonych pomocy,
   – stwierdzenie rażącej niesamodzielności w opracowywaniu pracy pisemnej.

   Decyzja o dyskwalifikacji jest zatwierdzana przez Przewodniczącego właściwego komitetu.
4. Jeżeli przyczyny dyskwalifikacji wymienione w pkt. 3. zostaną wykryte po zakończeniu zawodów, Komitet Główny Olimpiady może zdecydować o odebraniu uczestnikowi uprawnień finalisty i laureata.

Rozdział VI. Tryb odwoławczy
§ 17

1. Uczestnik Olimpiady ma prawo do zapoznania się z oceną, jaką uzyskał na każdym etapie eliminacji.
2. Uczestnik (lub jego opiekun prawny), który uważa, że wynik, jaki uzyskał w czasie zawodów, nie jest sprawiedliwy i został przyznany niezgodnie z Regulaminem, może złożyć odwołanie na piśmie ze szczegółowym uzasadnieniem.
3. Odwołanie od decyzji komisji na I etapie uczestnik składa do Przewodniczącego Komitetu Okręgowego, odwołanie od ocen komisji na II etapie zatwierdzonych przez Przewodniczącego Komitetu Okręgowego – do Przewodniczącego Komitetu Głównego. Na III etapie

zażalenia i skargi rozpatruje Przewodniczący Komitetu Głównego. Odwołanie w formie pisemnej, podpisane własnoręcznie przez uczestnika, należy dostarczyć do właściwego organu Olimpiady po zakończeniu eliminacji danego stopnia, jednak nie później niż w ciągu 14 dni od zakończenia tych eliminacji (decyduje data stempla pocztowego).
4. Odwołanie można złożyć osobiście w siedzibie właściwego Komitetu lub listem poleconym.
5. Przewodniczący Komitetu Okręgowego, Przewodniczący Komitetu Głównego udziela odpowiedzi w formie pisemnej, w terminie nie dłuższym niż 14 dni.
6. Przewodniczący właściwego Komitetu, do którego wpłynęło odwołanie, ma obowiązek wyjaśnienia wszelkich wątpliwości, zasięgnięcia opinii obu stron i zbadania okoliczności wskazanych w odwołaniu.
7. Po ustaleniu zasadności odwołania Przewodniczący właściwego Komitetu podejmuje decyzję o ponownej weryfikacji pracy pisemnej lub w przypadku egzaminu ustnego o ponownym egzaminie. O decyzji informowany jest uczeń oraz Przewodniczący właściwego Komitetu Olimpiady.

Rozdział VII. Nadzór nad przebiegiem zawodów II i III stopnia

§ 18

1. Dla utrzymania wysokich standardów oceny oraz obiektywizmu eliminacji prace pisemne na II etapie oceniane są przez dwóch ekspertów Komitetu Okręgowego (w tym Przewodniczącego Komitetu Okręgowego), a na III etapie przez trzech ekspertów (w tym Przewodniczącego Komitetu Głównego).
2. Eliminacje ustne na II i III etapie są przeprowadzane przez trzyosobowe komisje. Dla zapewnienia obiektywności oceny Przewodniczący właściwego Komitetu powołuje do komisji obserwatora zewnętrznego, spośród doświadczonych nauczycieli, metodyków, specjalistów lub przedstawicieli właściwego kuratorium oświaty.
3. Ocena eliminacji pisemnych i ustnych dokonywana jest na karcie oceny. Eksperci wpisują na niej opinie na temat pracy pisemnej i wypowiedzi ustnej oraz wystawiają noty zgodnie z Regulaminem Olimpiady. Prawidłowość przebiegu egzaminu stwierdzana jest przez obserwatora zewnętrznego na karcie oceny lub w protokole eliminacji.

Rozdział VIII. Uprawnienia i nagrody
§ 19

1. W klasyfikacji wyników poszczególnych etapów stosuje się następujące terminy:
   – uczestnik eliminacji I etapu,
   – uczestnik eliminacji II etapu,
   – uczestnik eliminacji III etapu, finalista Olimpiady Historycznej, laureat Olimpiady Historycznej.
2. Szczegółowy tryb przyznawania tytułu finalisty i laureata Olimpiady Historycznej określono wyżej w par. 15 pkt. 1 niniejszego Regulaminu.
3. Uprawnienia laureatów i finalistów określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. 2007 nr 83 poz. 562).
4. Laureaci i finaliści eliminacji III stopnia otrzymują zaświadczenie zgodne ze wzorem określonym przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. 2002 nr 13, poz. 125).
5. Laureatom i finalistom przysługują nagrody rzeczowe zapewnione z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz nagrody przyznane przez sponsorów i Partnerów Olimpiady (Kancelaria Sejmu, Instytut Pamięci Narodowej, inne).
6. Laureaci, finaliści i uczestnicy mogą również otrzymać specjalne wyróżnienia za szczególne osiągnięcia uzyskane w trakcie Olimpiady.

Rozdział IX. Postanowienia końcowe
§ 20

1. Decyzje w sprawach nieobjętych Regulaminem podejmuje Komitet Główny Olimpiady w porozumieniu z Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Program Ogólnopolskiej Olimpiady Historycznej na lata 2013/2014–2015/2016

Olimpiada Historyczna ma charakter zawodów indywidualnych realizowanych zgodnie z regulaminem i terminarzem Olimpiady w czasie trzech etapów: szkolnego, okręgowego i centralnego, zróżnicowanych pod względem wymaganego od uczestników zakresu wiedzy i umiejętności.

I. ELIMINACJE I ETAPU (SZKOLNE LUB MIĘDZYSZKOLNE)

Zawody I etapu składają się z eliminacji ustnych oraz pisemnych, polegających na samodzielnym przygotowaniu pracy pisemnej przez uczestników. Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności wymaganych od uczniów biorących udział w zawodach I etapu odpowiada poziomowi wymagań Podstawy programowej przedmiotu Historia dla IV etapu edukacyjnego (zakres rozszerzony), wystarczających do uzyskania oceny bardzo dobrej na zakończenie nauki przedmiotu:

a) w zakresie wiedzy:
   - uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia zawarte w Podstawie programowej (zakres rozszerzony);
   - opanował materiał zawarty w Podstawie programowej (zakres rozszerzony).
b) w zakresie umiejętności:
   - precyzyjnie posługuje się terminologią historyczną;
   - samodzielnie rozwiązuje zadania programowe.
c) w zakresie postaw:
   - wykazuje zainteresowanie przeszłością własnego regionu, kraju;
   - posiada system wartości oparty na tradycjach kultury i wzorcach osobowych;
   - prezentuje postawę otwartości wobec innych tradycji, szacunku i tolerancji.

A. ELIMINACJE USTNE

W części ustnej zawodów I etapu uczniowie odpowiadają na trzy pytania:

1) z zakresu podstawy programowej (zakres rozszerzony) z historii dla szkół ponadgimnazjalnych;

2) z zakresu jednej z wybranych specjalności (starożytność, średniowiecze, epoka nowożytna, historia XIX wieku, historia XX wieku, historia parlamentaryzmu w Polsce);
3) z zakresu znajomości wybranych lektur (uczeń na etapie szkolnym zobowiązany jest do przeczytania co najmniej 3 lektur wybranych z wykazu przygotowanego przez Komitet Główny).

B. ELIMINACJE PISEMNE

Eliminacje pisemne zawodów I etapu polegają na samodzielnym przygotowaniu przez uczniów pracy na jeden z 7 tematów (opublikowanych na stronie internetowej Olimpiady Historycznej w dniu wskazanym w terminarzu Olimpiady) odpowiadających następującym specjalnościom:
1) starożytność,
2) średniowiecze,
3) epoka nowożytna,
4) historia XIX wieku – do 1918 roku,
5) historia XX wieku – po 1918 roku,
6) historia parlamentaryzmu w Polsce,
7) historia regionu.

Uczeń w czasie podanym w terminarzu Olimpiady opracowuje temat. Praca, nie licząc ewentualnej strony tytułowej, nie może przekraczać 10 stron znormalizowanego wydruku komputerowego (maks. 20 tys. znaków ze spacjami, czcionka Times New Roman, 12, interlinia 1,5, marginesy 2,5 cm). W pracy muszą zostać wykorzystane lektury historyczne (pod pojęciem lektury rozumie się monografie naukowe, popularnonaukowe, artykuły z czasopism historycznych – naukowych i popularnonaukowych), których wykaz musi być załączony w postaci bibliografii umieszczonej na dodatkowej stronie. Praca pisemna powinna wykazać umiejętność samodzielnego gromadzenia informacji, analizy źródeł oraz konstruowania dłuższej wypowiedzi, a także samodzielnej oceny problemu. W zakresie wiadomości powinna wykazać znajomość różnych relacji i ocen historiografii. Prace oceniane są przez ekspertów powołanych przez Komitety Okręgowe, którzy dokonują oceny pracy pisemnej w skali od 1 do 6, wraz z uzasadnieniem i komentarzem na karcie oceny. Prace niespełniające wymogów formalnych będą dyskwalifikowane. Ocen dobrej plus, bardzo dobrej lub celującej, umożliwiających kwalifikację do II etapu, nie mogą uzyskać prace zawierające istotne błędy merytoryczne.

II. ELIMINACJE II ETAPU (OKRĘGOWE)

Eliminacje II stopnia obejmują część pisemną i ustną. Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności uczniów zakwalifikowanych do etapu III odpowiadają wymaganiom Podstawy programowej przedmiotu Historia niezbędnym do uzyskania oceny celującej na zakończenie nauki historii (zakres rozszerzony) w szkole ponadgimnazjalnej:

a) w zakresie wiedzy:
   - uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia wykraczające poza obowiązkowe wymagania programowe (zakres rozszerzony);
   - interesuje się nowymi osiągnięciami nauki historycznej.

b) w zakresie umiejętności:
   - posługuje się bogatym słownictwem i terminologią charakterystyczną dla nauki historycznej;
   - umie korzystać w sposób krytyczny z różnorodnych źródeł historycznych;
   - umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami społecznymi poznanymi na innych lekcjach;
   - umie analizować dzieje własnego regionu i kraju w powiązaniu z dziejami powszechnymi.

c) w zakresie postaw:
   - wykazuje zainteresowanie przeszłością własnego regionu, kraju;
   - posiada system wartości oparty na tradycjach kultury i wzorcach osobowych;
   - prezentuje postawę otwartości wobec innych tradycji, szacunku i tolerancji;
   - prezentuje własne poglądy nt. tradycji i dziedzictwa kulturowego oraz potrafi skutecznie ich bronić;
   - wykazuje poszanowanie dla odmiennych sądów i opinii.

A. ELIMINACJE PISEMNE

W części pisemnej uczniowie piszą wypracowanie na jeden z 6 tematów ustalonych przez Komitet Główny dla wszystkich okręgów i obejmujących następujące specjalności:

1) starożytność,
2) średniowiecze,
3) epoka nowożytna,

4) historia XIX wieku – do 1918 roku,
5) historia XX wieku – po 1918 roku,
6) historia parlamentaryzmu w Polsce.

Eliminacje pisemne trwają 180 minut. Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry i celujący, mogą uzyskać prace bez istotnych błędów merytorycznych. Muszą one zawierać samodzielną analizę i ocenę problemu postawionego w temacie, a ich autorzy powinni wykazać się znajomością różnych źródeł informacji, opinii i ocen historiografii. Uczniowie powinni wykazać się umiejętnością selekcji i syntezy materiału oraz konstruowania dłuższych form wypowiedzi. Prace pisemne na II etapie oceniane są przez eksperta i Przewodniczącego Komitetu Okręgowego, którzy dokonują oceny pracy pisemnej w skali od 1 do 6, wraz z uzasadnieniem i komentarzem na karcie oceny.

B. ELIMINACJE USTNE

Do eliminacji ustnych zawodów II etapu zostają zakwalifikowani uczniowie, którzy z pracy pisemnej uzyskali ocenę co najmniej dobrą. W części ustnej uczniowie odpowiadają na pytania:

1. z zakresu wybranej specjalności (do wyboru: 1) starożytność, 2) średniowiecze, 3) epoka nowożytna, 4) historia XIX wieku – do 1918 roku, 5) historia XX wieku – po 1918 roku, 6) historia parlamentaryzmu w Polsce);
2. z zakresu podstawy programowej (zakres rozszerzony);
3. z zakresu lektur przygotowanych na etap szkolny i okręgowy (przynajmniej 5 lektur, 3 lektury z wykazu Komitetu Głównego, 2 lektury zaproponowane przez ucznia).

III. ELIMINACJE III ETAPU (CENTRALNE)

Zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności laureatów i finalistów eliminacji III stopnia wykracza poza wymagania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla przedmiotu historia (IV etap edukacyjny, zakres rozszerzony). Zawężone do wybranej przez uczestnika specjalności, zadania III etapu odpowiadają poziomowi wymagań (efektów kształcenia) określonych w standardach kształcenia dla studiów I stopnia dla kierunku historia:

a) w zakresie wiedzy:
   – uczeń zna i rozumie pojęcia i zagadnienia z zakresu wybranej specjalności na poziomie treści nauczanych na studiach I stopnia kierunku historia;

- uczeń ma świadomość istnienia różnych opinii i dyskusji naukowych na temat zagadnień z zakresu wybranej specjalności.

b) w zakresie umiejętności:
   - posługuje się słownictwem i terminologią właściwą dla naukowego opisu treści z zakresu wybranej specjalności;
   - umie interpretować teksty źródłowe w języku polskim i wykorzystywać je w sposób krytyczny odwołując się do szczegółowej wiedzy z zakresu wybranej specjalności.

c) w zakresie postaw:
   - uczeń jest świadomy swoich obowiązków wobec ojczyzny wynikających z posiadania głębokiej wiedzy historycznej;
   - uczeń darzy szacunkiem tradycję i dziedzictwo kulturowe, potrafi określić ich wartość i unikalność;
   - uczeń wykazuje postawę gotowości do podjęcia aktywnych działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa historycznego.

Eliminacje etapu III (centralnego) obejmują:

1) przygotowanie pracy pisemnej z historii na jeden z siedmiu podanych tematów (uczeń pisze pracę zgodnie z deklarowaną specjalnością) ustalonych przez Komitet Główny. Oceniający (dwóch specjalistów danej dziedziny oraz przewodniczący Komitetu Głównego) wskazują w recenzji na wartość pracy, biorąc pod uwagę następujące kryteria: samodzielność i oryginalność ujęcia, umiejętność analizy i oceny problemu, poprawność merytoryczną, konstrukcyjną i językową, a także znajomość różnych opinii i ocen historiograficznych. Oceny najwyższe: dobry plus, bardzo dobry, celujący, mogą uzyskać jedynie prace spełniające ww. kryteria;
2) pisemną interpretację wskazanych tekstów źródłowych (zgodnych z deklarowaną przez uczestnika Olimpiady dziedziną historii) – ocenianą przez dwóch specjalistów oraz przewodniczącego Komitetu Głównego;
3) ustne odpowiedzi na dwa pytania z wybranej przez uczestnika specjalności oraz pytania nt. zgłoszonych przez niego ośmiu lektur (monografii naukowych, popularnonaukowych, artykułów, 5 lektur z wykazu Komitetu Głównego, 3 lektury zaproponowane przez ucznia). Egzamin ustny odbywa się przed komisją trzyosobową.

Terminarz XL Olimpiady Historycznej 2013/2014

1) Do dnia **16 września 2013 r.**: zapoznanie uczniów z założeniami Olimpiady Historycznej (szczegółowych informacji udzielają sekretarze Komitetów Okręgowych OH: adresy i numery telefonów dostępne na stronie internetowej www.olimpiadahistoryczna.pl) oraz podanie tematów pracy badawczej na eliminacje pisemne I etapu Olimpiady.
2) Do dnia **6 października 2013 r.**: zawiadomienie właściwego Komitetu Okręgowego przez komisje szkolne (międzyszkolne) o przystąpieniu do Olimpiady.
3) Do dnia **11 października 2013 r.**: etap szkolny (zawody I stopnia) – eliminacje ustne. W ramach eliminacji pisemnych uczniowie przygotowują pracę badawczą (zgodnie z regulaminem Olimpiady – wyłącznie w postaci wydruku komputerowego – Times New Roman, 12, interlinia 1.5, marginesy 2.5).
4) Do **6 listopada 2013 r.**: komisje szkolne przesyłają do właściwego Komitetu Okręgowego Olimpiady zakodowane prace badawcze uczniów oraz protokoły z eliminacji ustnych wypełnione według wzoru zamieszczonego na stronie internetowej Olimpiady w zakładce FORMULARZE.
5) Do dnia **4 grudnia 2013 r.**: Komitety Okręgowe informują szkoły o uczniach zakwalifikowanych do eliminacji II stopnia (zawody okręgowe) oraz o miejscu i terminie zawodów.
6) Etap okręgowy (zawody II stopnia):
   – **11 stycznia 2014 r.**: eliminacje pisemne,
   – **16–17 stycznia 2014 r.**: eliminacje ustne.
7) Do dnia **27 stycznia 2014 r.**: przesłanie protokołów z eliminacji okręgowych oraz zestawienia statystycznego (liczba uczestników eliminacji szkolnych i okręgowych) do Komitetu Głównego wraz z pracami pisemnymi i ankietami uczniów zakwalifikowanych do finału (3 pierwsze osoby) oraz uczniów dodatkowo typowanych do finału. Wzór ankiety osobowej kandydata do finału do pobrania ze strony internetowej Olimpiady w zakładce FORMULARZE.
8) Do dnia **17 lutego 2014 r.**: zawiadomienie uczniów zakwalifikowanych do finału o miejscu i terminie eliminacji III stopnia.
9) Etap centralny (zawody III stopnia): **4–6 kwietnia 2014 r.**

OGÓLNOPOLSKIE CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI HISTORII

PRZY STOWARZYSZENIU OŚWIATOWCÓW POLSKICH

PCK 9, 87-100 Toruń
tel./fax 56 654 91 53
e-mail: sop@sop.torun.pl
www.sop.torun.pl

Edukacja metodyczna nauczycieli historii, WOS-u i WOK-u prowadzona przez OCDNH

Ogólnopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli Historii działające przy Stowarzyszeniu Oświatowców Polskich w Toruniu zorganizowało konferencję dla metodyków i nauczycieli historii, która odbyła się w dniach 26-27 października 2012 roku na temat:

Reforma programowa – nowe zadania dla nauczycieli historii.

Zajęcia odbywały się w siedzibie OCDNH w Toruniu, przy ul. PCK 9.

Tematyka konferencji była następująca:

- *Jakiej historii nauczać – wyzwania współczesnej dydaktyki przedmiotu.*
  dr hab. Stanisław Roszak – UMK Toruń
- Historia i społeczeństwo – Panteon *i inne wyzwania.*
  mgr Stanisław Zając – Otwock
- Utopie i antyutopie *jako przykład realizacji modułu* Rządzący i rządzeni.
  mgr Maria Jadczak – Toruń
- *Zapomniana kuchnia staropolska. Historia prawdziwa.*
  dr hab. Jarosław Dumanowski – UMK Toruń
- *Nowa podstawa programowa dla IV etapu edukacyjnego – teoria i praktyka.*
  mgr Małgorzata Meissner – Warszawa
  mgr Magdalena Frąckiewicz-Wiśnioch – Warszawa
- Historia i społeczeństwo *(w szkołach ponadgimnazjalnych) – co za dziwny przedmiot! Wątek* Wojna i wojskowość – *jakże podejrzana tematyka!*
  dr Jan Chańko – Łódź
- *Aktualności Polskiego Towarzystwa Historycznego.*
  mgr Zofia T. Kozłowska – Warszawa

Uczestnikami konferencji byli metodycy z ośrodków metodycznych m.in. z Łodzi, Warszawy, Gorzowa Wielkopolskiego, Radomia, Bydgoszczy, Płocka, Olsztyna, Białegostoku, a także nauczyciele z Torunia, Otwocka, Szubina, Tczewa, Mrągowa i Gdańska.

X Toruńskie Spotkania Dydaktyczne „Kierunki badań dydaktycznych. Kierunki zmian edukacji historycznej”

Toruń, 6-7 września 2013 roku

Miejsce obrad:

- Collegium Humanisticum
  Instytut Historii i Archiwistyki UMK
  ul. W. Bojarskiego 1

Tematyka obrad:

- Joanna Wojdon (Wrocław) *Stan obecny i perspektywy rozwoju kształcenia nauczycieli historii i wiedzy o społeczeństwie w Europie w świetle badań porównawczych.*
- Danuta Konieczka-Śliwińska (Poznań) *Kształcenie nauczycieli historii w Polsce – próba diagnozy współczesnej dydaktyki historii w szkołach wyższych.*
- Mariola Hoszowska (Rzeszów) *Dydaktyka historii jako subdyscyplina historyczna.*
- Barbara Wagner (Warszawa) *Historia najnowsza – załącznik do edukacji w epoce kultury informatycznej.*
- Andrzej Stępnik (Lublin) *Co nowego w historii najnowszej? Perspektywa dydaktyczno-historyczna.*
- Zofia T. Kozłowska (Warszawa) *Polskie Towarzystwo Historyczne wobec zmian edukacyjnych.*
- Anna Glimos-Nadgórska, Maciej Fic (Katowice) *Przygotowanie pedagogiczne nauczycieli historii w Uniwersytecie Śląskim w świetle reformy szkolnej.*
- Piotr Trojański (Kraków) *Nauczanie o Holokauście w edukacji historycznej w Polsce i na świecie.*

- Beata Urbanowicz (Częstochowa) *Tendencje i kierunki zmian w systemach edukacyjnych krajów Unii Europejskiej.*
- Marguerite Figeac (Bordeaux) *La place de la mémoire dans l'enseignement de l'histoire en France depuis le début du XXIe siècle.*
- Arūnas Gumuliauskas (Szawle) *Właściwości nauczania historii w szkołach teraźniejszej Litwy.*
- Arūnas Vyšniauskas (Wilno) *Wykorzystanie źródeł archiwalnych w badaniach starych podręczników historii.*
- Tatjana Kuzniecowa (Dyneburg) *Функции преподавания истории и возможности их реализации в современной школе (пример Латвии).*
- Ilze Šenberga (Dyneburg) *Возможные пути усовершенствования преподавания истории: принципы отбора материала и использования инновационных технологий.*
- Wadim Zadunajski (Lwów) *Edukacja historyczna w szkołach na Ukrainie.*
- Jaroslav Vaculik, František Čapka (Brno) *Kierunki badań dydaktycznych w Republice Czeskiej.*
- Blažena Gracová (Ostrawa) *Problemy badań empirycznych w czeskiej myśli dydaktycznej.*
- Arnold Kłonczyński (Gdańsk) *Nauczanie historii w skandynawskim „folkhemmet".*
- Barbara Kubis (Opole) *Pamiętać o tradycji, ale myśleć o przyszłości – refleksje polskiego dydaktyka historii.*
- Maciej Janik (Częstochowa) *Dydaktyka źródła historycznego – osiągnięcia, kierunki zmian, zagrożenia.*
- Grzegorz Chomicki (Kraków) *Pisarstwo podręcznikowe z zakresu historii z dwunastoletniej perspektywy działalności Komisji PAU do Oceny Podręczników Szkolnych – próba bilansu.*
- Małgorzata Machałek (Szczecin) *Kto do Panteonu, czyli o kim i dlaczego powinna uczyć szkoła?*
- Mariusz Ausz, Joanna Bugajska-Więcławska (Lublin) *„Historia i społeczeństwo. Dziedzictwo epok" – przełom w nauczaniu?*
- *Dariusz Szewczuk (Lublin) Czy realizacja wątku tematycznego „Europa i świat" w ramach przedmiotu „Historia i społeczeństwo. Dziedzictwo epok" poszerzy wiedzę ucznia?*

- Monika Herkt, Renata Pernak (Poznań) *Podręcznik dla nauczycieli „Dziedzictwo kulturowe Ostrowa Tumskiego w Poznaniu" jako przykład nowego rozwiązania w myśleniu o edukacji historycznej i regionalnej.*
- Józef Brynkus (Kraków) *Rozum, doświadczenie i intuicja jako źródło edukacyjnego poznania przeszłości przez uczniów w warunkach współczesnej szkolnej edukacji historycznej.*
- Barbara Techmańska, Tomasz Durka (Wrocław) *Czy nauczyciele chcą uczyć przedmiotu „Historia i społeczeństwo" w szkole ponadgimnazjalnej – uwagi, spostrzeżenia, wątpliwości.*
- Marek Białokur (Opole) *„Spokojnie patrząc w przyszłość" – rzecz o przeszłości jako jedynym wiarygodnym źródle wiedzy o ulotnej teraźniejszości.*
- Marta Kalisz-Zielińska (Poznań) *Kierunki zmian historycznej edukacji muzealnej na tle przemian oświatowych w latach 1945-1999.*
- Hubert Mazur (Kielce) *Edukacja historyczna w archiwach – bilans, perspektywy i postulaty badawcze na przyszłość.*
- Piotr Kroll (Warszawa) *Nauczanie historii w programie polskim i programie matury międzynarodowej.*
- Maria Jadczak (Toruń) *Bohaterowie historii lokalnej w polskim panteonie – Czy Elżbieta Zawacka była Matą Hari?*
- Agnieszka Wieczorek (Toruń) *Historia interdyscyplinarna w systemie szkolnym.*
- Ewa Chorąży (Katowice) *Nowa podstawa programowa z historii dla szkół ponadgimnazjalnych w praktyce. Spostrzeżenia i wnioski.*
- Katarzyna Błachowska (Warszawa) *Opowieść zdekonstruowana? Ujęcie historii we współczesnej edukacji szkolnej.*
- Witold Marcoń (Częstochowa) *Nauczyciele w Sejmie Śląskim.*
- Henryk Palkij (Kraków) *Historia w szkole po reformach – wyzwanie dla dydaktyki i praktyki szkolnej.*
- Krzysztof Mucha (Łódź) *Pozalekcyjna i pozaszkolna edukacja historyczna i obywatelska – stan – możliwości – perspektywy.*
- Elżbieta Biesiadecka (Rzeszów) *Podręczniki jako przedmiot badań dydaktyczno-historycznych.*
- Jan Chańko (Łódź) *Technika w edukacji historycznej – stan i perspektywy.*

- Adam Piwek (Wrocław) Interakcja – *przyszłością nowoczesnej edukacji historycznej*.
- Anna Gołębiowska (Opole) *Świadomość historyczna Polaków wyzwaniem współczesnych badań dydaktycznych*.
- Agnieszka Chłosta-Sikorska (Kraków) *Historyczna edukacja pozaszkolna wobec wyzwań XXI wieku*.
- Ewa Puls (Bydgoszcz) *Pałacowa Katedra Historii, czyli o pozalekcyjnej edukacji historycznej w dobie reformy programowej*.
- Maria Kopsztejn (Bielsko-Biała) *Jak nie-humanistów zainteresować historią – o realizacji projektów w Zespole Szkół Technicznych w Wodzisławiu Śląskim*.
- Dominika Staszczyk (Lublin) *O „martwych depozytach" dziedzictwa przeszłości*.
- Danuta Nowak, Daria Chmielowiec (Zielona Góra) *Trudne tematy historii powojennej w wybranych podręcznikach do historii*.
- Julia Dziwoki (Częstochowa) *„Ogniskowiec" czasopismo Związku Nauczycielstwa Polskiego w Okręgu Śląskim*.
- Joanna Orzeł (Toruń) *Film w historii, historia w filmie – nowa perspektywa edukacyjna?*
- Łukasz Wróbel (Toruń) *Rola języka, komunikacji i mediów we współczesnej edukacji historycznej*.

Poprzednie edycje Toruńskich Spotkań Dydaktycznych:

I. Tradycja i mity w edukacji historycznej w dobie reformy.
II. Region w edukacji historycznej. Nauka – doradztwo – praktyka.
III. Źródła w edukacji historycznej.
IV. Muzea i archiwa w edukacji historycznej.
V. Polska – Europa – świat w szkolnych podręcznikach historii.
VI. Miejsca pamięci w edukacji historycznej.
VII. Obraz, dźwięk i smak w edukacji historycznej.
VIII. Parlament – konstytucja – demokracja w edukacji historycznej i obywatelskiej.
IX. Wizualizacja historii.